

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Ochrana vod na úseku státní správy a místní
samosprávy v České republice**

Bc. Kateřina Rácová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kateřina Rácová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Ochrana vod na úseku státní správy /a místní samosprávy/ v ČR

Název anglicky

Protection of water and water animals in the state administration/local selfgovernment/ in Czech republic

Cíle práce

Cílem práce je především:

- zjistit zda legislativa na úseku vod a jejich ochrany je dostačující a zda je subjekty, kterých se týká, zvl. obce a kraje, dodržována
- pokud není dodržována, v čem tkví důvody obcházení zákona a vyhýbání se povinností na úseku ochrany vod na úseku výkonu rybářství
- představit vlastní návrh úprav legislativy na úseku ochrany vod a na úseku rybářství, aby bylo zákonodárství vstřícnější k potřebám jeho uživatelů, aniž by úprava legislativy měla mít negativní vliv na přírodu a krajinu

Metodika

Metodika bude vycházet ze sběru a studia dat ze zákonných norem, odborné literatury a zdrojů elektronického charakteru.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část je zpracována na základě charakteristiky a popisu základních pojmů z oblasti ochrany vod a výkonu práva rybářství které byly získány z legislativy a sekundárních zdrojů, zejména odborné literatury, oficiálních dokumentů a elektronických článků a serverů státní správy. Praktická část vychází ze sběru primárních dat (statistická metoda), získána vlastním dotazníkovým šetřením v návaznosti na cíl práce, vyhodnocení a následné zhodnocení výsledků v závěrečné části práce.

Rozhodující metody v práci uplatněné jsou: popis a kompilace z použitých zdrojů, analýza, komparace a syntéza a dílčí statistická metoda.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

voda, ochrana vody, vodní zákon, sankce, životní prostředí, ochrana vodních živočichů, rybníkářství

Doporučené zdroje informací

BAUEROVÁ, Daniela. Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod, Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2010

DAMOHOŘSKÝ, Milan a kolektiv. Právo životního prostředí, Praha: Beck, 2010

Evropská vodní charta

HADRABOVÁ, Alena. Veřejná správa životního prostředí, Praha: Oeconomica, 2008

Zákon č. 114/1992, Sb. o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Zákon č. 99/2004, Sb. o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Eva Kadlecová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 10. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ochrana vod na úseku státní správy a místní samosprávy v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Evě Kadlecové za odborné vedení, trpělivost a cenné rady při zpracování mé diplomové práce.

Ochrana vod na úseku státní správy a místní samosprávy v ČR

Souhrn

Diplomová práce se zabývá ochranou vody, vodních živočichů a celých vodních ekosystémů státní správou a místní samosprávou v České republice. Hlavním cílem je zhodnocení, zda právní předpisy na úseku vod a jejich ochrany jsou dostačující a zda jsou dodržovány zejména se zaměřením na porušování zákazů odběru vody v období sucha a na úsek nelegálního odběru vody. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy a souvislosti týkající se řešené problematiky a je zpracována komplexní právní úprava této oblasti v rámci České republiky i v rámci EU. Dále jsou vymezeny pravomoci institucí působící v oblasti vodního hospodářství a ochrany vody.

V praktické části diplomové práce jsou vyhodnocena primární data dotazníkových šetření. První dotazníkové šetření má za cíl zjistit obecné povědomí občanů ČR o možnostech nakládání s vodními zdroji, o nelegálním odběru vody a odběru povrchové i podzemní vody v období sucha. Druhý dotazník určený vodoprávními úřadům má za cíl zjistit a zhodnotit k jakým porušením zákona nejčastěji dochází a jaké překážky brání úřadům ve výkonu jejich činnosti. Na základě získaných dat jsou navrženy možnosti změn právních předpisů a další doporučení ke zlepšení efektivity v řešených oblastech ochrany vody.

Klíčová slova: voda, ochrana vody, vodní zákon, životní prostředí, ochrana vodních živočichů, vodní zdroj, nakládání s vodou, nepovolený odběr, sucho, sankce

Protection of water in the state administration and local self-government in Czech Republic

Summary

The diploma thesis deals with the protection of water, aquatic animals and the whole aquatic ecosystems by the state administration and local governments in the Czech Republic. The main aim of this work is to evaluate if the legal regulations in the field of water and her protection are adequate and if they are observing especially focused on violation the ban of water offtake in the dry season and the illegal consumption of water. The theoretical part defines basic concepts and connection relating to solve issue and is elaborate the complex legal regulations in this area in the Czech Republic and in the EU. Further defines the powers of the institutions involved in water management and water conservation.

In the practical part of the thesis evaluates primary data of surveys. The first survey aims to find out the general awareness of Czech citizens about the possibilities of treatment with water resources, about illegal water consumption and offtake of surface and ground water in the dry season. The second questionnaire destined to water authorities aims to identify and evaluate to what occurs most often violation of the law and what obstacles prevent authorities from exercising their activities. Based on the obtained data are proposed changes in legal regulations and other recommendations to improve efficiency in the solved areas of water conservation.

Keywords: water, protection of water, water law, environment, protection of aquatic animals, water source, illegal consumption, sanction, drought, treatment with water

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	14
2.1	Cíl práce	14
2.2	Metodika	15
3	Vodní zdroje	17
3.1	Podzemní voda	17
3.2	Povrchová voda	18
3.2.1	Jezera a mokřady	19
3.2.2	Rybníky a přehrady	21
3.3	Jakost podzemních a povrchových vod v ČR	23
3.3.1	Jakost povrchových vod v období 2013-2014	23
3.3.2	Jakost podzemních vod v roce 2014	25
4	Právní úprava ochrany vod	27
4.1	Právní předpisy EU	27
4.2	Právní úprava ochrany vod v ČR	30
4.2.1	Vodní zákon	33
4.2.2	Zákon o rybářství	38
4.2.3	Další vybrané zákony	42
5	Správní instituce ochrany vod	48
6	Mezinárodní spolupráce ČR v ochraně vod	53
6.1	Spolupráce v rámci EHK OSN	53
6.2	Spolupráce ČR v oblasti mezinárodních povodí Labe, Dunaje a Odry	54
6.3	Mezinárodní spolupráce ČR na hraničních vodách	55
7	Praktická část	57
7.1	Sucho v ČR	57
7.1.1	Sucho obecně	57
7.1.2	Sucho v ČR v roce 2015	58
7.1.3	Koncepce vlády pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody	61
7.2	Odběr a nakládání s povrchovou a podzemní vodou bez povolení	67
7.3	Vyhodnocení a rozbor dotazníku pro veřejnost	69
7.3.1	Vzorek respondentů	70
7.3.2	Vlastnictví pozemku	72

7.3.3	Nakládání s vodami	74
7.3.4	Odběr vody v období sucha	76
7.3.5	Vyhodnocení stanovených předpokladů.....	78
7.4	Vyhodnocení a rozbor dotazníku pro pracovníky obcí.....	80
7.4.1	Počet provedených kontrol	81
7.4.2	Počet a nejčastější případy nelegálního odběru.....	82
7.4.3	Kontrola dodržování zákazu odběru vody v období sucha.....	83
7.4.4	Překážky výkonu činnosti.....	84
7.4.5	Změny právních předpisů dle pracovníků obcí	85
8	Shrnutí a diskuse	87
9	Závěr	91
10	Seznam použitých zdrojů.....	94
11	Přílohy	99

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1 Hlavní rybníční soustavy České republiky.....</i>	<i>22</i>
<i>Obrázek 2 Jakost vody v tocích ČR 1991-1992.....</i>	<i>24</i>
<i>Obrázek 3 Jakost vody v tocích ČR 2013-2014.....</i>	<i>25</i>
<i>Obrázek 4 Vodní toky s průtokem Q355d a menším v období červenec – říjen 2015</i>	<i>60</i>
<i>Obrázek 5 Regiony a katastry ohrožené výskytem sucha na základě vyhodnocení údajů.....</i>	<i>62</i>
<i>Obrázek 6 Oblasti ohrožené hydrologickým suchem</i>	<i>63</i>

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1 Přehled počtu objektů s překročením limitů pro podzemní vodu v jednom ukazateli za rok 2014.....</i>	<i>26</i>
<i>Tabulka 2 Odhad výše pokuty vzhledem k dosaženému vzdělání</i>	<i>77</i>

Seznam grafů

<i>Graf 1 Věkové složení respondentů</i>	<i>70</i>
<i>Graf 2 Vzdělání respondentů.....</i>	<i>71</i>
<i>Graf 3 Počet respondentů dle velikosti obce.....</i>	<i>72</i>
<i>Graf 4 Vlastnictví pozemku s přístupem k vodnímu zdroji</i>	<i>73</i>

<i>Graf 5 Odběr vody pomocí technického zařízení</i>	<i>75</i>
<i>Graf 6 Pravomoc omezit či zakázat odběr vody v období sucha.....</i>	<i>76</i>
<i>Graf 7 Provádění kontrol dodržování zákazu odběru vody v období sucha</i>	<i>84</i>

Seznam použitých zkratk

ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federativní republika
EHK OSN	Evropská hospodářská komise OSN
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
IUCN	Světový svaz ochrany přírody
Mze	Ministerstvo zemědělství ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
OOP	Opatření obecné povahy
OSN	Organizace spojených národů
PO	Právnícká osoba
VVK	Využitelná vodní kapacita

1 Úvod

Zdravé životní prostředí je velmi důležité jak pro existenci lidské populace, tak pro všechny ostatní organismy. Příroda je pro veškeré živé organismy zdrojem základních biologických potřeb, jako je voda, vzduch, potrava nebo životní prostor. Člověk na rozdíl od ostatních organismů nemění životní prostředí jen svou existencí, ale především svou cílevědomou činností. Těmito aktivitami nejen přetváří a mění krajinný ráz, ale také negativně působí na čistotu a zdravotnost přírody. Mezi největší hrozby patří nadměrné čerpání přírodních zdrojů, vypouštění, ukládání nebo uvolňování odpadních látek v takovém množství, s kterým si již příroda sama svými samočisticími schopnostmi není schopna poradit. S tím souvisí postupné narušování, změna a poškozování životního prostředí, které nakonec vede k ohrožení zdraví či života člověka a ostatních organismů. Člověk si postupně začíná uvědomovat důležitost zachování dobrého stavu životního prostředí a zahrnul jeho ochranu do svých významných aktivit. Jeho ochranou se snaží předcházet negativním dopadům svých aktivit nebo je alespoň zmírnit.¹

Voda je nejrozšířenější nerost na naší planetě. Patří k základním a nejdůležitějším složkám životního prostředí. Má mnoho funkcí, z nichž některé jsou nenahraditelné. Voda neslouží pouze jako zdroj uspokojení života člověka a ostatních organismů, ale také k zabezpečení jeho základních životních potřeb. Člověk vodu využívá každodenně ať už k základním hygienickým návykům, uspokojení potřeby přísunu tekutin, k běžným činnostem v domácnosti nebo v různých odvětvích své činnosti jako je zemědělství, průmysl, ochrana před požáry atd. Je též nezbytnou součástí života všech organismů, ať z hlediska jejich vnitřního prostředí, tedy jako součást jejich podstaty, tak jako místo, ve kterém žijí.

Nároky na spotřebu vody se neustále zvyšují. V mnoha oblastech světa je **nedostatek pitné vody**, ale i užitkové vody a počet takovýchto regionů stále přibývá. Voda je **omezený zdroj**, proto je potřeba se o něj náležitě starat a správně s ním hospodařit. **Roste** také množství **znečištěné sladké i slané vody**, jejíž použití může mít dalekosáhlé negativní důsledky jak pro člověka, tak pro ostatní organismy. Klimatické změny a nezadržitelný

¹ DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 2010, s. 4-6.

rozvoj lidské společnosti a jejích zásahů do přirozeného životního prostředí vedou ke stále se **zvyšujícímu počtu** rozsáhlých **povodní**, záplav, dlouhotrvajících **such** a dalších přírodních katastrof.

Protože má tak nezastupitelnou funkci pro veškerý život na Zemi a aby byla zachována v dostatečném množství a kvalitě pro další generace, je v moderních společnostech chráněna právními předpisy na národní i nadnárodní úrovni. Právní předpisy jsou soubory obecně závazných právních norem, které jsou všeobecně závazné, a jejich dodržování je vynutitelné státní mocí. V každé právní normě je vymezena věcná, místní, časová a osobní působnost.

Důležitý význam vody pro člověka a životní prostředí si uvědomují i nejrůznější mezinárodní organizace, kterými jsou např. Rada Evropy, OSN, Světová zdravotnická organizace, Globální fond životního prostředí, Světový svaz ochrany přírody (IUCN) nebo Greenpeace. Tyto organizace se v ochraně vody angažují mnoha způsoby. Rada Evropy přijala roku 1968 ve Štrasburku **Evropskou vodní chartu**. Jedná se o mezinárodní dokument deklaratorního typu. Rada Evropy tímto zahájila mezinárodní spolupráci v oblasti ochrany vodních zdrojů. Tento dokument poukazuje na význam vody pro člověka a životní prostředí. Roku 2001 byla nahrazena **Evropskou chartou o vodních zdrojích** (Příloha č. 1). Charta není závazná, ale jedná se pouze o doporučení členským státům. Členské státy by tedy měly podle svých vnitrostátních podmínek reflektovat zásady charty v legislativních nebo nelegislativních dokumentech. IUCN je jednou z nejvýznamnějších mezinárodních organizací zabývajících se ochranou přírody a přírodních zdrojů. Může se vyjadřovat ke všem otázkám, týkajících se ochrany přírody a biodiverzity členských států. Doporučení jsou vysoce odborné, nezávislé a nepolitické. IUCN vytvořil Program pro ochranu vody již v roce 1985. Program se zabývá především oblastmi integrovaného řízení vodních zdrojů, vodním hospodářstvím nebo obnovou vodních zdrojů. Vše má přispět k zachování biologické rozmanitosti vody, ochraně ekosystémů, udržitelnému využití a spravedlivému sdílení zdrojů.

V posledních letech se čím dál tím častěji nejen v letních měsících vyskytují dlouhotrvající sucha, která mají mnoho nepříznivých důsledků. V první řadě **dochází k vysychání vodních ploch**, s kterým souvisí nedostatek pitné i užitkové vody. S nedostatkem vody je následně spojeno usychání rostlin a dehydratace živočichů, což

může být následně propojeno s nedostatkem potravy pro člověka i ostatní živočichy. Dále sucho může vést k rozsáhlým a zničujícím požárům. Množství a kvalitu vody také ovlivňují lidé svým jednáním. Většina lidí ve vyspělých společnostech je zvyklá mít vodu k dispozici jen otočením vodovodního kohoutku nebo v balené formě na pultech obchodů. Vzhledem k okolnostem však tato možnost nemusí mít dlouhého trvání. Převážná většina lidí si vody dostatečně neváží a v mnoha případech jí plýtvá nebo znečišťuje.

S přihlédnutím ke všem výše uváděným důvodům **je nezbytné zachování dostatečného množství sladké vody** pro další generace, a to v uspokojivé kvalitě (jakosti). V rámci jejího zachování je též důležité chránit ji před negativními důsledky lidské činnosti.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je na základě informací z teoretické části a dat získaných z provedeného výzkumu zhodnotit, zda jsou právní předpisy na úseku vod a jejich ochrany dostačující a zda jsou dodržovány. Zejména bude výše uvedené zkoumáno se zaměřením na **porušování zákazů odběru vody** v období sucha a na úsek **nelegálního odběru vod**. Na základě výzkumu by mělo dojít k identifikaci překážek výkonu právních předpisů ze strany obcí a následnému navržení vhodných úprav nedostatků právních předpisů.

Dílčím cílem v teoretické části práce je přehledné zpracování komplexní právní úpravy oblasti ochrany vod pro Českou republiku a Evropskou unii. Dále také zpřehlednění a rozbor základních pojmů týkající se dané problematiky.

V rámci praktické části diplomové práce budou provedena dvě **dotazníková šetření**, jedno pro laickou veřejnost a druhé pro vodoprávní úřady, a jejich rozbor. Dotazníkové šetření laické veřejnosti má za cíl získat potřebná data pro zmapování jejího povědomí o obecném nakládání s vodními zdroji, nelegálním odběru vody a odběru povrchové i podzemní vody v období sucha. Dotazník pro vodoprávní úřady bude též zaměřen na problematiku nelegálních odběrů a porušování zákazu odběrů v období sucha. Cílem tohoto šetření je zjistit a zhodnotit **k jakým porušením nejčastěji dochází**, jaké **překážky** brání úřadům ve **výkonu** jejich **činnosti** a jaké úpravy právních předpisů by napomohly k jejímu efektivnějšímu výkonu.

Pro dotazníkové šetření u **vodoprávních úřadů** jsou stanoveny následující výzkumné otázky: *Jaké jsou nejčastější případy nepovoleného odběru vody a jak často k takovýmto odběrům dochází? Jaké překážky brání vodoprávním úřadům ve výkonu jejich činnosti? Jaké změny právních předpisů by pomohly k efektivnější ochraně vody?*

Pro dotazování **veřejnosti** jsou stanoveny následující hypotézy:

1. Respondenti vlastníci pozemek s přístupem k vodnímu zdroji vědí o možnosti obecného nakládání s vodou.
2. Nejčastější vodní zdroj, ke kterému mají vlastníci pozemků přístup je studna.

3. *Více než polovina dotazovaných nikdy neodebrala povrchovou vodu v rámci obecného nakládání.*
4. *Dotazovaní žijící na venkově vědí o nutnosti povolení odběru vody ze studny vybudované po roce 1955.*
5. *Více než polovina respondentů ví o pravomoci obcí zakázat nebo omezit odběr vody v období dlouhotrvajícího sucha.*
6. *Dotazovaní s vyšším stupněm dosaženého vzdělání se lépe orientují v oblasti nelegálního odběru vody.*

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. Pro vypracování teoretické části budou v první řadě shromážděny potřebné zdroje informací, ze kterých bude čerpáno. Zejména se bude jednat o právní předpisy dotýkající se problematiky ochrany vody s jejich komentáři a českou odbornou literaturu. Důležitým a hlavním právním předpisem, ze kterého bude čerpáno, je zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a změně některých zákonů. Dále budou použity internetové stránky příslušných ministerstev a institucí zabývajících se ochranou vod a vodním hospodářstvím.

Shromážděné prameny budou podrobně prostudovány a následně z nich budou vybrány potřebné informace pomocí výpisků a výtahů z textu. Využita bude metoda analýzy, tedy rozbor složitějšího problému na jednotlivé prvky. Dále bude použita syntéza, pomocí které dojde ke spojení jednotlivých informací do jednoho celku. V malém množství budou také uvedeny doslovné citace jednotlivých zákonů. Rovněž budou použity parafráze, které slouží k výstižnému a stručnému převyprávění textu.

Diplomová práce bude rozdělena do kapitol, které budou členěny na základě logické posloupnosti. První kapitola bude věnována úvodu odůvodňujícímu výběr této problematiky a jeho aktuálnost. Druhá kapitola bude zachycovat cíle práce a použitou metodiku. Třetí kapitola bude obsahovat obecné poznatky o vodě a bude se členit do několika podkapitol. Každá z nich se zaměří na stručnou specifikaci nejdůležitějších informací o vodních zdrojích, jejich druzích a jakosti. Další kapitola bude pro tuto práci zásadní, jelikož bude zaměřena na platné právní předpisy v oblasti ochrany vody. Kapitola bude rozdělena na nadnárodní právní předpisy a národní právní předpisy, které souvisejí

s ochranou vod a hospodaření s ní. Samostatné podkapitoly budou věnovány stěžejním zákonům ochrany vod i vodních organismů. V této části budou zejména použity komentované zákony, a to zákon č. 254/2001 Sb. o vodách (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů. V páté kapitole budou podrobněji rozebrány správní instituce ochrany vod. Zdrojem informací bude opět komentovaný vodní zákon. Poslední kapitola teoretické části uvede, jakými způsoby Česká republika spolupracuje se sousedními státy i mezinárodními organizacemi v této oblasti.

Sedmá kapitola bude částí praktickou. V rámci praktické části bude proveden výzkum v podobě dvou dotazníků, jeden pro laickou veřejnost a druhý bude směřován vodoprávními úřadům. Dotazník pro laickou veřejnost bude vytvořen a vyhodnocen pomocí internetové služby *Vyplňto.cz*. Nejdříve budou **stanoveny hypotézy**, které se výsledky získanými z dotazníku **potvrdí či nepotvrdí**. Dotazník bude složen z 12 otázek. Všechny otázky budou uzavřené a respondenti budou moci vybrat vždy jednu odpověď z předem stanovených možností. Dotazník bude zaměřen na znalost občanů v oblasti obecného nakládání s vodou a nelegálního odběru povrchových i podzemních vod. Dotazník pro laickou veřejnost bude dán k vyplnění náhodnému vzorku lidí. Dotazník určený vodoprávními úřadům bude obsahovat 9 otázek. Tři otázky budou uzavřené a zbylé budou otevřené (respondenti budou doplňovat slovní či číselnou odpověď). Otázky budou zaměřeny na kontrolu, množství případů, řešení nelegálních odběrů vody a porušování zákazu odběru vody v období sucha. Dotazování bude probíhat pomocí výše uvedeného internetového portálu, emailu, sociálních sítí a osobního oslovování respondentů. Sběr dat bude probíhat cca dva týdny. Jednotlivé podkapitoly praktické části budou obsahovat vyhodnocení získaných dat. Data budou přehledně zpracována pomocí tabulek, grafů a budou řádně okomentována.

V závěru práce budou shrnuta veškerá důležitá a zajímavá zjištění získaná v obou částech práce. Na základě získaných dat budou uvedeny **nedostatky právních předpisů** a **překážky**, které brání vodoprávními úřadům v jejich **činnosti**. Dále autorka představí **návrhy** možných **změn právních předpisů** a vyjádří svůj názor na danou problematiku. Také budou uvedeny veškeré použité zdroje a jednotlivé přílohy diplomové práce.

3 Vodní zdroje

Mezi nejdůležitější zásobárny vody se řadí podzemní vody tvořící asi 30% zásob sladké vody a povrchové vody, které zabírají necelé jedno procento sladkých vod. Zejména podzemní zásoby vody jsou zdrojem pitné vody pro všechny obyvatele Země. V minulosti lidé nečinili rozdíly mezi povrchovou a podzemní vodou, jelikož mezi nimi nebyl z hlediska kvality skoro žádný rozdíl. Až s vývojem civilizace se povrchové vody začaly postupně znehodnocovat a staly se zdrojem různých onemocnění. Proto se začala využívat podzemní voda, která byla získávána pomocí studen a vrtů.²

Dalším výrazným zdrojem a zásobárnou sladké pitné vody jsou ledovce, které tvoří přibližně 68% zásob sladké vody. Ty v současné době pokrývají cca 10% zemského povrchu. Rozlišujeme dva typy ledovců. Kontinentální ledovce tvoří většinu a v současné době se nacházejí v oblasti Antarktidy a Grónska. Druhým typem jsou horské ledovce, které jsou běžnější, méně rozsáhlé a vyskytují se na úpatích skalních štítů.³ V důsledku klimatických změn na Zemi však v současné době dochází k postupnému odtávání ledovců. To má za následek i úbytek zásob sladké vody.

3.1 Podzemní voda

Podzemními vodami se dle zákona o vodách rozumí **veškeré vody**, které se přirozeně vyskytují **pod zemským povrchem** v pásnu nasycení v přímém styku s horninami. Za podzemní vody se též považují vody protékající podzemními drenážními systémy a vody ve studních.⁴

Podzemní voda se dělí do kategorií podle svého výskytu, složení, teploty či původu. Do podzemí se voda může dostat dvěma způsoby. Prvně z povrchu Země (tzv. voda srážková), a to prostřednictvím gravitace. Druhým způsobem je prosakování vody z hlubin Země, buď ve formě kapalné, nebo jako pára. Z fyzikálního pohledu je možné podzemní vodu rozdělit na chemicky vázanou vodu v horninách, kapilární vodu nebo gravitační

² KOLEKTIV AUTORŮ. *Voda ve vesmíru, na zemi, v životě a v kultuře*. 2011, s. 220.

³ Tamtéž, s. 90-91.

⁴ § 2 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

vodu. Z chemického hlediska je lze rozdělit na prosté podzemní vody nebo minerální vody. Prostá podzemní voda je taková, která má omezený obsah rozpuštěných látek a jedná se např. o vodu napájející vegetaci, vyvěrající v pramenech či vytvářející podzemní nádrže. Minerální voda se od prostých podzemních vod liší v množství a druhem rozpuštěných látek a teplotou.⁵

Podzemní vody nejsou pouze zdrojem pitné vody, ale také jsou využívány v zemědělství a průmyslu. Hrají významnou roli v hydrologickém cyklu. Jsou rovněž velmi důležité pro existenci mokřadů a vodních toků, kde jim slouží jako zásobárna vody. Lze tedy říci, že kvalita povrchových vod závisí na kvalitě vod podzemních.⁶

V podzemních vodách se mísí vody různého stáří. V některých částech České republiky (převážně v jihočeských oblastech) bylo analýzou zásob hlubinné vody zjištěno její průměrné stáří mezi 5 a 20 tisíci lety. U běžně čerpaných vod se průměrně dosahuje tisíců let. Podzemní voda ve vrstvách bližších zemskému povrchu dosahují pouze stáří v rámci několika dní nebo roků.⁷

3.2 Povrchová voda

Dle vodního zákona jsou povrchovými vodami veškeré **vody** přirozeně se vyskytující **na zemském povrchu**. Tento charakter neztrácejí ani v případě, že přechodně protékají zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních.⁸

Do povrchových vod řadíme vodu v potocích, řekách, jezerech, mokřinách a v uměle vytvořených vodních nádržích. Největší množství povrchové vody se nachází v jezerech. Naproti tomu nejméně je vody v řekách a potocích. V důsledku přírodních procesů a lidské činnosti se množství a místa zdrojů těchto vod mění v čase i prostoru.

⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Voda ve vesmíru, na zemi, v životě a v kultuře*. 2011, s. 215-216.

⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Podzemní vody České republiky*. 2012, s. 6.

⁷ BLAŽEK, Vladimír. *Voda v České republice*. 2006, s. 34-35.

⁸ § 2 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3.2.1 Jezera a mokřady

Jezera lze obecně charakterizovat jako přirozeně vzniklé vodní plochy s dlouhodobým držením vody a často jsou bezodtoková. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/60/ES z 23. října 2000 definuje jezero jako útvar stojaté vnitrozemské povrchové vody. Jezerem podle této směrnice nejsou pouze přirozeně vzniklé plochy, ale i člověkem uměle vytvořené nádrže (např. rybníky a přehrady).

V současné době je v **České republice (ČR)** velmi **málo přirozených jezer** a navíc mají malou rozlohu. Všechna přirozená jezera ČR jsou uvedena a zobrazena v Příloze č. 2. Mezi tato jezera řadíme i Kamencové jezero nacházející se ve městě Chomutov v Ústeckém kraji. Díky svému složení se jedná o jedinečný útvar v ČR, ale též ve světě. Jeho jedinečnost spočívá ve vysokém obsahu kamence, který zabraňuje růstu řas a sinic, a proto voda v jezeře je i v teplých letních měsících velmi čistá. Zrod kamencové vody je složitý, neboť může vzniknout pouze za vhodné kombinace geologických, geochemických, chemických a teplotních podmínek.⁹

„Mokřady můžeme definovat jako území s vodní hladinou blízko povrchu terénu, s půdami podmáčenými či mělce zatopenými a s rostlinstvem přizpůsobeným trvale vysoké hladině podzemní vody nebo mělké vodě povrchové.“¹⁰ Můžeme je najít tam, kde se prolínají suchozemské a vodní ekosystémy. **Mokřady** můžeme nalézt v okolí jezer, řek, rybníků, ale také moří a oceánů. Celková rozloha mokřadů pokrývá přibližně šest procent všech světadílů. Počet i rozloha mokřadů se neustále snižují. Během 20. století jich **zmizela více jak polovina**. Hlavními příčinami jsou zemědělství, odvodňování, výstavba infrastruktury, nadměrný odběr a znečišťování vody, rozvoj sídel, urbanizace, turismus.¹¹

Mokřady plní mnoho funkcí. Mezi ně patří např.:

- zadržování vody v krajině

⁹ ECHOMUTOV, Kamencové jezero [online]. 2015.

¹⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Voda ve vesmíru, na zemi, v životě a v kultuře*. 2011, s. 280.

¹¹ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Na Hromnice oslavíme Světový den mokřadů* [online]. 2015.

- ovlivňování klimatu
- podílení se na koloběhu vody v přírodě
- čištění vody
- snižování rizika povodní
- jsou centry biodiverzity aj.¹²

Ramsarská úmluva, která vytváří rámec **pro ochranu** všech **mokřadů**, definuje mokřad v článku 1 odst. 1) jako: „*území bažin, slatin, rašelinišť i území pokrytá vodou, přirozeně i uměle vytvořená, trvalá či dočasná, s vodou stojatou či tekoucí, sladkou, brakickou či slanou, včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje šest metrů*“. Úmluva byla podepsána prvními státy 2. února 1971 v iránském městě Ramsar. V platnost vstoupila roku 1975. Československá federativní republika úmluvu podepsala dne 2. července 1990. Téhož dne vstoupila v platnost. Ramsarská úmluva je ve smyslu článku 10 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů součástí českého právního řádu a byla vydána ve sbírce zákonů č. 396/1990 Sb., sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o mokřadech majících mezinárodní význam zejména jako biotopy vodního ptactva a Protokolu o její změně. Po rozdělení ČSFR je **Česká republika** touto úmluvou **vázána** od 1. ledna 1993. Do seznamu jsou zařazovány mokřady, které splní přísná kritéria (např. mezinárodní význam z hlediska ekologie, botaniky, zoologie nebo hydrologie). Nyní je v seznamu zapsáno **2 000 mokřadů z celého světa**. V České republice se jedná především o rašeliniště, slatiniště, rybníky, soustavy rybníků, lužní lesy, nivy řek, tůňe, prameny, mrtvá ramena řek, jiné vodní a bažinné biotopy, údolní nádrže, zatopené lomy, šterkovny, pískovny a horská jezera. ČR má v seznamu mokřadů mezinárodního významu **zapsáno 14 oblastí**. Jedná se například o Šumavská rašeliniště, Třeboňské rybníky, Lednické rybníky, Poodří, Krkonošská a Třeboňská rašeliniště, podzemní Punkvu a Horní Jizeru.¹³

¹² MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Na Hromnice oslavíme Světový den mokřadů* [online]. 2015.

¹³ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Ramsarská úmluva o mokřadech* [online]. 2015.

3.2.2 Rybníky a přehrady

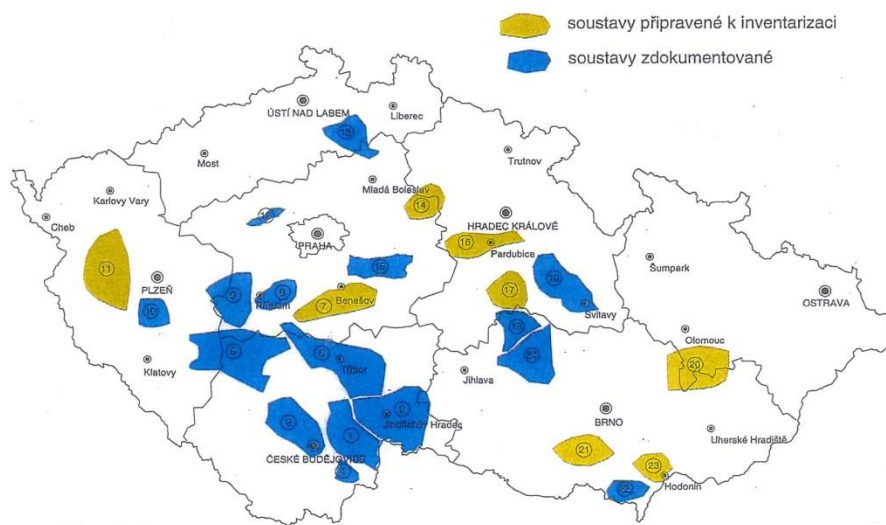
Rybník je **uměle** vybudovaná **vodní nádrž** menší rozlohy a lze ho zcela vypustit. Budování těchto ploch má několik důvodů. Jejich primárním účelem, pro něž byly a jsou budovány, je vytvoření vhodného prostředí pro **chov ryb**. Rybníkářství je významnou součástí českého zemědělství. Dalším a neméně významným důvodem je jejich budování pro vodohospodářské účely. Rybníky hrají důležitou roli při **zadržování vod** při velkém množství srážek, a tím napomáhají k menšímu rozsahu povodní. Mají také protierozní vliv – zpomalují proud stékající vody a tím zmírňují narušování okolní krajiny. Nelze opomenout ani jejich krajínovotvorný a rekreační význam.¹⁴

V Čechách byly rybníky budovány již od středověku. V druhé polovině 14. století byl například založen rybník, který dnes známe pod názvem Máchovo jezero. Velký rozmach rybníkářství nastal na přelomu 15. a 16. století, kdy Štěpánek Netolický na Třeboňsku vybuřoval důmyslnou rybníční soustavu s umělým kanálem Zlatá stoka. Tento kanál je dlouhý přes 47 km a přivádí vodu do rybníků z řeky Lužnice. Dříve rybníky v České republice zabíraly plochu 75 tisíc hektarů. Dnes mají výměru cca 52 tisíc hektarů a jejich počet je větší než 24 tisíc.¹⁵

¹⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Voda ve vesmíru, na zemi, v životě a v kultuře*. 2011, s. 304.

¹⁵ Tamtéž, s. 304-305.

Obrázek 1 Hlavní rybníční soustavy České republiky

Zdroj: *Voda v České republice*, str. 115

Přehrada (údolní nádrže) je uměle vytvořená vodní plocha, která vznikla přehrazením vodního toku a následným zaplavením vzniklého údolí. Jejím účelem není chov ryb jako u rybníků, ale zejména **zásoba pitné vody** pro obyvatelstvo, hydroenergetika nebo zásoba vody pro zemědělské účely. Mezi druhotné funkce přehrad můžeme zařadit rekreaci nebo vodní sporty. Přehrady jsou také budovány jako **protipovodňová ochrana**. Ne vždy, ale tuto funkci plní. Příkladem mohou být povodně na úrovni padesáti či stoleté vody v České republice. V takovémto případě přehrady nedokázaly průchod vody krajinou zmírnit, ale naopak ho značně urychlily. Výstavba přehrad má také velký vliv na rostliny a živočichy v jejím okolí. Druhy závislé na tekoucí vodě vymizí, ale nahradí je ty, které upřednostňují stojaté vody. Část se jich přizpůsobí novému prostředí.¹⁶

Nejstarší přehradou v Česku je nádrž Jordán u města Tábor vybudovaná na Tismenickém potoce kolem roku 1492. Lipno nacházející se na řece Vltavě v Pošumaví je největší údolní nádrž mající mnoho účelné využití. Největší přehradou využívanou jako

¹⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Voda ve vesmíru, na zemi, v životě a v kultuře*. 2011, s. 326.

zdroj pitné vody je Želivka, kterou lze považovat z hlediska odebíraného množství pitné vody za největší vodárenskou nádrž ve střední Evropě.

3.3 Jakost podzemních a povrchových vod v ČR

Jakost vod je **pravidelně sledována** a hodnocena Českým hydrometeorologickým ústavem (ČHMÚ) zřízeným nařízením vlády č. 96/1953 Sb. o Hydrometeorologickém ústavu, účinným od 1. ledna 1951 a upraveno opatřením č. 3/04 Ministerstva životního prostředí o úpravě zřizovací listiny příspěvkové organizace Český hydrometeorologický ústav účinným od 15. června 2004. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP). Hodnocení jakosti povrchových vod se provádí na základě vyhlášky č. 98/2011 Sb. o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých vodních útvarů a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod (dále jen vyhláška o monitoringu povrchových vod). Monitoring jakosti podzemních vod je uskutečňován na základě vyhlášky č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod (dále jen vyhláška o monitoringu podzemních vod). Sledované ukazatele hodnocení jakosti se u obou zdrojů liší. U povrchových vod je dlouhodobě sledována radioaktivita, její chemické složení a stav sedimentů či plavenin. Základními ukazateli jakosti podzemních vod jsou – obsah hořčíku, vápníku, organických a anorganických látek.

3.3.1 Jakost povrchových vod v období 2013-2014

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka na základě podkladů od ČHMÚ každoročně vytváří mapu aktuálního stavu jakosti vybraných toků, která se porovnává s mapou jakosti z období let 1991-1992. Pro hodnocení byla vytvořena základní klasifikace, která je rozdělena do tříd čistoty dle ČSN 75 7221 následovně:

I. třída - neznečištěná voda

II. třída - mírně znečištěná voda

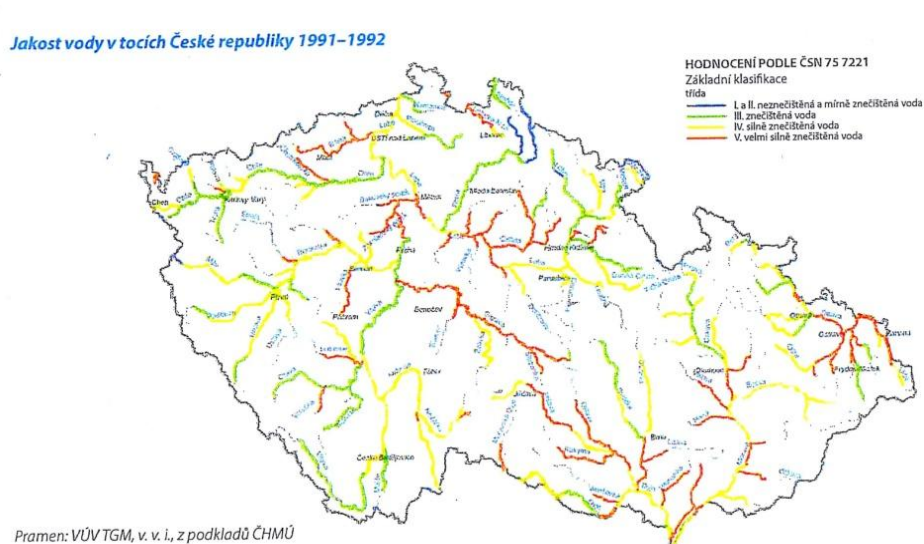
III. třída - znečištěná voda

IV. třída - silně znečištěná voda

V. třída - velmi silně znečištěná voda¹⁷

Z níže uvedeného obrázku je patrné, že v období let 1991-1992 bylo velké množství povrchových toků na území České republiky velmi silně znečištěno. Neznečištěné nebo málo znečištěné vody se nacházely pouze na severu země a jednalo se o dva toky.

Obrázek 2 Jakost vody v tocích ČR 1991-1992

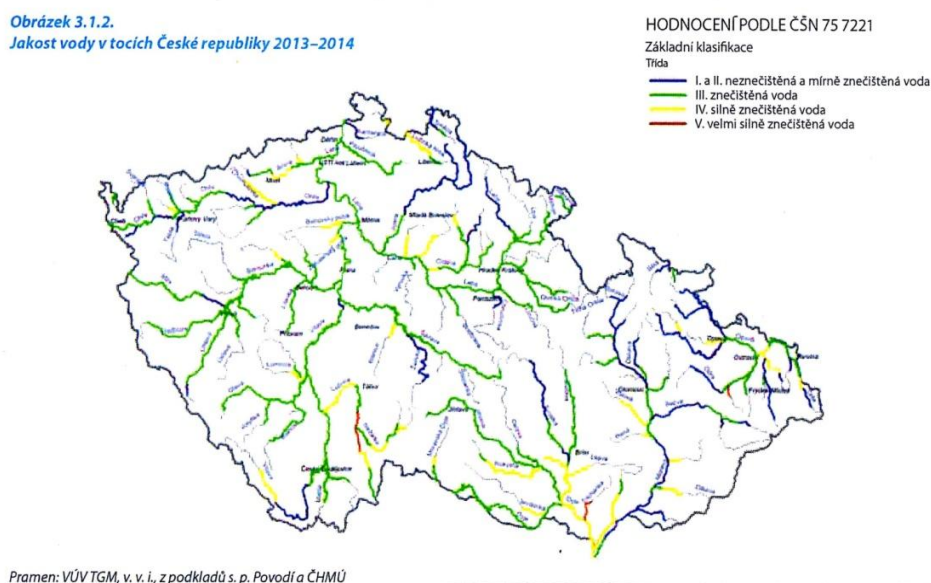

Zdroj: Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014, s. 17

Z následujícího obrázku je zřejmé, že v období let 2013-2014 došlo k **výraznému zlepšení jakosti vod** oproti výchozímu období. Podařilo se zvýšit kvalitu většiny toků a mnoho z nich lze nyní zařadit do I. či II. kategorie klasifikace. Stále však existují úseky, které řadíme do V. třídy klasifikace, a to především na jihu země.

¹⁷ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014* [online]. 2015, s. 17.

Obrázek 3 Jakost vody v tocích ČR 2013-2014

Zdroj: Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014, s. 17

3.3.2 Jakost podzemních vod v roce 2014

V roce 2014 byla pozorována jakost u 666 objektů (prameny, mělké a hluboké vrty). Naměřené hodnoty byly srovnány s referenčními hodnotami pro podzemní vodu podle vyhlášky o monitoringu podzemních vod. Objekty statní monitorovací sítě byly v roce 2014 vzorkovány dvakrát (v jarním a podzimním období). Za nejproblematictější sledované ukazatele znečištění podzemních vod lze označit anorganické látky (mangan, dusičnany a amonné ionty), kovy (baryum, arsen, kobalt a nikl), pesticidy a EDTA (ethylendiamintetraoctová kyselina), která pro své široké využití v průmyslu i v zemědělství se dostává do životního prostředí ve velkém množství. Hodnoty ukazatelů překračující limity se častěji vyskytují v podzemních vodách mělkých vrtů.¹⁸

¹⁸ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014* [online]. 2015, s. 24-25.

Tabulka 1 Přehled počtu objektů s překročením limitů pro podzemní vodu v jednom ukazateli za rok 2014

Objekty	Počet objektů	Počet objektů s překročením limitů pro podzemní vodu	% objektů s překročením limitů pro podzemní vodu		
			2012	2013	2014
Mělké vrty	224	214	94,8	94,1	95,5
Hluboké vrty a prameny	442	344	78,1	75,8	77,8
Veškeré objekty	666	558	83,6	82,0	83,8

Zdroj: Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014, vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce je uveden počet objektů, u nichž bylo zjištěno překročení limitů pro podzemní vodu alespoň u jednoho z ukazatelů. Vyjádřeno je i procentuální znázornění počtu objektů s překročením limitů za předchozí tři období. Je patrné, že v roce 2013 došlo k mírnému snížení počtu pozorovaných objektů s překročením limitů pro podzemní vodu oproti roku 2012. Výraznější snížení bylo u hlubokých vrtů a pramenů, a to o 2,3%. V roce 2014 se však počet objektů oproti roku 2013 opět zvýšil, jak u mělkých vrtů (cca o 1,5%), tak u pramenů a hlubokých vrtů (o 2%). U mělkých vrtů došlo ke zvýšení počtu objektů i vůči roku 2012. Lze tedy konstatovat, že z dlouhodobého hlediska nedochází k trvalému zlepšování stavu jakosti podzemních vod.

4 Právní úprava ochrany vod

Vodní hospodářství, péče o vodní zdroje a především jejich ochrana je upravena mnoha právními předpisy jak **na mezinárodní úrovni**, tak **na úrovni národní**. ČR jako člen Evropské unie (EU) je povinna dodržovat a implementovat do svého právního řádu veškerou legislativu nejen z oblasti vodního hospodářství. Pokud je ČR smluvní stranou mezinárodní smlouvy, je jí vázána.

4.1 Právní předpisy EU

Rozlišujeme tři základní typy sekundárních právních předpisů EU, které jsou vytvářeny a přijímány orgány EU, a jedná se o nařízení, směrnice a rozhodnutí. Nařízení je právní akt bezprostředně závazný ve všech členských státech a nevyžaduje implementaci do právního řádu členských zemí. Směrnice stanovuje základní zásady (povinnosti, práva, doporučení atd.) pro danou oblast politiky a členské státy jsou povinny je implementovat do svých právních předpisů ve stanovené lhůtě. Rozhodnutí je individuální správní akt závazný jen pro danou osobu či členský stát. Níže jsou uvedeny právní předpisy EU dotýkající se oblasti vodní politiky.¹⁹

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES** ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES** ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu.
 - Doplnuje ustanovení obsažená ve směrnici 2000/60/ES a stanoví specifická opatření dotýkající se podzemních vod. Především vymezuje kritéria a postup hodnocení chemického stavu podzemních vod, normy jakosti podzemní vody a prahové hodnoty pro látky znečišťující podzemní vody.

¹⁹ EVROPSKÁ KOMISE, *Právní předpisy* [online]. 2015.

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/11/ES** ze dne 15. února 2006 o znečišťování některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí Společenství.
 - Ukládá členským státům povinnost přijmout opatření k odstranění znečišťování vod na území EU nebezpečnými látkami uvedenými v přílohách této směrnice.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES** ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES** ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, změně a následném zrušení směrnic Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/44/ES** ze dne 6. září 2006 o jakosti sladkých vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb.
- **Směrnice Rady 98/83/ES** ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě.
- **Směrnice Rady 91/271/EHS** ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES** ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí.
- **Směrnice Rady 76/160/EHS** ze dne 8. prosince 1975 o jakosti vod ke koupání.
- **Směrnice Rady 75/440/EHS** ze dne 16. června 1975 o požadované jakosti povrchových vod určených v členských státech k odběru pitné vody.
- **Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) č. 1380/2013** ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES, účinné od 1. ledna 2014.
 - Nařízení vymezuje rámec a cíle společné rybářské politiky. Vztahuje se na zachování biologických mořských zdrojů (dostupné a dosažitelné živé mořské vodní druhy), řízení rybolovu a loďstev, jež tyto zdroje využívají, na biologické sladkovodní zdroje (dostupné a dosažitelné živé sladkovodní druhy), akvakulturu a na zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh.

- **Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) č. 508/2014** ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011, účinné od 1. ledna 2014.
 - Tímto byl zřízen Evropský námořní a rybářský fond, který má především přispět k podpoře rybolovu a akvakultury, jež jsou konkurenceschopné, ekologicky udržitelné, hospodářsky životaschopné a sociálně odpovědné; podpoře provádění společné rybářské politiky; podpoře vyváženého a komplexního územního rozvoje rybolovných a akvakulturních oblastí.
- **Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) č. 1379/2013** ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000, účinné od 1. ledna 2014.
- **Nařízení Komise (ES) č. 1010/2009** ze dne 22. října 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1005/2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, účinné od 1. ledna 2010.
- **Nařízení Rady (ES) č. 1005/2008** ze dne 29. září 2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, mění nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1936/2001 a (ES) č. 601/2004 a zrušují nařízení (ES) č. 1093/94 a (ES) č. 1447/1999, účinné od 1. ledna 2010.
- **Směrnice Rady 80/68/EHS** ze dne 17. prosince 1979 o ochraně podzemních vod před znečišťováním některými nebezpečnými látkami – zrušena k 21. 12. 2013 směrnicí 2000/60/ES.
- **Směrnice Rady 79/869/EHS** ze dne 9. října 1979 o metodách stanovení a četnosti vzorkování a rozborů povrchových vod určených v členských státech k odběru pitné vody - zrušena k 21. 12. 2007 směrnicí 2000/60/ES.
- **Směrnice Rady 76/464/EHS** ze dne 4. května 1976 o znečišťování některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí Společenství. - zrušena k 23. 3. 2006 směrnicí 2006/11/ES.

Vodní politika EU je vymezená **Rámcovou směrnicí 2000/60/ES** ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. Účinnosti nabyla dne 22. prosince 2000. Členské státy byly povinny směrnicí implementovat do svého právního systému nejpozději do 22. prosince 2003. Česká republika aplikovala ustanovení Rámcové směrnice, a tím zajistila soulad s touto směrnicí, prostřednictvím vodního zákona, zákona o vodovodech a kanalizacích, zákona o ochraně veřejného zdraví a jejich prováděcích předpisů.²⁰

Sjednokuje stávající způsoby ochrany vod jednotlivých členských států. Směrnice nahlíží na vodní hospodářství jako celek. **Hlavním účelem je zabránění zhoršení stavu vodstva** (vnitrozemské povrchové vody, podzemní vody, brakické a pobřežní vody), **ochrana** a zlepšení stavu **vodních ekosystémů**, přilehlých suchozemských ekosystémů a **mokřadů**, cílené **snižování znečištění** podzemních vod a zabránění jejich dalšímu znečišťování, zmírnění účinků povodní a období sucha a podpora **trvale udržitelného užívání vod**. Směrnice dále definuje všechny pojmy spojené s vodním hospodářstvím a jeho ochranou (např. podzemní vody, vnitrozemské vody, nebezpečné látky, znečišťování). Stanovuje environmentální cíle pro povrchové, podzemní vody, pro chráněné oblasti, podmínky a oblasti monitorování jejich stavu. Členskými státy ukládá povinnost **zřídit registry chráněných území**, sestavit seznam vod využívaných k odběru pitné vody, vytvořit plány povodí nacházejících se zcela na jejich území a podávat zprávy o plnění ustanovení směrnice.²¹

4.2 Právní úprava ochrany vod v ČR

Ochrana vodstva, která je základní složkou životního prostředí a přírodním zdrojem, je již zakotvena v ústavním **zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava ČR**, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 16. prosince 1992, který nabyl účinnosti k 1. lednu 1993, v článku 7

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. [online].

²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. [online].

uvádějící „*Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.*“²² Též v **Listině základních práv a svobod** ústavním zákonu č. 2/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů, jsou v hlavě čtvrté Hospodářská, sociální a kulturní práva v článku 35 zaručena práva týkající se životního prostředí, která zní následovně:

Článek 35

- 1) *Každý má právo na příznivé životní prostředí.*
- 2) *Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.*
- 3) *Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.*²³

Základním platným právním předpisem upravujícím ochranu vod je **zákon č. 254/2001 Sb., o vodách** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **vodní zákon**) účinný dnem 1. ledna 2002. Výčet prováděcích právních předpisů k tomuto zákonu je uveden v Příloze č. 3.

Dalšími zákony, které se určitým způsobem dotýkají a pamatují na vodu jako na nedílnou a nezastupitelnou součást života lidí a související s její ochranou jsou:

- **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**, ve znění pozdějších předpisů, účinný dnem 1. ledna 2014.
- **Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství**, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.
 - Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní,

²² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství).

- **Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí**, ve znění pozdějších předpisů.
 - Nařízení vlády č. 295/2011 o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění.
- **Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu**, ve znění pozdějších předpisů.
 - Vyhláška Ministerstva životního prostředí č.13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu.
- **Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)**, ve znění pozdějších předpisů.
 - Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích).
- **Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon)**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon ČNR č.388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 62/1988 Sb. o geologických pracích**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon Federálního shromáždění č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon)**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů.
- **Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích**, ve znění pozdějších předpisů.

- **Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.**

4.2.1 Vodní zákon

*„Účelem tohoto zákona je **chránit povrchové a podzemní vody**, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i **zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod**, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k **zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.**“²⁴* Dále upravuje právní vztahy k povrchovým a podzemním vodám, pozemkům a stavbám souvisejících s vodami. V § 2 jsou vymezeny základní pojmy vztahující se k této oblasti. § 3 a 4 zákona upravuje práva k vodám a jejich právní povahu. Předně stanoví, že povrchové ani podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví, pokud z těchto vod nebyly odebrány.

V následující hlavě je upraveno **nakládání s vodami**. Pod pojmem nakládání s vodami je nutné si představit cílené činnosti využívající vlastnosti vod nebo ovlivňující jejich množství, jakost, výskyt či průtok. Při nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, je každý povinen dbát o jejich **hospodárné a účelné využívání** i jejich ochranu. V § 6 je vysvětleno **obecné nakládání s vodami**. Každý může bez povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat povrchové vody (nikoli podzemní vody) a nakládat s nimi pro vlastní potřebu. Příkladem obecného nakládání s vodami je odběr vody jednotlivcem (domácností) pro vlastní potřebu k zalévání zahrady z přilehlého vodního toku nebo využití vodního toku ke koupání či napájení.²⁵ K odběru nesmí být třeba zvláštního technického zařízení. V případě, kdy takové zařízení je nutné, je povinností každého mít příslušné povolení. Právo nakládat s povrchovými nebo podzemními vodami nelze založit na

²⁴ § 1 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ HORÁČEK, Z. KRÁL, M. STRNAD, Z. VYTEJČKOVÁ, V. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015.* 2015, s. 27.

základě smlouvy. Pro nakládání s nimi je potřebné povolení, souhlas nebo vyjádření vodoprávního úřadu. Případy, kdy je potřebné povolení, souhlas či vyjádření jsou taxativně vyjmenované ve vodním zákoně. **Povolení** má formu správního rozhodnutí a je vydáno na základě žádosti. Povolení se vydává na časově omezenou dobu a jsou v něm uvedeny podmínky vydání, povinnosti, jeho rozsah a účel. Povolení k odběru podzemních vod není třeba u studní vybudovaných před 1. 1. 1955, pokud slouží pro potřebu jednotlivých občanů (domácností). U těchto studen se má odběr za povolený, ale musí být prokázána jejich existence před uvedeným datem.²⁶ Vodoprávní úřad může z moci úřední (v zákoně jmenované případy) nebo na žádost oprávněného povolení k nakládání s vodami změnit nebo zrušit. V § 13 jsou uvedeny možnosti zániku povolení. **Souhlas** vodoprávního úřadu je potřeba ke stavbám, zařízením a činnostem, ke kterým není potřeba povolení a které by mohly určitým způsobem ovlivnit vodní poměry. Souhlas se stejně jako povolení vydává na základě žádosti. **Vyjádření** není správním rozhodnutím ani závazným stanoviskem. Každý má právo, pokud by jeho záměr mohl ovlivnit vodní poměry, na vyjádření vodoprávního úřadu, zda takový záměr je vůbec možné uskutečnit a za jakých podmínek. Potřebné doklady a náležitosti pro vydání povolení, souhlasu nebo vyjádření jsou upravené ve vyhlášce č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu.

Pro plánování v oblasti vod, výkon veřejné správy a k poskytování informací veřejnosti je nutné zjišťovat a **hodnotit stav** povrchových a podzemních vod. V § 23 je plánování definováno jako soustavná koncepční činnost zajišťovaná státem. Účelem plánování v oblasti vod je vymezení a sladění veřejných zájmů ochrany vod, snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a též udržitelného užívání vodních zdrojů. V rámci plánování se pořizují **plány povodí** a **plány pro zvládnutí povodňových rizik**, které jsou podklady pro územní plánování a vodoprávní řízení. Plány povodí se vypracovávají ve třech úrovních: pro mezinárodní oblasti povodí, části mezinárodních oblastí povodí na území České republiky a dílčí povodí. Hlavními nástroji k dosažení cílů stanovených

²⁶ HORÁČEK, Z. KRÁL, M. STRNAD, Z. VYTEJČKOVÁ, V. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015.* 2015, s. 35.

v plánech povodí a plánech pro zvládnání povodňových rizik jsou programy opatření. Opatření jsou základní, doplňková a dodatečná. Bližší úpravou plánů povodí, plánů pro zvládnání povodňových rizik, obsahu programů opatření a související problematiky se zabývá vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnání povodňových rizik.

Hlava V se zabývá **ochranou vodních poměrů a vodních zdrojů**. Vlastníci pozemků mají obecnou povinnost zajistit péči o ně tak, aby nedocházelo ke zhoršování vodních poměrů (eroze, zanášení vodních toků). Zákon se zabývá také institutem **chráněné oblasti přirozené akumulace vod**. Tyto oblasti jsou vyhlášovány nařízením vlády. Jejich ochrana spočívá v zákazu činností, které by mohly ohrozit jejich jakost nebo množství. Dle § 29 „*zdroje podzemních vod jsou přednostně vyhrazeny pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou a pro účely, pro které je použití pitné vody stanoveno zvláštním právním předpisem*“.²⁷ Zvláštním právním předpisem v tomto případě je zákon o ochraně veřejného zdraví. Vodoprávní úřady stanovují opatření obecné povahy **ochranná pásma** (I. nebo II. stupně) kolem podzemních a povrchových vod určených k zásobování pitnou vodou za účelem ochrany jejich jakosti a zdravotní nezávadnosti. Vodoprávní úřad stanovuje nebo ruší ochranná pásma na návrh nebo z vlastního podnětu. Ochranná pásma I. stupně slouží k ochraně vodního zdroje v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného zařízení. Ochranná pásma II. stupně jsou stanovena na územích, která zaručí vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnosti zdroje. Každý se musí v ochranném pásmu zdržet činností, která by vedla k poškození nebo ohrožení vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti vodního zdroje. Vodoprávní úřad na návrh nebo z vlastního podnětu zruší ochranné pásmo, odpadne-li důvod ochrany (zdroj přestane být využíván nebo využitelný k zásobování pitnou vodou). V § 36 a § 37 zákon vymezuje **minimální zůstatkový průtok** a minimální hladiny podzemních vod. Minimální hodnoty určuje vodoprávní úřad. V dalších ustanoveních zákona jsou definovány pojmy odpadní vody, závadné látky, havárie a povinnosti při vypouštění odpadních vod, zacházení se závadnými látkami a povinnosti při havárii. Odpadní vody jsou vody použité ve všech oblastech lidského

²⁷ § 29 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

působení (stavby, zařízení, dopravní prostředky), jejichž použití má za následek změnu jejich jakosti s potenciálem ohrozit kvalitu podzemních nebo povrchových vod. K ohrožení jakosti povrchových a podzemních vod může také dojít při zacházení se závadnými látkami. Seznam nebezpečných závadných látek je uveden v příloze tohoto zákona. Havárie je mimořádné závažné zhoršení nebo ohrožení jakosti vod. Je nepředvídatelná, náhlá, závažná a odstranění jejích následků má většinou krátkodobý charakter (dny, týdny).

Vodní toky a jejich koryta jsou vymezeny v § 43 - § 45. Vymezení vodního toku dle vodního zákona se liší od definice tohoto pojmu v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny vnímá vodní tok jako komplexní systém povrchové vody, jejího koryta a ekosystému. Naproti tomu vodní zákon definuje vodní tok pouze jako povrchovou vodu, tedy řeky, průtočné vodní nádrže a rybníky. Koryto vodního toku je vždy pozemek i v případě, kdy je zastavěno stavbou. Koryto může být přirozeného charakteru nebo vybudované lidskou činností. V rámci ochrany vodních toků a jejich koryt je zákonem *„zakázáno měnit směr, podélný sklon a příčný profil koryta vodního toku, poškozovat břehy, těžit z koryt vodních toků zeminu, písek nebo nerosty a ukládat do vodních toků předměty, kterými by mohlo dojít k ohrožení plynulosti odtoku vod, zdraví nebo bezpečnosti, jakož i ukládat takové předměty na místech, z nichž by mohly být splaveny do vod.“*²⁸ Vodní toky na území České republiky se člení na významné vodní toky a drobné vodní toky. Seznam významných vodních toků je uveden ve vyhlášce č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků. Významné vodní toky a část drobných vodních toků **spravují státní podniky Povodí** (Povodí Labe, Povodí Vltavy, Povodí Ohře, Povodí Moravy a Povodí Odry). Na správě drobných vodních toků se podílejí **Lesy ČR** a ostatní instituce, mezi něž patří **Ministerstvo obrany** (úřady vojenských újezdů), **správy Národních parků**, obce a ostatní fyzické a právnické osoby. Státní podniky Povodí a Lesy ČR zajišťují správu na cca 94% délky všech vodních toků v ČR v rámci působnosti Ministerstva zemědělství. Správa vodních toků spočívá např. v péči o koryta vodních toků,

²⁸ § 46 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

údržbě břehových porostů, sledování stavu koryt, provozu a údržbě vodního díla v řádném stavu nebo spolupráci při zneškodňování havárií na vodních tocích.

Hlava VIII tohoto zákona se zabývá vodními díly. **Vodní díla** jsou stavby (ve smyslu § 3 stavebního zákona), které určitým způsobem slouží k vodnímu hospodářství (k ochraně, užívání, nakládání s vodami nebo k úpravě vodních poměrů). Vodními díly jsou např. přehrady, hráze, stavby na ochranu před povodněmi, čistírny odpadních vod, studny nebo stavby k využití vodní energie. Na vodní díla se vztahuje ohlašovací povinnost nebo nutnost stavebního povolení. Je zakázáno poškozování vodních děl, jakož i poškozování jejich funkce. V dalších ustanoveních této hlavy jsou vymezeny povinnosti vlastníků vodních děl a pozemků, na nichž se vodní díla nacházejí. Nad vodními díly je nutný technickobezpečnostní dohled, který je blíže upraven vyhláškou č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly. V Hlavě IX jsou řešeny otázky z oblasti ochrany před povodněmi.

V Hlavě X jsou stanoveny **poplatky** spojené s odebíráním podzemní vody, vypouštěním odpadních vod do podzemních i povrchových vod. Jsou zde určeny podmínky, za jakých okolností se poplatky musí platit. Vždy záleží na množství odebrané nebo vypuštěné vody. Poplatky jsou zavedeny pouze u odběrů nad limit tedy u odběru většího než 6000 m³ za rok nebo většího než 500 m³ za kalendářní měsíc. Uvedeny jsou též sazby a způsoby výpočtů výše poplatků za jednotlivé oblasti. V § 96 je umožněn za stanovených podmínek odklad placení poplatků a v § 97 je umožněno prominutí části poplatků. Vybírání a vymáhání poplatků vykonává příslušný správce daně.

Dále jsou v zákoně vymezeny **správní delikty** na úseku vodního hospodářství. Ustanovení o správních deliktech zahrnují jak přestupky fyzických osob (FO), tak správní delikty právnických osob (PO) a podnikajících FO. Přestupkové řízení probíhá na základě zákona o přestupcích. Pro projednání správních deliktů se použije správní řád. Podle závažnosti a druhu přestupku může být FO udělena pokuta až do výše 1 000 000 Kč. PO může být za správní delikt udělena pokuta do výše 5 000 000 Kč. Obec za porušení své povinnosti může dostat pokutu až 1 000 000 Kč. Správní delikty a přestupky projednává obec s rozšířenou působností nebo Česká inspekce životního prostředí.

4.2.2 Zákon o rybníkářství

Účelem zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství je vymezit základní pravidla, práva a povinnosti spojené s rybníkářstvím, rybníkářstvím a výkonem rybníkářského práva. Předmětem úpravy je dle § 1 odst. 1 zejména:

- **chov, ochrana a lov ryb a vodních organismů**, ochrana jejich života a živ. prostředí;
- rybníkářství, výkon rybníkářského práva, vyhlášení, změna a rušení rybníkářských revírů a jejich ochrana;
- výkon státní správy v rybníkářství;
- ochrana mořských rybníkářských zdrojů a další.

V zákoně jsou vymezeny základní pojmy vyskytující se v něm. Jde zejména o pojmy rybníkářství (chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb či vodních organismů), rybníkářství (chov a lov ryb nebo vodních organismů v rybníce či jiném rybníkářském zařízení za účelem zajištění produkce ryb), rybník (je vodní dílo vzniklé lidskou činností určené především k chovu ryb; lze regulovat vodní hladinu; není samostatnou věcí, ale souborem pozemků tvořící dno a břeh a nelze tedy s nimi nakládat odděleně od ostatních částí; vlastník pozemku, na němž se rybník nachází, musí tuto skutečnost strpět), rybníkářský revír, vodní organismus (vodní živočich nebo vodní rostlina), chráněná rybí oblast (rybníkářský revír či jeho část vyhlášená příslušným rybníkářským orgánem), vodní prostředí (soubor místních živých a neživých činitelů, které vytvářejí životní prostředí ryb a vodních organismů), ochrana mořských rybníkářských zdrojů (stanovení pravidel pro dovoz mořských ryb a živočichů do ČR), výkon rybníkářského práva (povolená činnost PO nebo FO v rybníkářském revíru).

V § 4 jsou upraveny podmínky a pravidla vyhlášení rybníkářského revíru. „**Rybníkářský revír** vyhláší na vodním toku, na rybníce nebo na uzavřené vodě svým rozhodnutím příslušný rybníkářský orgán; ten je oprávněn vyhlásit rybníkářský revír pouze v obvodu své územní působnosti.“²⁹ **Chráněnou rybí oblast** vyhláší příslušný rybníkářský orgán na

²⁹ § 4 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, ve znění pozdějších předpisů.

celém nebo jen na části rybářského revíru. Ve svém rozhodnutí stanoví, které ryby či vodní organizmy jsou předmětem ochrany, podmínky jejich chovu a lovu. Chráněná rybí oblast musí být řádně označena. Účelem takovéto oblasti je ochrana a vytvoření vhodných ekologických podmínek pro jejich chov. Zákon dále stanoví povolené a zakázané způsoby lovu. Při lovu ryb a vodních organismů je **zakázáno** používat **nehumánní a devastující** metody, které mohou ohrozit ostatní vodní organizmy či zničit břehy a vodní díla (např. výbušniny, elektrický proud nebo jedy). Ochrana mořských rybolovných zdrojů spočívá na dohledu celní správy spolu s pohraniční veterinární kontrolou nad dovozem mořských ryb a živočichů. Dozor nad ochranou mořských rybolovných zdrojů vykonává celní úřady, Ministerstvo zemědělství a v některých případech Ministerstvo životního prostředí.

Uživatel rybářského revíru je povinen spravovat svěřený rybářský revír za podmínek a způsobem stanoveným v povolení výkonu rybářského práva. Při hospodaření v rybářském revíru je rybníkář i uživatel povinen dbát o to, aby nedošlo ke zhoršení jakosti vod, k ohrožení rybí obsádky nebo poškození navazujícího rybářského revíru. Osoba nakládající s povrchovými vodami ať rybář nebo rekreatant nesmí narušovat ochranu ryb a vodních organismů. Každý je povinen zdržet se takového jednání, které by vedlo k ohrožení ryb, vodních organismů nebo jejich životních podmínek.

Rybářskými orgány jsou:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností,
- kraje v přenesené působnosti,
- příslušná ministerstva,
- správy národních parků,
- celní úřady.³⁰

Obecní úřad obcí s rozšířenou působností ustanovuje, odvolává či zrušuje rybářskou stráž a vede jejich evidenci ve své územní působnosti. Dále vydává a odebírá rybářské lístky. Krajské úřady vyhláší, mění nebo zruší rybářské revíry nacházející se v jejich

³⁰ § 19 odst. 1 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

územním obvodu, pokud tato pravomoc nenáleží příslušnému ministerstvu. Krajský úřad ve vyhlášeném rybářském revíru má oprávnění povolovat nebo odnímat výkon rybářského práva, vykonávat dozor nad dodržováním právních předpisů, vyhláší a zruší chráněné rybí oblasti. Ústředním orgánem státní správy na úseku rybářství, s výjimkou národních parků a vojenských újezdů, je Ministerstvo zemědělství (MZe). „*Ministerstvo vyhláší, mění a zruší rybářský revír v případě, že se rybářský revír nachází na území více krajů, na území, v nichž se nacházejí hraniční vody, a to i na území národních parků a vojenských újezdů a pro potřeby státních podniků na jimi spravovaném území.*“³¹ Ministerstvo zemědělství vede evidenci veškerých rozhodnutí na úseku rybářství. MŽP je ústředním orgánem státní správy rybářství na území národních parků, které na jejich území vyhláší, mění nebo ruší rybářské revíry. Na území vojenských újezdů je ústředním orgánem ministerstvo obrany. V rámci rybářského revíru mají ministerstva stejné pravomoci, jaké jsou uvedené u krajského úřadu. Navíc jsou oprávněna projednávat přestupky a správní delikty. Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) a celní úřady vykonávají dozor nad dovozem mořských ryb živočichů do ČR.

Významným subjektem ochrany rybníkářství je **rybářská stráž**, která je upravena v Hlavě IV tohoto zákona. Mezi její základní povinnosti patří zjišťování zdrojů a příčin znečištění vod v rybářském revíru a kontrola dodržování povinností stanovených v tomto zákoně. Rybářská stráž není oprávněna pouze kontrolovat dodržování povinností, ale také může sama přiměřeným způsobem odvrátit nebezpečí nebo odstranit negativní následky jednání.

Některé **rybí populace** je třeba chránit před škodlivými důsledky znečištění povrchových vod, před snižováním jejich počtu nebo dokonce před vyhynutím. Povrchové vody vhodné pro život a reprodukci původních druhů vodních živočichů, ukazatele a hodnoty přípustného znečištění, způsob zjišťování a hodnocení stavu těchto vod stanovuje dle § 35 vodního zákona vláda nařízením č. 71/2003 Sb. Vodoprávní úřady mají pravomoc za účelem dosažení dobrého ekologického stavu vody (tedy i udržení vhodných

³¹ § 22 odst. 2 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

podmínek pro život vodních živočichů) uložit vlastníkov, správci vodního toku nebo uživateli rybářského revíru vodárenských nebo jiných vodních nádrží způsob rybářského obhospodařování (např. rozsah a druh rybí obsádky). Vypouštění nepůvodních či geneticky nevhodných ryb a ostatních vodních živočichů do vodních toků a nádrží je z důvodu ochrany a zachování původních druhů možné jen na základě rozhodnutí příslušného **vodoprávního úřadu**.

Pokud si krajský úřad vyžádá spolupráci **rybářských institucí** (občanská sdružení na tomto úseku, rybářské svazy, rybářské orgány apod.) při pořizování plánů oblastí povodí a jejich naplňování, jsou **povinné** s nimi **spolupracovat**. Rybářské instituce dále spolupracují s orgány ochrany vody na řešení problematiky zprůchodňování vodních toků nebo úprav koryt vodních toků apod. Stejně jako správci vodních toků a další vodoprávní orgány, rybářské svazy sledují stav kvality vody a snaží se svou aktivitou předcházet haváriím na vodních útvarech. Při ekologických haváriích na vodních plochách spolupracují vodoprávní úřady s rybářskými institucemi (hlavně Českým rybářským svazem) na vyhodnocení situace a následném odstraňování následků havárie.

Český rybářský svaz se též aktivně zapojuje a spolupracuje s vodoprávními úřady v řízení o povolení nebo změně povolení k provozu malých vodních elektráren. Pro vydání rozhodnutí o umístění malé vodní elektrárny je nutné získat i souhlasné stanovisko orgánů ochrany přírody, které posuzují vliv takovéto stavby na krajinný ráz a na významný krajinný prvek (vodní toky, rybníky i údolní nivy). Vodoprávní úřad stanoví žadateli v souladu s § 36 vodního zákona při udělování povolení k nakládání s vodami minimální zůstatkové průtoky mimo turbínu malé vodní elektrárny. Přes nepopiratelný přínos vodních elektráren jako obnovitelných zdrojů energie mají ale i negativní dopady na životní prostředí. Vzdouvací zařízení i samotné malé vodní elektrárny tvoří překážku pro vodní organismy a může také dojít k záplavě okolních unikátních biotopů. Z cílů Směrnice 2000/60/ES vychází i nutnost zprůchodňování toků pro vodní organismy. Také při povolování stavby nebo změny vodního díla musí vodoprávní úřady dle § 15 odst. 6 vodního zákona zohlednit ochranu vodních a na vodu vázaných ekosystémů. Tato vodní díla nesmějí vytvářet bariéry pohybu ryb i vodních živočichů v obou směrech vodního toku. Pokud by zde byla zjištěna bariéra pohybu, stavba by neměla být povolena (s výjimkou taxativně vyjmenovaných případů). Základní potřebou většiny druhů ryb

a jiných vodních organismů je totiž migrace, a tudíž je nezbytný volný průchod vodními toky. Bez umožnění volného průchodu může dojít ke genetickému ochuzování populací nebo dokonce k jejich rozpadu. Vhodným opatřením, které má zajistit vodním živočichům překonání jezů, hrází nebo zařízení malých vodních elektráren, je budování rybích přechodů.³²

4.2.3 Další vybrané zákony

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, i když přímo neupravuje ochranu vod, na vodu pamatuje v několika ustanoveních. V §1019 upravuje sousedské poměry týkající se vod v souvislosti s ochranou majetku. Dle tohoto ustanovení má vlastník pozemku právo požadovat po sousedu úpravu pozemku či stavby tak, aby voda nestékala na jeho pozemek s výjimkou stékání vody přirozeným způsobem. Nebo naopak může požadovat, aby soused nebránil odtoku vody na jeho pozemek, pokud je přítok vody na pozemek nutný. Majetková práva a jejich nabytí působením vody též upravuje tento zákon. V §1068 - §1071 řeší případy, kdy vodní tok odplaví či oddělí část pozemku. Oddělený pozemek zůstává ve vlastnictví původního vlastníka. Dále občanský zákoník zaručuje právo na svod dešťové vody (§ 1271), právo na vodu (§ 1272, pokud se nachází na cizím pozemku má právo přístupu k ní) a služebnost rozlivu (§ 1273). Služebností rozlivu se rozumí právo vlastníka vodního díla rozlévat na služebném pozemku vodu, mít zde umístěná obslužná zařízení a provádět na nich i na vodním díle úpravy za účelem jejich modernizace nebo zlepšení jejich výkonnosti.

Zákon č.17/1992 Sb., o životním prostředí, uvádí vodu jako součást životního prostředí a přírodní zdroj. Jedná se o obecný předpis, který definuje základní pojmy např.: jakým způsobem může být životní prostředí znečištěno, jaké činnosti a zásady zahrnuje jeho ochrana, povinnosti, odpovědnost za porušení povinnosti a obecné sankce za toto porušení.

Zákon č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, upravuje posuzování vlivů na jednotlivé součásti životního prostředí např.: živočichy, rostliny,

³² Calla, sdružení pro záchranu prostředí. *Malé vodní elektrárny a životní prostředí* [online].

ekosystémy, půdu, vodu, ovzduší, krajinu či přírodní zdroje. Také stanoví konkrétní předměty posuzování vlivu záměrů nebo koncepcí, způsoby zjišťování, jednotlivé fáze řízení, náklady spojené s posuzováním a příslušné správní orgány.

Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. v §2 písmeno i) stanoví, že ochrana přírody a krajiny se mimo jiné zajišťuje „*ovlivňováním vodního hospodaření v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch a mokřadů*“. V §3 písmeno b) vymezuje rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy jako významné krajinné prvky. Obecná ochrana krajiny stanoví v §4 základní povinnosti, kterými jsou především ochrana **významných krajinných prvků** před poškozováním a ničením. Jejich využití je možnou pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům (např. pozemkové úpravy, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží), které by mohly vést k jejich poškození, zničení nebo ohrožení či oslabení jejich ekologicko-stabilizační funkce, je nutné závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Dle §10 tohoto zákona jsou předmětem ochrany i ponory a vývěry krasových vod.

Mezi primární účel **zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství** patří vytváření předpokladů pro podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství, které přispívají k ochraně složek životního prostředí, mezi než patří i voda. **Zákon č.334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu** vymezuje rybníky s chovem ryb nebo vodní drůbeže, závlahové vodní nádrže, odvodňovací příkopy, hráze sloužící k ochraně před zamokřením nebo zátopou jako součást zemědělského půdního fondu, který je základním přírodním bohatstvím ČR. Odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu je možné z důvodu zřízení ochranných pásem vodních zdrojů I. stupně a ochranných pásem I. stupně přírodních léčivých zdrojů a ochranných pásem I. stupně zdrojů přírodních minerálních vod. K odnětí zemědělské půdy pro nezemědělské účely je potřeba souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu (MŽP, krajský úřad, obecní úřad, ČIŽP, správa národních parků). Souhlasu není třeba, má-li být zemědělská půda odňata za účelem obnovy přirozených koryt vodních toků.

Lázeňský zákon č. 164/2001 Sb., stanoví podmínky pro ochranu, využívání a další rozvoj zdrojů přírodních minerálních vod. Dle tohoto zákona je „*zdrojem přírodní*

*minerální vody přirozeně se vyskytující podzemní voda původní čistoty, stálého složení a vlastností, která má z hlediska výživy fyziologické účinky dané obsahem minerálních látek, stopových prvků nebo jiných součástí, které umožňují její použití jako potravin a k výrobě balených minerálních vod a o tomto zdroji bylo vydáno osvědčení podle tohoto zákona*³³. Přírodní minerální vody jsou na základě tohoto zákona vyjmuty z vlastnického práva a z příslušnosti k pozemku. Dále zákon stanoví postupy při vydávání osvědčení o zdroji (vydává ministerstvo zdravotnictví), povolení a zrušení povolení k jeho využívání, povinnosti uživatele zdroje a odborný dohled nad využíváním a ochranou zdrojů, poplatky za využívání zdroje přírodní minerální vody. Ochrana těchto zdrojů spočívá především ve vytvoření ochranných pásem, které by měly zabránit činnostem nepříznivě ovlivňující chemické, fyzikální, mikrobiologické vlastnosti zdroje a jeho zdravotní nezávadnost. Ochranná pásma, která jsou zpravidla ve dvou stupních, stanoví ministerstvo zdravotnictví vyhláškou. Návrh ochranného pásma musí vycházet z analýzy rizik ohrožení vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti zdroje.

Zákon o vodovodech a kanalizacích č. 274/2001 Sb., je právním předpisem upravujícím některé vztahy vznikající při rozvoji, výstavbě a provozu vodovodů a kanalizací sloužících veřejné potřebě (zřizují se a provozují ve veřejném zájmu), přípojek na ně, jakož i působnost orgánů územních samosprávných celků a správních úřadů na tomto úseku. V zákoně jsou vymezeny základní pojmy, jako je vodovod, kanalizace, provozovatel, odběratel atd. Vodovod je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující vodovodní řady a vodárenské objekty, jimiž jsou zejména stavby pro jímání a odběr povrchové nebo podzemní vody, její úpravu a shromažďování. Vodovody musí být navrženy a provedeny tak, aby bylo zabezpečeno dostatečné množství zdravotně nezávadné pitné vody pro veřejnou potřebu ve vymezeném území. Kanalizace je provozně samostatný soubor staveb a zařízení zahrnující kanalizační stoky k odvádění odpadních a srážkových vod společně nebo odpadních vod samostatně a srážkových vod samostatně, kanalizační objekty, čistírny odpadních vod, jakož i stavby k čištění odpadních vod před

³³ § 2 odst. 2 zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

jejich vypouštěním do kanalizace. Kanalizace musí být navrženy a provedeny tak, aby negativně neovlivnily životní prostředí. Vodovod i kanalizace jsou vodním dílem. Provozování vodovodů nebo kanalizací je souhrn činností, kterými se zajišťuje dodávka pitné vody nebo odvádění a čištění odpadních vod. Na žádost obce je provozovatel povinen předložit přehled zjištěných ukazatelů jakosti vody za uplynulý rok. V tomto zákoně jsou také stanoveny požadavky na jakost vody k úpravě na vodu pitnou. Voda odebraná z povrchových nebo z podzemních vodních zdrojů pro účely úpravy na pitnou vodu („surová voda“) musí splňovat požadavky na její jakost již v místě odběru před její vlastní úpravou. Výjimečně za zákonně stanovených podmínek lze k úpravě na vodu pitnou odebírat vodu, jež v místě odběru nesplňuje požadavky jakosti. Pitná voda dodávaná odběratelům vodovodem musí splňovat požadavky na zdravotní nezávadnost pitné vody.

Součástí **trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.**, jsou trestné činy **proti životnímu prostředí**, které jsou uvedeny v hlavě VIII tohoto zákona. Dle § 293 může být udělen trest odnětí svobody až tři roky nebo zákaz činnosti tomu, kdo **úmyslně poškodí** nebo **ohrozí vodu** nebo jinou složku životního prostředí, a to ve větším rozsahu, na větším území nebo takovým způsobem, že tím může způsobit těžkou újmu na zdraví nebo smrt. Dále též, je-li k odstranění následků takového jednání třeba vynaložit značné náklady. Pokud pachatel spáchá čin opětovně, k činu dojde porušením důležité povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce může být potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let. Jestliže dojde k jednání ve výše uvedeném ustanovení z nedbalosti, bude pachatel potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo zákazem činnosti. § 294a stanoví trest odnětí svobody až na dva roky tomu, kdo byť i z hrubé nedbalosti způsobí poškození vodního zdroje, u něhož je stanoveno ochranné pásmo tak, že tím zanikne nebo je značně oslaben důvod pro zvláštní ochranu vodního zdroje. Větším územím podle § 293 a § 294 se rozumí území o rozloze nejméně tři hektary a v případě povrchových vod ve vodních útvarech nejméně jeden hektar vodní plochy a u vodního toku nejméně dva kilometry jeho délky. Kdo v rozporu s mezinárodní smlouvou vypustí nebo nezabrání vypuštění znečišťující látky z lodi nebo jiného námořního plavidla, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci. Kdo podle § 304 neoprávněně loví, ukrývá nebo přechovává zvěř či ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Přestupku se dle § 29 **zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích** na úseku zdravotnictví dopustí ten, kdo **ohrozí** nebo poruší zdravotní **nezávadnost pitné vody**, poruší zákaz nebo nesplní povinnosti stanovené nebo uložené pro provoz koupaliště ve volné přírodě, umělého koupaliště nebo sauny. Za tyto přestupky lze uložit pokutu do výše 10 000 Kč. Pokutu do výše 50 000 Kč je možno uložit za přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst (§ 29a). Jedná se například o nedodržení omezení nebo zákazu stanoveného na ochranu přírodního léčivého zdroje, zdroje přírodní minerální vody, vykonávání činnosti zakázané v ochranném pásmu přírodního léčivého zdroje a zdroje přírodní minerální vody, ztěžování plnění úkolů při vyhledávání a průzkumu přirozeně se vyskytujících zdrojů minerálních vod a dozoru nad dodržováním opatření v ochranném pásmu přírodního léčivého zdroje a zdroje přírodní minerální vody. Kdo neoprávněně odvede povrchovou, podzemní nebo jinou vodu do důlních vod nebo důlních děl anebo úmyslně poškodí zařízení pro odvádění důlních vod, může být postihnut pokutou až 15 000 Kč. Přestupky projednávají obecní úřady, zvláštní orgány obcí nebo jiné správní orgány, stanoví-li tak zákon.

Zákon o ochraně veřejného zdraví č. 258/2000 Sb., vymezuje pitnou vodu jako veškerou vodu v původním stavu nebo po úpravě, která je určena k pití, vaření, přípravě jídel a nápojů. Dále jako vodu, která je používána v potravinářství nebo je určena k péči o tělo a k dalším účelům lidské spotřeby bez ohledu na její původ, skupenství a způsob jejího dodávání. Hygienické požadavky na zdravotní nezávadnost a čistotu pitné vody (**jakost pitné vody**) se stanoví hygienickými limity mikrobiologických, biologických, fyzikálních, chemických a organoleptických ukazatelů, které jsou upraveny prováděcím právním předpisem, nebo jsou povoleny nebo určeny podle tohoto zákona příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví. Hygienické limity se stanoví jako nejvyšší mezní hodnoty, mezní hodnoty a doporučené hodnoty. Doporučené hodnoty jsou nezávazné hodnoty ukazatelů jakosti pitné vody, které stanoví minimální žádoucí nebo přijatelnou koncentraci dané látky, nebo optimální rozmezí koncentrace dané látky. Naproti tomu za pitnou vodu se nepovažuje přírodní léčivý zdroj a přírodní minerální voda. Orgán ochrany veřejného zdraví může na časově omezenou dobu povolit užití vody, která nesplňuje mezní hodnoty ukazatelů pitné vody, s výjimkou mikrobiologických ukazatelů v případě, kdy

zásobování pitnou vodou nelze zajistit jinak a není-li ohroženo veřejné zdraví. V zákoně jsou též stanoveny povinnosti osob při kontrole pitné vody, podmínky dodávky pitné vody, hygienické požadavky na výrobky přicházející do přímého styku s pitnou, teplou a surovou vodou. Dále definuje pojmy přírodní, umělá koupaliště, sauny, hygienické požadavky na vodu v těchto zařízeních a povinnosti jejich provozovatelů.

5 Správní instituce ochrany vod

Výkon státní správy na úseku ochrany vod dle vodního zákona zajišťují **vodoprávní úřady** a **Česká inspekce životního prostředí**. Vodoprávními úřady jsou oddělení ochrany vod/vodního hospodářství odborů životního prostředí příslušných ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, újezdních úřadů a obecních úřadů.

Obecní úřady, vyžaduje-li to veřejný zájem, mohou upravit, omezit či zakázat obecné nakládání s povrchovými vodami. Na území vojenských újezdů vykonávají působnost vodoprávních úřadů újezdní úřady. Tyto úřady mají pravomoc **povolovat či zakazovat nakládání** s vodami, vydávat povolení ke stavbě vodních děl, stanovovat ochranná pásma a vykonávají vodoprávní dozor. Naproti tomu nemohou jednat ve věcech správních deliktů a ve věcech poplatků dle vodního zákona. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vykonávají veškerou působnost, která náleží vodoprávním úřadům dle vodního zákona, jestliže není zákonem výslovně svěřena jiným orgánům.³⁴ Kontrolu činností obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností v přenesené působnosti vykonávají příslušné krajské úřady.

Do působnosti krajských úřadů dle vodního zákona patří např.:

- vyjadřovat se ke stavbám, pokud rozhodujícím způsobem ovlivňují nakládání s vodami, ochranu vod nebo ochranu proti povodním, a pokud si to vyhradí (Vyhrazení je určitá forma atrakce věci. Výhrada může být učiněna pro konkrétní případ, ale také pro určitou obecně vymezenou skupinu případů. Změně příslušnosti by měl krajský úřad informovat původně příslušný úřad a též účastníky řízení³⁵)
- vyjadřovat se ve věcech, ve kterých jim přísluší vydávat povolení nebo souhlas. Vyjádření není rozhodnutím a nenahrazuje povolení nebo souhlas
- rozhodovat ve věcech hraničních vod po projednání s příslušným ministerstvem

³⁴ HORÁČEK, Zdeněk, Miroslav KRÁL, Zdeněk STRNAD a Veronika VYTEJČKOVÁ. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015.* s. 238-239.

³⁵ Tamtéž, s. 242.

- za mimořádné situace (havárie, velké sucho) přijímat opatření v případech přesahujících území správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo možnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností
- kontrolovat provádění technicko-bezpečnostního dohledu nad vodními díly, která povoluje
- stanovovat způsob a podmínky vypouštění důlních vod do vod povrchových nebo podzemních
- povolovat vypouštění odpadních vod do vod povrchových ze zdrojů znečištění o velikosti 10 000 ekvivalentních obyvatel nebo více
- rozhodovat v pochybnostech o tom, zda se jedná o povrchové nebo podzemní vody, o jaké nakládání s vodami se jedná nebo zda se jedná o odpadní vody
- povolovat výjimky při použití závadných látek a povolovat nakládání s vodami za účelem chovu ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných živočichů, pokud vodoprávní úřad stanovuje v povolení podmínky pro použití závadných látek³⁶

Kompetence v oblasti ochrany vod jsou rozděleny mezi čtyři ústřední vodoprávní úřady. Pokud vodní zákon nestanoví jinak, **ústředním vodoprávním úřadem** v oblasti ochrany vod je **Ministerstvo zemědělství**. Druhým ústředním vodoprávním úřadem je **Ministerstvo životního prostředí**, jehož působnost je vymezena taxativně v zákoně. Jedná se zejména o věci:

- ochrany množství a jakosti povrchových a podzemních vod (povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních, povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných látek do kanalizací, stanovení minimální hladiny podzemních vod aj.)
- zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod prostřednictvím jím zřízených pověřených odborných subjektů
- posuzování plánů v oblasti vod z hlediska vlivu na životní prostředí
- ochrany vodních zdrojů, citlivých oblastí a zranitelných oblastí

³⁶ § 107 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- ochrany jakosti povrchových nebo podzemních vod před závadnými látkami
- ochrany před povodněmi
- řízení ČHMÚ a ČIŽP
- poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a podzemních
- spolupráce s orgány krajů v přenesené působnosti ve věcech ochrany množství a jakosti hraničních vod³⁷

MŽP a MZe se společně podílejí na zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod; tvorbě a vedení informačního systému; sestavování a schvalování plánů v oblasti vod a sestavování programů opatření a ve věcech poplatků za odběr podzemních vod. Dále MŽP spolu s MZe koordinují převzetí a zavedení legislativy EU a plní úkoly vyplývající ze vztahu k Evropským společenstvím v oblasti ochrany vod. Obě uvedená ministerstva jsou vrchními vodoprávními dozorčími orgány nad činností vodoprávních úřadů a ČIŽP. Na úseku užívání povrchových vod k plavbě je ústředním vodoprávním úřadem **Ministerstvo dopravy**. **Ministerstvo obrany** je ústředním vodoprávním úřadem v oblasti působnosti újezdních úřadů.

Vyžaduje-li to **veřejný zájem** (nedostatek vody, ohrožení zásobování obyvatelstva vodou, jednorázový odběr pitné vody v mimořádných událostech, požárech a jiných živelních pohromách aj.), může vodoprávní úřad **rozhodnutím** (určitý počet osob) nebo **opatřením obecné povahy** (neurčitý počet osob) změnit, omezit nebo zakázat na dobu nezbytně nutnou povolená nakládání s vodami. Vodoprávní úřady provádí **kontrolu** dodržování vodního zákona a předpisů podle něj vydaných. V rozsahu své působnosti kontrolují dodržování jimi vydaných rozhodnutí a opatření obecné povahy. Při zjištění závad ukládají opatření k jejich odstranění. Při výkonu dozoru si mohou vyžádat spolupráci odborných subjektů, orgánů ochrany přírody nebo sdružení občanů. Kontrola a dozor jsou prováděny na základě zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ § 108 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Česká inspekce životního prostředí byla zřízena zákonem č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů. Inspekce není vodoprávním úřadem. ČIŽP vykonává svou činnost v oblastech ochrany přírody, ovzduší, vod, lesa a odpadového hospodářství. Kontroluje, zda FO nebo PO dodržují povinnosti stanovené vodním zákonem nebo uložené podle tohoto zákona. Zjistí-li porušení povinnosti, je oprávněna uložit opatření k odstranění a nápravě zjištěných nedostatků, jejich příčin a škodlivých následků. Vede centrální evidenci havárií. Dále má pravomoc uložit pokutu za nedodržení právních předpisů životního prostředí, stanovuje poplatky za vypouštění odpadních vod a odběr podzemních vod, omezuje (zastavuje) provozy, jestliže vážně ohrožují životní prostředí, poskytuje informace na základě žádostí ve smyslu platných zákonů a další.

Správní řízení ve věcech upravených vodním zákonem se nazývá **vodoprávní řízení**. Ve vodoprávním řízení se postupuje dle vodního zákona. V případech, kdy věc není upravena speciálním zákonem, postupuje se podle správního řádu a v záležitostech vodních děl nebo vodohospodářských úprav dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řízení (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jestliže by rozhodnutí vodoprávního úřadu mohlo ovlivnit vodní poměry na území jiných obcí, musí tento úřad oznámit termín ústního jednání i v těchto obcích. **Oznámení o konání** jednání musí na úředních deskách být vyvěšeno nejméně 15 dnů. Jednotlivé úkony v řízení se činí písemně. *„Ovlivní-li rozhodnutí vodní poměry nebo jakost vod v obvodu působnosti jiného vodoprávního úřadu nebo leží-li vodní dílo, o němž se rozhoduje, zčásti v územním obvodu jiného vodoprávního úřadu, rozhodne věcně a místně příslušný vodoprávní úřad po projednání s těmi vodoprávními úřady, jejichž územních obvodů se rozhodnutí týká.“³⁸* Zasahuje-li vodní dílo nebo činnost do správních obvodů několika vodoprávních úřadů, je místně příslušným vodoprávním úřadem ten, v jehož správním nebo územním obvodu leží největší nebo rozhodující část vodního díla nebo v jehož správním obvodu se má vykonat rozhodující část činnosti. Řízení o žádosti je zahájeno dnem doručení žádosti věcně

³⁸ § 115 odst. 10 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

a místně příslušnému orgánu. Řízení z moci úřední je zahájeno dnem oznámení této skutečnosti účastníkovy řízení. Na základě zásady rychlosti a procesní ekonomie rozhodne vodoprávní úřad v jednoduchých věcech bezodkladně. V ostatních případech rozhodne ve lhůtě 60 dnů a ve zvláště složitých případech nejdéle do 3 měsíců. Náklady za znalecké posudky v řízení na žádost o povolení hradí žadatel.

V § 115a vodního zákona je upraveno opatření obecné povahy v rámci vodního hospodářství. **Opatření obecné povahy (OOP)** je definováno správním řádem (zákon č. 500/2004 Sb.). Jedná se o správní akt, který není právním předpisem ani rozhodnutím. Vztahuje se na neurčitý počet osob v konkrétní věci. Neukládá nové povinnosti, ale slouží ke konkretizaci již existujících povinností vyplývajících ze zákona. Oznamuje se veřejnou vyhláškou na úřední desce. Proti OOP nelze podat opravný prostředek. Lze však proti němu podat žalobu v rámci správního soudnictví k příslušnému krajskému soudu do 3 let ode dne jeho účinnosti. Na rozdíl od obecné úpravy OOP ve správním řádu, nemusí být dle vodního zákona návrh vydání opatření zveřejněn předem nejméně 15 dní, ani nemusí být projednán. Vodoprávní úřad, jsou-li splněny všechny zákonné podmínky, vydá rovnou konečné opatření, jelikož se jedná o případy, kdy prodloužení zapříčiněné jeho projednáním může způsobit nepříznivé následky zájmům chráněných vodním zákonem. V případech, kdy není potřeba okamžitého vydání opatření, je projednání veřejné, jestliže vodoprávní úřad ve vyhlášce nestanoví jinak. Všechny přímo dotčené osoby mají právo uplatnit připomínky k opatření. Účinnosti nabývá 15. dnem po vyhlášení, ale v případech, kdy je potřeba přijmout opatření bezodkladně (sucho, mimořádná událost) nabývá účinnosti dnem vyhlášení na úřední desce. Součástí opatření je odůvodnění vydání a doba účinnosti, a to buď do odvolání, nebo do konkrétního okamžiku. OOP se dle vodního zákona vydávají **např. národní plány povodí, stanovují se ochranná pásma nebo se vymezují záplavová území.** OOP je **závazné pro všechny dotčené osoby** a musí se jím řídit ode dne nabytí účinnosti. Jednání v rozporu s opatřením může být sankcionováno. Za nedodržení OOP v oblasti obecného nakládání s vodami hrozí FO i PO uložení pokuty až do výše 20 000 Kč. Za užívání pozemků či staveb v rozporu s opatřením může být FO udělena pokuta do 100 000 Kč a PO do 500 000 Kč. V případech, kdy FO nakládá s vodami v rozporu s OOP, může jí být uložena pokuta do 50 000 Kč a PO za stejný správní delikt až do 100 000 Kč.

6 Mezinárodní spolupráce ČR v ochraně vod

Jelikož voda nezná hranic a jakékoliv problémy nebo zásahy v oblasti vodního hospodářství na území jednoho státu mohou ovlivnit či se stát problémem jiného státu, který má společné vodní plochy nebo leží po proudu vodního toku, je nutná a velmi důležitá mezinárodní spolupráce těchto států.³⁹

Česká republika se podílí na devíti mezinárodních smlouvách v oblasti ochrany vod. Jedná se o spolupráci v rámci Evropské hospodářské komise OSN (**EHK OSN**), spolupráci v oblasti mezinárodních povodí Dunaje, Labe a Odry a spolupráci ČR se sousedními státy v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodních tocích.⁴⁰

6.1 Spolupráce v rámci EHK OSN

Za účelem zajištění ochrany a udržitelného využívání vodních toků a mezinárodních jezer byla sepsána **Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer**. Ta zavazuje smluvní strany k zavádění **vhodných opatření k prevenci, omezování a snižování znečištění vod přesahující hranice státu**. Spolupráce dle této Úmluvy spočívá především v uzavírání dohod a smluv mezi sousedními státy v oblasti vodního hospodářství. Důraz je kladen na vzájemnou výměnu informací, společný výzkum a vývoj, monitorování a vyhodnocování stavu hraničních vod, prevenci před znečišťováním aj. Úmluva byla **ujednána dne 17. března 1992 v Helsinkách**. V platnost vstoupila 6. října 1996. ČR Úmluvu ratifikovala 12. června 2000 a platnou se stala dne 10. září 2000 (č. 59/2002 Sb. m. s.). Zásadní principy Úmluvy jsou například promítnuty do vodního zákona, zákona o vodovodech a kanalizacích, zákona o ochraně

³⁹ BAUEROVÁ, Daniela. *Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod: International cooperation of the Czech Republic in the area of water protection = Internationale Zusammenarbeit der Tschechischen Republik im Bereich des Gewässerschutzes*. 2010, s. 6.

⁴⁰ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014* [online]. 2015, s. 93.

veřejného zdraví nebo zákona o předcházení ekologické újmy a její nápravě. V současné době má Úmluva 37 smluvních stran.⁴¹

Na Úmluvu o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer navazuje **Protokol o vodě a zdraví**, který vznikl ve spolupráci EHK OSN a Regionální úřadovny Světové zdravotnické organizace pro Evropu. V České republice byl Protokol ratifikován v roce 2001 a oficiálně vstoupil v platnost dne 4. srpna 2005. Hlavním cílem Protokolu je podpora ochrany lidského zdraví a duševní pohody v rámci trvale udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím zlepšeného hospodaření s vodou, včetně ochrany vodních ekosystémů, ochrany jakosti a množství vody, kontrolou a potlačováním chorob souvisejících s vodou.⁴²

6.2 Spolupráce ČR v oblasti mezinárodních povodí Labe, Dunaje a Odry

Mezi hlavní cíle spolupráce patří snižování zatížení Labe, Dunaje a Odry škodlivými látkami; protipovodňová ochrana; umožnění užívání pitné vody a snižování zatížení moří, do kterých výše uvedené řeky vtékají.⁴³

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe byla podepsána dne **8. října 1990 v Magdeburgu** a vstoupila v platnost 30. října 1992. V ČR byla uveřejněna ve sbírce mezinárodních smluv č. 99/2009 Sb. m. s. Smluvními stranami jsou ČR a Spolková republika Německo (do roku 2004 ještě Evropské hospodářské společenství). Spolupráce se zaměřuje na snižování znečištění Labe a jeho přítoků, zlepšení stavu ekosystémů v jeho oblasti a koordinované plnění cílů Rámcové směrnice o vodách.⁴⁴

Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje byla podepsána 24. června 1994 a vstoupila v platnost 22. října 1998. Česká republika Úmluvu podepsala

⁴¹ BAUEROVÁ, Daniela. *Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod: International cooperation of the Czech Republic in the area of water protection = Internationale Zusammenarbeit der Tschechischen Republik im Bereich des Gewässerschutzes*. 2010, s. 8.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž, s. 14.

⁴⁴ Tamtéž, s. 14-15.

10. března 1995 a byla vyhlášena ve sbírce zákonů č. 122/1999 Sb. V současné době se na Úmluvě podílí 15 smluvních stran. V Úmluvě byly stanoveny čtyři hlavní cíle: trvale udržitelný rozvoj vodního hospodářství; omezení nebezpečí úniku nebezpečných látek do vod; minimalizace nebezpečí plynoucí z povodní a příspěví ke snížení znečištění Černého moře ze zdrojů v povodí Dunaje. Pro naplňování stanovených cílů byla zřízena Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje.⁴⁵

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním byla zřízena za účelem předcházení a snižování zatížení Odry (i Baltického moře) škodlivými látkami, předcházení a snižování rizik povodňových škod, dosažení stavu vodních a souvisejících suchozemských ekosystémů co možná nejbližší přirozenému stavu a umožnění využívání Odry především k získávání pitné vody a v zemědělství. Dohodu uzavřely Česká republika, Polská republika, Spolková republika Německo a EU dne 11. dubna 1996. Dohoda vstoupila v platnost dne 26. dubna 1999. V české republice byla tato smlouva vydána ve sbírce mezinárodních smluv č. 2/2003 Sb. m. s. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním.⁴⁶

6.3 Mezinárodní spolupráce ČR na hraničních vodách

Mezi hraniční vody řadíme vodní toky, podzemní a povrchové vody, které působením vodohospodářské činnosti jedné smluvní strany mohou ovlivnit takovouto činnost druhé smluvní strany. Spolupráce je zaměřena **na zajištění stability státních hranic tvořených vodními toky; zajištění oboustranného přístupu k vodě; úpravu a údržbu hraničních vod; ochranu vod před znečištěním; ochranu vodních zdrojů pro zásobování vodou, hlásnou povodňovou službu atd.** Česká republika spolupracuje se všemi sousedními státy na základě mezinárodních smluv. Jedná se o Smlouvu mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti

⁴⁵ BAUEROVÁ, Daniela. *Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod: International cooperation of the Czech Republic in the area of water protection = Internationale Zusammenarbeit der Tschechischen Republik im Bereich des Gewässerschutzes*. 2010, s. 15-16.

⁴⁶ MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU ODRY PŘED ZNEČIŠTĚNÍM, *Ustavení, cíle a způsob práce* [online]. 2016.

vodního hospodářství (podepsána 12. prosince 1995, platná od 25. října 1997, vyhlášena předpisem č. 66/1998 Sb.), o Smlouvu mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách (podepsána 7. prosince 1967, platná od 18. března 1970, vyhlášena předpisem č. 57/1970 Sb.), o Dohodu mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách (podepsána 16. prosince 1999, platná téhož dne, vyhlášena předpisem č. 7/2000 Sb. m. s.) a o Úmluvu mezi vládou Československé republiky a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních tocích (podepsána 21. března 1958, platná od 7. srpna 1958, vyhlášena předpisem č. 94/2009 Sb. m. s.).⁴⁷

⁴⁷ BAUEROVÁ, Daniela. *Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod: International cooperation of the Czech Republic in the area of water protection = Internationale Zusammenarbeit der Tschechischen Republik im Bereich des Gewässerschutzes*. 2010, s. 27-30.

7 Praktická část

7.1 Sucho v ČR

7.1.1 Sucho obecně

Sucho je v současné době velmi používaný a skloňovaný meteorologický termín. Příčinou je čím dál tím častější výskyt tohoto jevu během několika málo uplynulých let. Hrozba tohoto jevu je stále pravděpodobnější vzhledem ke stále se oteplujícímu počasí, úbytku srážek a sněhu, rozšiřování zástavby a k existenci velkých ploch zemědělské půdy bez přirozených krajinných prvků (remízky, mokřady aj.). Dalšími příčinami jsou špatná absorpce půdy v důsledku používaných technologií v zemědělství a ubývání malých vodních ploch.

Sucho lze obecně charakterizovat jako **nedostatek vody** v atmosféře, půdě i rostlinách. Přesnější vymezení je složité, jelikož se musí přihlídnout k mnoha faktorům např. hydrologickým, zemědělským, meteorologickým nebo ke způsobeným škodám v jednotlivých oblastech života lidí i ostatních živých organismů. Sucho je ve většině případů **jevem nahodilým**. Nahodilé sucho je nebezpečné pro svou neočekávanost a nepravidelnost. Vyskytuje se v obdobích s málo častými srážkami a může trvat několika dní až několik měsíců. Bývá často doprovázeno vysokými teplotami, nízkou vlhkostí vzduchu a malou oblačností. Sucho může být také stálé (v nejsušších klimatických pásmech) a sezónní (v některých částech světa). V ČR jsou hlavní příčinou sucha právě nedostatečné srážky v určitém časovém rozmezí a na určitém místě.⁴⁸

Sucho lze tedy, jak z výše uvedeného vyplývá, definovat z několika pohledů. ČHMÚ rozlišuje tři druhy, a to půdní, klimatické a hydrologické. **Půdní sucho** je možné vymežit jako nedostatek vody v kořenové vrstvě půdy, který má za následek negativní účinky na vývoj zemědělských plodin i ostatních rostlin. Tyto účinky se projevují různě v závislosti na stáří rostliny nebo jejích nárocích na vodu. Půdní sucho je důsledkem klimatického

⁴⁸ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Sucho* [online]. 2016.

sucha a základem pro vznik zemědělského sucha.⁴⁹ **Klimatické sucho** lze charakterizovat jako nedostatek atmosférických srážek. Srážkový nedostatek je záporný rozdíl mezi množstvím spadlých srážek v daném období a průměrným množstvím srážek.⁵⁰ **Hydrologické sucho** vzniká následkem klimatického sucha. Projevuje se v nedostatku zdrojů povrchových a podzemních vod. U podzemních vod se projevuje o něco později. Na hydrologickém suchu se podílejí i lidé svou činností a požadavky na spotřebu vody k uspokojení svých každodenních potřeb. U tohoto typu sucha se sleduje množství protečené vody ve vodních tocích a pokles vodní hladiny u rybníků a jiných vodních ploch.⁵¹

7.1.2 Sucho v ČR v roce 2015

V roce 2015 byla v České republice extrémní a dlouhotrvající sucha, která již začala na přelomu let 2014/2015. Během roku docházelo na území republiky k tropickým teplotám a nárůstu deficitu srážek zejména pak v letních měsících. Polovina srpna je považována za vrchol sucha, který byl přerušen hojnými srážkami. Tyto srážky však období sucha neukončily. K viditelnému zlepšení došlo až na přelomu září a října. Sucho se především projevilo **výrazným nedostatkem vody** v krajině, půdě a **snížením hladin vodních toků**, v některých oblastech došlo dokonce k jejich **úplnému vyschnutí**. Mezi další dopady můžeme zařadit zvýšené nebezpečí vzniku požárů a opoždění nástupu vegetačních fází rostlin.⁵²

V roce 2015, narozdíl od minulých let, se vytvořily vhodné podmínky pro vznik požárů převážně v letních měsících, a to na základě vzájemného působení klimatického i půdního sucha s velmi vysokou teplotou. Na začátku července převládalo na většině území ČR střední nebezpečí požárů, v druhé polovině měsíce vysoké nebezpečí a na začátku srpna se vyskytovaly oblasti s velmi vysokým nebezpečím požárů. V červenci byl

⁴⁹ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Půdní sucho* [online]. 2016.

⁵⁰ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Klimatické sucho* [online]. 2016.

⁵¹ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Hydrologické sucho* [online]. 2016.

⁵² ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Vyhodnocení sucha na území České republiky v roce 2015* [online]. 2015, s. 5,8.

dvojnásobný počet požárů, než je průměr a v první polovině srpna dokonce čtyřnásobný. Hlavní příčinou požárů byla lidská nedbalost a neopatrnost.⁵³

Nepříznivé počasí mělo velký vliv na zalesňování a vývoj škůdců lesa. **Uhynulo několik tisíc sazenic** nejrůznějších dřevin a škody byly vyčísleny na více jak tři miliony korun.⁵⁴ Došlo k **úhynu** mnoha dalších **rostlin** (i odolným vůči suchu) a **živočichů**. Ovlivněno bylo také hnízdění některých druhů ptactva, zvláště vodního. Škody vznikly též zemědělcům, kdy sucho mělo vliv na sklizeň mnoha zemědělských plodin (kukuřice, brambory, ovoce či zelenina). S problémy se potýkali i rybáři, kterým nedostatek vody komplikoval plánované výlovy rybníků a v důsledku vysychání vodních toků a ostatních vodních útvarů řešili problémy s **nedostatkem vzduchu pro ryby**. Sucho ovlivňuje i jakost vody, vodní flóru i faunu. Minimální průtoky negativně ovlivňují kvalitu vody a životní podmínky vodních organismů. Jedná se zejména o nedostatečné okysličování vody, horší ředění vypouštěných znečištěných vod nebo o vyschnutí některých lokalit. Sucho přineslo však i **několik pozitiv**. V přírodě se například objevily některé druhy motýlů a rostlin, které vyrostly díky prosvětlení uschlých lesních porostů.

V období letních měsíců, tedy července a srpna 2015, padaly na mnoha místech republiky **teplotní rekordy**. První vysoké teploty byly naměřeny již první týden v měsíci červenci na území Čech, a to 38,4 °C v Brandýse nad Labem a 38,2 °C v Plzni. Avšak výrazné a dlouhotrvající vysoké teploty nastaly v první polovině srpna. Toto období přetrvalo 14 dní v kuse na území celé ČR. Teploty dosahovaly hodnot až 40 °C. Nejvyšší teploty byly naměřeny v okolí Prahy, Ústí nad Labem a na Javorníku. Srážkový úhrn za období červen až říjen 2015 činily 247 mm a jedná se o čtvrtý nejnižší srážkový úhrn od roku 1961.⁵⁵

V současné době ČHMÚ měří vlhkost půdy na 42 meteorologických stanicích. Čidla jsou instalována pod travnatým povrchem ve třech vrstvách až do 100 cm. Hodnoty jsou vyjadřovány v procentech využitelné vodní kapacity (dále jen VVK). Jedná se o maximální

⁵³ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Vyhodnocení sucha na území České republiky v roce 2015* [online]. 2015, s. 55-56.

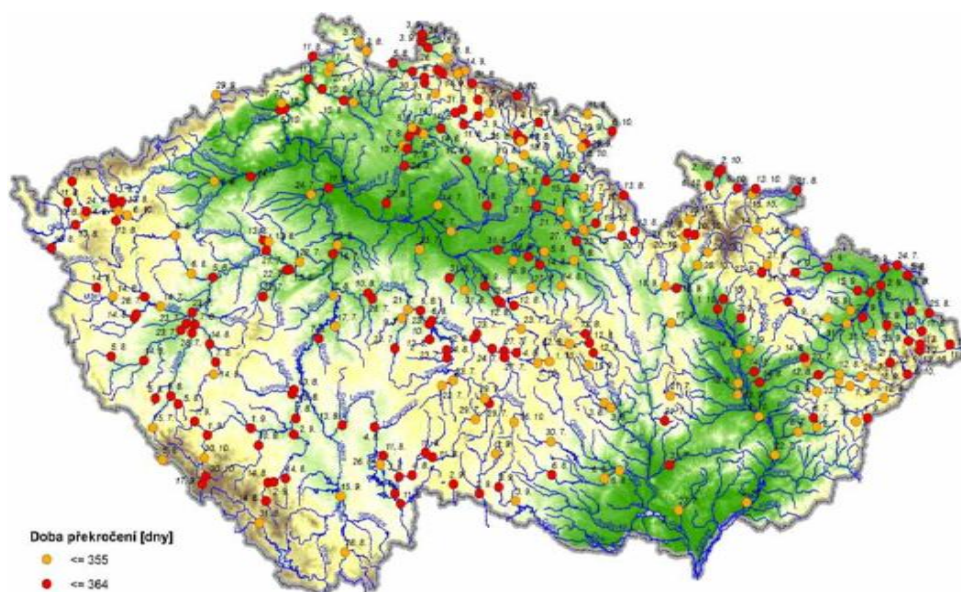
⁵⁴ NAŠE VODA, *Kvůli suchu uschly v jihočeských lesích statisíce sazenic dřevin* [online]. 2016.

⁵⁵ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, ref. 43, s. 21-22.

objem využitelné vody pro rostliny. Je-li VVK nižší než 30 %, lze již hovořit o půdním suchu. Na začátku léta 2015 byla pozorována hodnota nižší než 30% VVK u 10 stanic, ale v polovině srpna již u 31 stanic.⁵⁶

Podzemní vody byly nejvíce zasaženy suchem v oblasti severovýchodních Čech a severovýchodní Moravy. V polovině srpna stav sucha byl u 59 % mělkých vrtů a 56 % pramenů. Hydrologické sucho postihlo v roce 2015 skoro celou ČR. Jedním ze základních ukazatelů vzniku hydrologického sucha je **pokles hodnoty průtoků** pod hodnotu Q355d. Jde o průměrný průtok, který je dlouhodobě dosažen nebo překročen po dobu 355 dní v roce. Pokud dojde ke zmenšování průtoků k hodnotám 364denního průtoku a nižším, už se jedná o velmi významné hydrologické sucho. ČHMÚ provedlo během období červen až září více než 850 hydrometrických měření viz obrázek 4. Z toho ve 258 případech byl naměřen 355 denní průtok nebo menší. O menší průtok se jednalo ve 160 případech. U některých toků byl dokonce zaznamenán nepatrný průtok nebo jejich úplné vyschnutí.⁵⁷

Obrázek 4 Vodní toky s průtokem Q355d a menším v období červenec – říjen 2015

Zdroj: Vyhodnocení sucha na území České republiky v roce 2015, MŽP a ČHMÚ

⁵⁶ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Vyhodnocení sucha na území České republiky v roce 2015* [online]. 2015, s. 45.

⁵⁷ Tamtéž, s. 75-77.

Ke **zmírnění** hydrologického sucha významně přispěly **vodní nádrže**. Vodárenské nádrže byly na začátku jara naplněny z více než 90 %. V suchém období se nedostatek srážek a nižší vodnost toků projevily postupným poklesem hladin, až na výjimky však zůstaly nad 30 % zásobního prostoru. Na většině nádrží byl zajištěn předepsaný minimální odtok, což přispělo ke zlepšení průtoků na úsecích pod nádržemi. Tímto vodní nádrže potvrdily svou nezastupitelnou funkci v období sucha.⁵⁸

Dlouhotrvající sucho si vyžádalo na většině území ČR vydání opatření obecné povahy k zákazu odběru povrchových vod a vod ze studní. Opatření vodoprávní úřady vydávaly na základě zpráv a výzev správců vodních toků a místních organizací Českého rybářského svazu. Nejčastěji byl vydán zákaz na odběr vod za účelem zalévání zahrad, napouštění bazénů, zásobování objektů a pozemků ve vlastnictví jednotlivých občanů užitkovou vodou, zálivky všech sportovišť, mytí motorových vozidel, v některých případech byl zakázán odběr vody i přes platné povolení k jejímu odběru. Zákaz odběru povrchových a podzemních vod byl vydán hlavně v oblastech Ústeckého kraje, Královéhradeckého kraje, Zlínského kraje a na několika místech ostatních krajů.

7.1.3 Koncepce vlády pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody

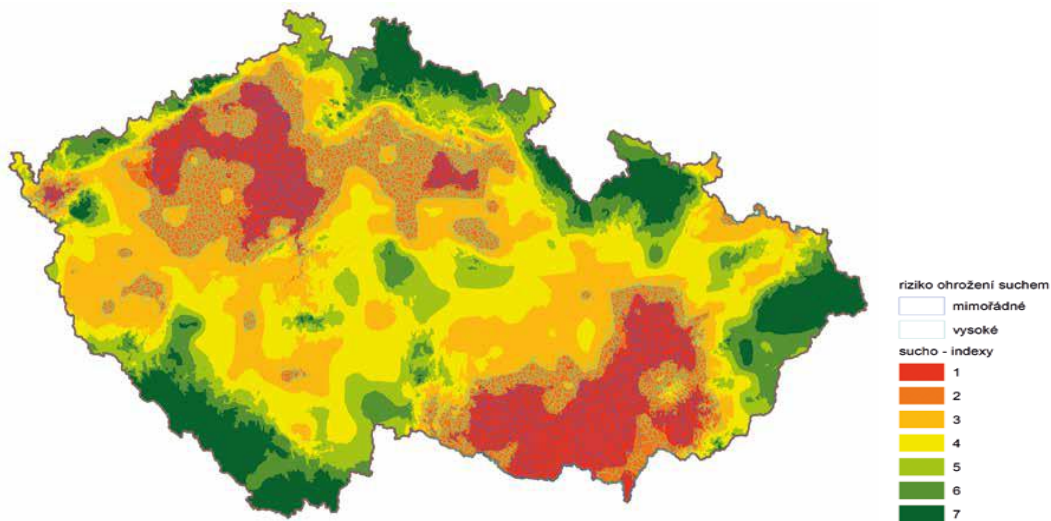
V roce 2015 bylo Vládou ČR schváleno **usnesení k přípravě realizace opatření pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody**. Schválená opatření vyplývají z materiálů vytvořených meziresortní komisí VODA-SUCHO, která vznikla na základě spolupráce ministerstva zemědělství a ministerstva životního prostředí. Vytváření a projednávání koncepce probíhalo již od konce roku 2014 v reakci na výskyt sucha v daném roce. Dokument obsahuje obecný úvod do problematiky sucha, včetně důvodů jeho potřeby, výčet konkrétních opatření proti negativním dopadům sucha, pověření jednotlivých ministerstev k plnění opatření a termínů jejich realizace. **Opatření** spočívají zejména ve zpracování odborných studií k posouzení aktuální připravenosti státu na sucho (např. z hlediska infrastruktury, legislativy, využití ekonomických nástrojů aj.), k revizi

⁵⁸ ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Vyhodnocení sucha na území České republiky v roce 2015* [online]. 2015, s. 115.

koncepte a k jejímu případnému doplnění za účelem zvýšení efektivity při předcházení a řešení možných negativních dopadů sucha. Jednotlivá opatření a vypracované studie dále poslouží jako podklad pro vznik rozsáhlejší Koncepte ochrany před následky sucha pro území České republiky, která by měla být předložena Vládě ČR do poloviny roku 2017.⁵⁹

V české krajině byly odstraněny důležité krajinné prvky, upraven spád vodních toků, pozemky byly sjednoceny do rozsáhlých nepřerušovaných ploch, zvýšilo se odvodnění a erozní ohrožení půdy především v souvislosti se zemědělskou a lesnickou činností. Tímto byl narušen přirozený vodní režim krajiny. V současnosti existuje několik území v ČR, které jsou suchem velmi ohroženy, jak ukazuje obrázek 5. Z obrázku 5 je patrné, že se jedná hlavně o jižní Moravu a severovýchod Čech (např. Znojemsko, Břeclavsko, Mikulovsko, Žatecko, Lounsko). Pokud se naplní předpokládaný vývoj klimatických změn, lze očekávat postupný růst teplot vzduchu, prohloubení i prodloužení délky sucha a rozšiřování oblastí ohrožených suchem.⁶⁰

Obrázek 5 Regiony a katastry ohrožené výskytem sucha na základě vyhodnocení údajů z období 1961-2000

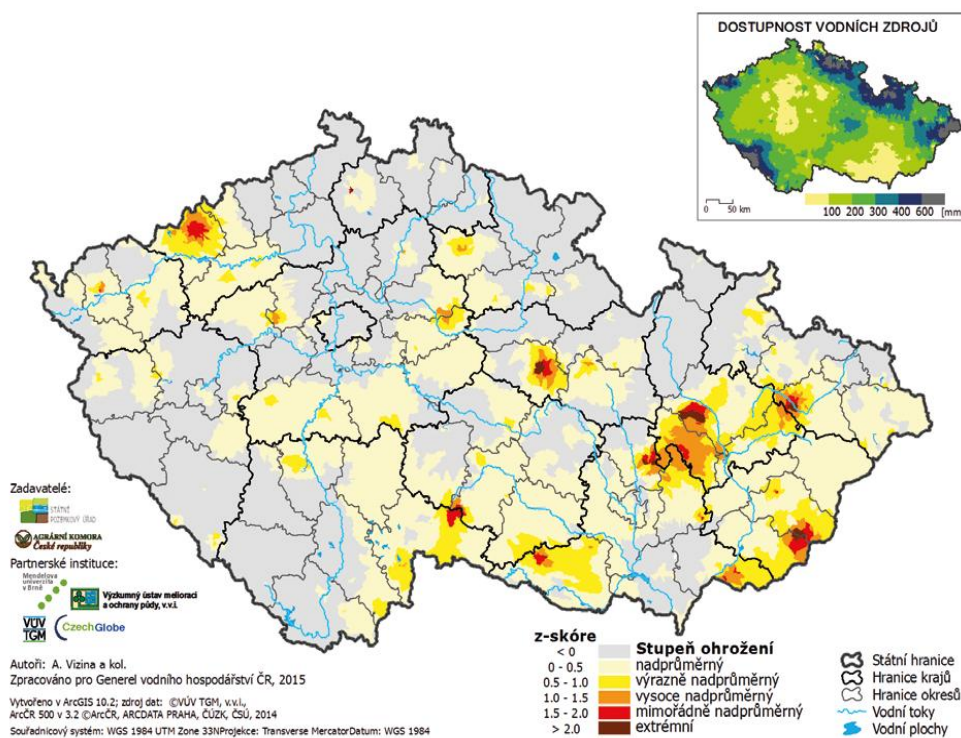
Zdroj: ČHMÚ, Pobočka Brno

⁵⁹ VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Mezirezortní komise voda – sucho* [online]. 2016.

⁶⁰ VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody* [online]. 2016, s. 1.

Existuje zde zvýšené riziko nepříznivé hydrologické bilance v letním období. Jednak z hlediska zajišťování vody pro lidskou spotřebu i z hlediska ekologického stavu vodních útvarů. V ČR se v současné době změna klimatu již projevuje na některých povodích vysycháním toků (např. Rakovnický potok, Srpina). Hydrologickým suchem jsou ohroženy stejné oblasti jako oblasti ohrožené suchem obecně jen v menším rozsahu. Z následujícího obrázku 6 je vidět, že se převážně jedná o oblasti na území Moravy, kde se hojně vyskytují místa s mimořádně nadprůměrným nebo vysoce nadprůměrným stupněm ohrožení hydrologickým suchem. Avšak na více jak polovině celkového území ČR je ohrožení hydrologickým suchem prozatím velmi nízké.⁶¹

Obrázek 6 Oblasti ohrožené hydrologickým suchem

Zdroj: Sucho vážná hrozba pro Českou republiku, Ministerstvo zemědělství

⁶¹ VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody* [online]. 2016, s. 1.

Na základě klimatických změn a výše uvedených důvodů je potřeba věnovat zvýšenou pozornost a pečlivost návrhům opatření vedoucích ke zmírnění dopadů sucha a k zajištění udržitelného využívání vodních zdrojů. Opatření uvedená v dokumentu jsou charakteru preventivního, operativního (v průběhu sucha) a následného (řešení dopadů sucha). Hlavním cílem zamýšlené koncepce je **minimalizace negativních dopadů sucha a nedostatku vody** na společnost, lidské zdraví, státní hospodářství a životní prostředí. Návrhy, realizace a chod opatření proti suchu jsou v působnosti několika ministerstev, a to Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva obrany, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva vnitra, Ministerstva průmyslu a obchodu. Ministerstva při výkonu této činnosti budou spolupracovat a mohou vyžadovat součinnost mnoha dalších institucí, jako jsou podniky Povodí, kraje (krajské úřady), Lesy ČR, ČHMÚ, různé výzkumné ústavy, obce, Státní pozemkový úřad aj. Náklady na realizaci potřebných opatření je možné vyčíslit v řádech několika miliard korun a jejich financování bude plněno z rozpočtů jednotlivých ministerstev.⁶²

Pro zabezpečení cílů a plnění opatření je potřeba především průběžně monitorovat vodní zdroje (jejich kvalitu), včas zachytit riziko vzniku sucha a počátek suchého období, co nejpřesněji odhadnout délku trvání sucha, navrhnout potřebnou legislativu, v oblastech s dlouhodobým nedostatkem vody zvyšovat její zásoby (obnova přirozené akumulace vody), stanovit a ochraňovat plochy pro vybudování nových vodních nádrží, hospodárné využívání vody a vodních zdrojů aj.⁶³

Opatření v dokumentu jsou rozděleny do několika kategorií. **Monitorovací a informativní opatření** zahrnují sledování stavu jednotlivých vodohospodářských soustav tak, aby byly zjištěny relevantní informace o výskytu sucha. Informativní opatření spočívají hlavně ve vzdělávání v záležitostech efektivního využívání vodních zdrojů a aktualizaci informací o zhoršené hydrologické situaci. **Legislativní opatření** obsahují navrhované změny legislativy v této oblasti, a to prostřednictvím zapracování samostatné kapitoly o problematice sucha do zákona č. 254/2001 Sb. o vodách. **Organizační**

⁶² VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody* [online]. 2016, s. 4.

⁶³ Tamtéž, s. 5.

a provozní opatření spočívají v efektivní spolupráci jednotlivých složek, účinnější alokaci dostupných vodních zdrojů a zlepšení efektivity jejich využívání. Úkoly spadající pod tuto kategorii jsou např.: provedení revize možností rekonstrukcí vodních nádrží v lokalitách ohrožených suchem; provedení revize aktuálního stavu závlahových a odvodňovacích systémů; identifikace míst ohrožených zemědělským suchem; identifikace rizikových oblastí sucha zemědělských pozemků využívaných zejména jako sady a podpora výsadby odolnějších rostlin; rozšíření a budování závlahových systémů.⁶⁴

Ekonomická opatření spočívají v zavádění vhodných finančních nástrojů ovlivňujících poptávku po vodě. Tato opatření by měla vést k šetrnějšímu využívání dostupných vodních zdrojů v období sucha jak v zemědělství, průmyslu, tak pro osobní potřebu obyvatelstva. Příslušné finanční zdroje budou zabezpečeny úpravou legislativy, úpravou operačních programů využívajících fondy ES nebo návrhem národních dotačních titulů. Mezi úkoly ekonomického charakteru patří zpracování návrhu vyváženého nastavení cen odběrů surové vody z podzemních a povrchových zdrojů; analyzovat skutečné možnosti cenové politiky motivující obyvatele a podnikatele k šetření s vodou v období sucha; obnova Letecké hasičské služby pro zjištění a likvidaci požárů v období sucha. Mezi důležitá opatření zabývající se problematikou nedostatku vodních zdrojů patří **technická opatření**. Do těchto opatření řadíme především rekonstrukce starých vodních nádrží, výstavbu nových nádrží a převody vody napříč povodími. Do praxe by měla být zaváděna jen v případech, kdy opatření jiného charakteru (ekonomická, environmentální atd.) budou nedostačující nebo využívání existujících vodních zdrojů nebude udržitelné. Stanoveny jsou např. následující úkoly: vytipování vhodných lokalit pro vybudování potřebných vodních nádrží v návaznosti na klimatické změny a pokrytí potřeb obyvatelstva, energetiky a zemědělské produkce; zhodnocení možnosti povodí ohrožených výskytem sucha a nedostatkem vody z hlediska převodů vody z blízkých povodí s dostatkem vodních zdrojů; příprava podkladů upravujících pravidla pro uskutečnění a obnovu malých vodních nádrží na vytipovaných povodích. **Environmentální opatření**

⁶⁴ VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody* [online]. 2016, s. 6-11.

mají velký význam. Jednak pomáhají řešit problematiku sucha, přispívají k řešení protipovodňové ochrany a přizpůsobení se změnám klimatu. Tato opatření spočívají hlavně v obnově krajinných prvků, revitalizaci vodních toků, lužních lesů a mokřadů, podpoře přirozených rozlivů povodí, budování malých vodních nádrží s ekosystémovými funkcemi, změně zemědělského a lesního hospodaření. Obnova trvalé vegetace a zadržení vody v krajině může velkou měrou přispět ke zlepšení či utlumení projevů klimatických změn na lokální úrovni. Poslední kategorií jsou opatření nezařaditelná do některé předchozí skupiny označovaná jako **jiná opatření**. Jedná se o úkoly týkající se podpory výzkumu, řešení kompenzace ekonomických následků sucha a úpravy dokumentů nelegislativního charakteru.⁶⁵

MZE již vytypovalo čtyři vhodná místa pro vybudování nových přehrad. Jde o oblasti nejvíce ohrožené suchem. **Nová vodní díla** mají vzniknout na řece Zdobnici u Pěčina v Královéhradeckém kraji (plocha cca 80 hektarů), u obce Vlachovice na řece Vláře ve Zlínském kraji (plocha cca 156 hektarů), zbývající dvě nádrže na Rakovnicku ve středních Čechách na Kolečovickém potoce u obce Senomaty (plocha cca 26 hektarů) a na Rakovnickém potoce u Šanova (plocha cca 22 hektarů). Všechna uvedená místa jsou minimálně zastavěná. Nádrže by měly sloužit pro zásobování obyvatel pitnou vodou, ale i pro průmysl a zemědělství. Dle ministra zemědělství Mariana Jurečky nepůjde o rozsáhlá vodní díla, ale spíše menší vodní nádrže dosahující velikosti středně velkého rybníka. Nevzniknou však hned, ale v průběhu dalších 10 – 20 let. V současné době je záměr vybudování nových nádrží ve fázi analýzy proveditelnosti. Zatímco starostové obcí na Rakovnicku plány na výstavbu nádrží vítají a usilují o její vybudování již delší dobu, starosta i obyvatelé okolí říčky Zdobnice nádrž na svém území nechťejí. Hlavním argumentem proti stavbě plánované nádrže je skutečnost, že údolí řeky Zdobnice patří do I. i II. zóny chráněné krajinné oblasti Orlické hory a je chráněno i v rámci evropských předpisů. Dalším opatřením, které chce ministerstvo životního prostředí co nejdříve zavést, je **zdražení odběrů podzemní vody**. Zásoby podzemní vody se neustále zmenšují

⁶⁵ VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody* [online]. 2016, s. 11-17.

v důsledku nedostatku srážek a sněhu v zimním období. Povrchových vod je asi pětinásobně více než podzemních vod. V současné době je poměr čerpaného množství obou zdrojů vyrovnaný. Avšak množství odebrané podzemní vody se neustále zvyšuje. Poplatky za čerpání vody by se měly zvýšit ze současných 2 korun za kubický metr na 5 korun od roku 2017. Navýšení poplatků má lidi donutit šetřit s vodou, a tím pádem by mělo dojít k poklesu čerpání podzemní vody.⁶⁶

7.2 Odběr a nakládání s povrchovou a podzemní vodou bez povolení

Povrchové ani podzemní vody nejsou předmětem vlastnického práva. Předmětem vlastnického práva se stávají až tehdy, kdy jsou odebrány (majitelem se stává ten, kdo vodu odebral). K nakládání s povrchovými vodami (k jejich odběru, vzdouvání, akumulaci, využití v energetice atd.) je zapotřebí mít **povolení** od vodoprávního úřadu. Povolení není třeba pro institut vymezený ve vodním zákoně tzv. obecného nakládání s vodami. Vztahuje se pouze na povrchové vody tedy na vody ve vodních tocích, v rybnících apod. Podmínkou je, že voda je použita pro vlastní potřebu jednotlivce (domácnosti) a na vlastní nebezpečí. Pokud však k odběru vody dojde pomocí zvláštního technického zařízení (čerpadlo, pumpa aj.) již povolení bude nutností. Pro odběr a nakládání s podzemní vodou je vždy nezbytné povolení vodoprávního úřadu až na zákonem vyjmenované výjimky. Mezi **výjimky** patří např. k čerpacím pokusům při provádění hydrogeologického průzkumu, pro odebírání vzorků za účelem hodnocení stavu vod a odběr vody při záchranných pracích.⁶⁷ Existuje ještě další situace, kdy povolení vodoprávního úřadu není třeba. Jedná se o případy studní vybudovaných před rokem 1955. U těchto studen se považuje odběr za automaticky povolený. Není povinností vlastníka stáří studny prokazovat na úřadě obce. Jen v případě kontroly je nezbytné podat důkaz její existence před uvedeným datem. Z těchto studní je povolen odběr vody jen slouží-li pro individuální zásobování domácnosti. Je-li však voda

⁶⁶ PROŠKOVÁ, K. KOTTOVÁ, A. Vláda nechá kvůli suchu prověřit možnou stavbu čtyř vodních nádrží. *Český rozhlas* [online]. 2016.

⁶⁷ Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ze studny využívána k jiné než osobní spotřebě (např. k podnikání), je nutné zažádat o povolení k nakládání s touto vodou.⁶⁸

Jednou z institucí kontrolující dodržování povolení k nakládání s vodami je ČIŽP. Každoročně vytváří **plán kontrol** na následující rok. ČIŽP provádí jak ohlášené kontroly, tak i neohlášené. V roce 2014 byly provedeny kontroly u 108 subjektů se zaměřením na dodržování zákonem stanovených podmínek při nakládání s vodami. Nejčastěji docházelo k odběru podzemních vod bez povolení vodoprávního úřadu nebo v rozporu s povolením. Dále docházelo k porušení zákona v oblasti odvádění a čištění vod. Na základě provedených kontrol bylo vydáno 80 správních rozhodnutí o udělení **pokuty**, a to ve výši **více než 1,6 milionu Kč**. V 18 případech byla udělena povinnost nápravného opatření. Při kontrolách průmyslových subjektů nakládajících se závadnými látkami byla také zjištěna porušení při nakládání s povrchovými a podzemními vodami. Jednalo se především o nedostatky z oblasti vypouštění odpadních vod bez platného povolení a překračování emisních limitů. Kontrolovány byly též zemědělské podniky, rybářské a bioplynové stanice. U nich bylo rovněž kontrolováno nakládání s vodami hlavně v pastevních areálech a odběry podzemních vod, u kterých byl zjištěn nedovolený odběr těchto vod.⁶⁹

V roce 2015 měla ČIŽP naplánováno celkem 1459 kontrol. Z toho 306 kontrol bylo zaměřeno na specifické úkoly v oblasti ochrany vody zahrnující i porušování povinností při nakládání s vodou nebo kontrolu provozu malých vodních elektráren. Ve zbývajících případech byla kontrola nakládání s vodou pouze přidruženým dohledem k hlavnímu předmětu kontroly (např. k nakládání se závadnými látkami, vypouštění odpadních vod aj.).⁷⁰ Výroční zpráva o činnosti ČIŽP v roce 2015 nebyla zatím zveřejněna. Zatím jsou pouze zveřejněny výsledky **kontrol** provozu **malých vodních elektráren**. U malých vodních elektráren se provádí kontrola dodržování minimálního zůstatkového průtoku. Hodnotu minimálního zůstatkového průtoku stanoví vodoprávní úřad spolu s povolením k nakládání s vodami. Při stanovení minimálního zůstatkového průtoku musí být splněny dvě kritéria: musí být možné obecné nakládání s povrchovými vodami a nenarušení

⁶⁸ CÍSAŘ, ZDENĚK. Odběry vod a zánik povolení. *Obec Šléglov* [online]. 2007.

⁶⁹ ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Výroční zpráva 2014* [online]. 2015.

⁷⁰ ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Plán činnosti na rok 2015* [online]. 2015.

ekologické funkce vodního toku. V roce 2015 ČIŽP prověřilo celkem 146 malých vodních elektráren na 43 vodních tocích a dvou rybnících. Mezi nejčastější porušení patřilo nedodržení minimálního zůstatkového průtoku nebo neosazení vodního díla měřicím zařízením. Na základě zjištěných závažných nedostatků zahájili inspektoři 31 správních řízení o uložení pokuty. Právní moci již nabylo 22 rozhodnutí o pokutách v celkové výši 750 tisíc korun. Ve zbývajících případech nejsou správní řízení ukončena. Například ČIŽP uložila pokutu 100 tisíc korun, společnosti E.ON Trend s.r.o., za opakované nedodržení stanoveného minimálního zůstatkového průtoku, čímž také ohrozila populaci zvláště chráněných živočichů (např. ryby vranky obecné).⁷¹

V roce 2016 má ČIŽP naplánováno celkem 1445 kontrol. Z toho 96 kontrol má být zaměřeno na odběr zejména povrchových vod. Pod tuto kategorii kontrol spadá hlavně kontrola odběru povrchových vod pro účely výroby energií (různé druhy elektráren) a v ostatních provozech v souladu s povolením vodoprávního úřadu.⁷²

Příkladem nelegálního odběru povrchové vody je případ z roku 2008 z Hořovic na Berounsku. Město naplánovalo zpevnění břehu nádrže v obci. Po vypuštění rybníka pracovníci zjistili, že většina domů sousedící s rybníkem má načerno napojený odběr vody z nádrže na zalévání zahrady. Starosta obce vyzval tyto domácnosti k odstranění nelegálního připojení k odběru vody na vlastní náklady nebo k podání žádosti o odběr. Byly využity obě nabízené možnosti.⁷³

7.3 Vyhodnocení a rozbor dotazníku pro veřejnost

Dotazník pro veřejnost (Příloha č. 4) mohl vyplnit každý občan České republiky. Respondenti odpovídali na 12 otázek, které se týkaly jejich povědomí o možnostech nakládání s vodními zdroji a možnostech odběru povrchové a podzemní vody. Zejména se

⁷¹ BURKETOVÁ, Radka. Inspektoři ČIŽP prověřili vloni 146 malých vodních elektráren. Padly pokuty v řádu statisíců. *Česká inspekce životního prostředí* [online]. 2016.

⁷² ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Plán činnosti na rok 2016* [online]. 2016.

⁷³ PLECITÝ, Vojtěch. Při opravách rybníka odkryli pracovníci nelegální přípojky. *Berounský deník.cz* [online]. 2008.

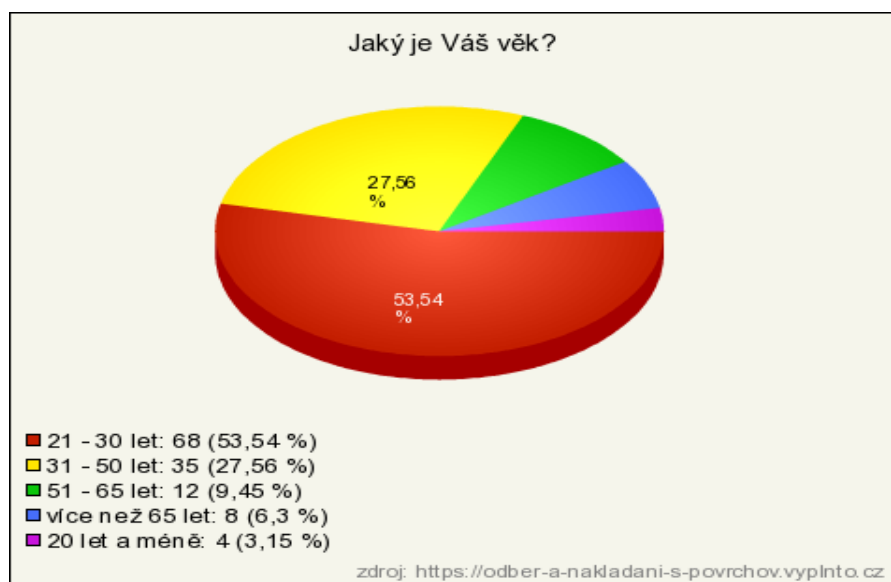
jednalo o oblasti obecného nakládání s povrchovou vodou a zákazu odběru vody v období sucha. Součástí dotazníku byly i otázky identifikační. Dotazovaní byli osloveni prostřednictvím různých internetových stránek a též osobní cestou.

7.3.1 Vzorek respondentů

Dotazníku se zúčastnilo **127 respondentů**. Prostřednictvím osobního dotazování vyplnilo dotazník 27% respondentů, zbývajících 73% vyplnilo internetovou verzi dotazníku. Respondenty je možné roztřídit dle různých hledisek.

Jedno z hledisek byl věkový rozptyl zkoumaného vzorku respondentů. Pro účely dotazníku byli respondenti rozčleněni do pěti věkových kategorií. Předpokladem autorky bylo, že na dotazník odpoví nejvíce osob z věkové kategorie 21 - 30 let, který se potvrdil a tvořilo ho více jak 53 % dotazovaných. Druhou nejvíce zastoupenou věkovou kategorií byla 31 – 50 let tvořící 27,5 % respondentů. Osoby starší 65 let vyplnily dotazník v zastoupení 6 % a byly osloveny osobně autorkou. Nejméně zastoupenou kategorií byly osoby mladší 20 let, které tvořily 3 % (jednalo se o 4 respondenty) z celkového počtu. Úplné věkové rozložení respondentů je znázorněno v grafu 1.

Graf 1 Věkové složení respondentů

Zdroj: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/odber-a-nakladani-s-povrchov/>

Následně bylo zkoumáno nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Téměř totožně byly zastoupeny skupiny se středním a vysokoškolským vzděláním. Vysokoškolsky vzdělaných respondentů bylo necelých 46 % a se středním skoro 45 %. Nejmenší zastoupení měly osoby se základním vzděláním, ale i s vyšším odborným a jednalo se v každé kategorii o necelých 5 %. Oproti předpokladu autorky se dotazníku zúčastnily i osoby se základním vzděláním. Grafické znázornění je v grafu 2.

Graf 2 Vzdělání respondentů

Zdroj: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/odber-a-nakladani-s-povrchov/>

Další dvě otázky se týkaly místa bydliště respondentů. V první otázce bylo zkoumáno, zda dotazovaní žijí ve městě či na venkově. Více než **64 %** respondentů **žije ve městě** a zbývajících **35% na venkově**. V návaznosti na otázku místa bydliště byla zjišťována velikost obce z hlediska počtu obyvatel. Pro tento účel byly vytvořeny čtyři kategorie. Respondentů žijících v obci do 3 000 obyvatel je 48, což tvoří 37,8 % z celkového počtu. Nejméně byla zastoupena skupina osob žijících v obci v rozmezí 3001 – 20 000 obyvatel, která je zastoupena 13 respondenty. Zbývajících dvě kategorie obcí s největším počtem obyvatel jsou zastoupeny skoro stejným počtem respondentů, a to 35 a 31 osobami. Konkrétnější znázornění viz graf 3.

Graf 3 Počet respondentů dle velikosti obce

Zdroj: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/odber-a-nakladani-s-povrchov/>

7.3.2 Vlastnictví pozemku

Otázky části dotazníku se týkaly vlastnictví pozemku s **přístupem k vodnímu zdroji**. Celkem v této oblasti byly dvě otázky. První zjišťovala, zda respondenti vlastní jakýkoliv pozemek s přístupem k vodnímu zdroji. Nemuselo se tedy vždy jednat o místo trvalého bydliště dotazovaného, ale také o rekreační objekty. Druhá otázka konkretizovala předcházející, a to z hlediska druhu vodního zdroje u pozemku. Tato otázka byla určena pouze respondentům, kteří odpověděli, že nějaký pozemek vlastní.

Respondentů vlastnící pozemek s přístupem k některému druhu zdroje vody (např. se mohlo jednat o potok, studnu, rybník atd.) byla menšina. Z celkového počtu 127 dotazovaných pozemek vlastní necelých 31 %, tedy 39 osob. Z toho vyplývá, že **většina** respondentů pozemek s přístupem k vodnímu zdroji **nevlastní** (znázorněno v grafu 4). Je zajímavé vyhodnotit vlastnictví pozemku z hlediska místa bydliště, tedy zda osoba žije ve městě či na venkově. Oproti očekávání se jedná o téměř vyrovnané hodnoty. Respondentů žijících ve městě s vlastním pozemkem s přístupem k vodnímu zdroji je 16 a dotazovaných žijících na venkově je 23. Z toho je patrné, že i mnoho lidí bydlících ve městě žije v rodinném domě nebo vlastní rekreační objekt na venkově. Jelikož celkový počet

respondentů žijících na venkově byl 45, bylo zjištěno, že polovina osob bydlících na venkově nevlastní pozemek s přístupem k vodnímu zdroji. Avšak musí být přihlédnuto i ke skutečnosti, že více než polovinu respondentů lze zařadit do kategorie studentů. Je tedy velmi pravděpodobné, že žijí u rodičů či v podnájmu a tudíž nejsou vlastníky pozemku, i když mají přístup k vodnímu zdroji.

Na otázku týkající se konkrétního vodního zdroje nacházejícího se na či u pozemku respondenta bylo možné odpovědět pouze po předchozí kladné odpovědi o vlastnictví pozemku. Jednalo se o nepovinnou polootevřenou otázku. Z 39 respondentů vlastnící pozemek s vodním zdrojem tuto otázku zodpovědělo 38, jeden dotazovaný se odpovědi zdržel. **Nejčastějším druhem** vodního zdroje je dle předpokladu **studna**, kterou vlastní 30 dotazovaných. Přístup k rybníku či jiné nádrži mají 3 respondenti. Stejně tak je tomu u řeky. Jeden respondent uvedl, že má přístup ke všem výše zmiňovaným zdrojům a jeden uvedl, že má z pozemku přístup ke studni a rybníku.

Graf 4 Vlastnictví pozemku s přístupem k vodnímu zdroji

Zdroj: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/odber-a-nakladani-s-povrchov/>

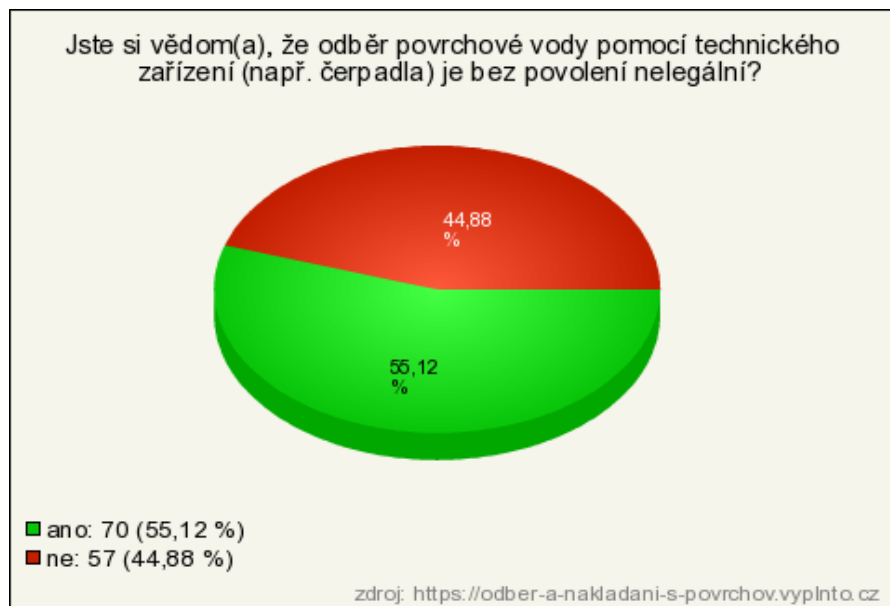
7.3.3 Nakládání s vodami

Tři otázky zabývající se nakládáním s vodami patřily do tzv. znalostních otázek. Cílem bylo zjistit, zda mají lidé povědomí o zákonem dané možnosti obecného nakládání s vodami a kdy se již o toto nakládání nejedná. Čtvrtá otázka, kterou lze zařadit do této skupiny, se týkala osobní zkušenosti respondentů s nakládáním s vodami.

První otázka zkoumala, jestli respondenti vědí, že zákon o vodách umožňuje odebírat a nakládat s povrchovou vodou i bez povolení vodoprávního úřadu. Jedná se o obecné nakládání s povrchovými vodami využitelné např. pro zalévání zahrad, zavlažování trávníků, ale také k brodění, koupání nebo napájení. Na otázku bylo možno odpovědět pouze „ano“ či „ne“. Téměř 52 % respondentů (66 osob) ví o této možnosti. Naproti tomu však skoro polovina (48 %) dotazovaných neví, že mohou s vodou takto nakládat. Srovnáme-li povědomí o této možnosti u osob žijících na venkově a ve městě, dojdeme k překvapivému zjištění. Respondenti z města věděli o obecném nakládání ve 41 případech z 82. U obyvatel venkova byl podíl 25:20. Je zajímavé, že občanů žijících na venkově neodpovědělo kladně mnohem více vzhledem k jejich lepšímu přístupu k vodním zdrojům. Předpokládala se u nich lepší znalost zkoumané problematiky.

Naopak další otázka prověřovala respondenty z druhé strany tohoto okruhu. Bylo zjišťováno, zda občané vědí, kdy je již zapotřebí povolení vodoprávního úřadu k odběru povrchové vody. Konkrétně byli respondenti tázáni, zda potřebují **povolení k odběru povrchové vody** v případě, že **použijí** určitého **technického zařízení**. Opět bylo možno odpovědět jen „ano“ nebo „ne“. Jak ukazuje graf 5, tak 70 respondentů (více než polovina) vědělo, že povolení je potřeba. Zbývajících 57 respondentů nevědělo o nutnosti povolení k odběru vody pomocí technického zařízení.

Graf 5 Odběr vody pomocí technického zařízení

Zdroj: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/odber-a-nakladani-s-povrchov/>

Povrchovou vodu pro účely zalití zahrádky či trávníku již někdy odebralo necelých 32 % dotazovaných, tedy 40 jedinců. Zbývajících 68 % nikdy vodu k těmto účelům z řeky či nádrže neodebralo. Podíváme-li se na osoby, které odebraly vodu k výše uvedeným účelům, z hlediska jejich vědomosti o povolení či nepovolení této činnosti, dojdeme k následujícímu závěru. Respondentů, kteří nevěděli o možnosti obecného nakládání s vodami a kteří odebrali vodu pro účel zalití zahrady aj., bylo 9 z celkového počtu 40. To znamená, že těchto 9 respondentů by se v případě, že by takovéto jednání povolené nebylo, dopustilo přestupku.

Poslední otázka této oblasti se zabývala vědomostí respondentů ohledně povolení odběru vody ze studny. Konkrétně se jedná o studny vybudované po roce 1955. O nutnosti povolení odběru ze studní vybudovaných po zmíněném roce vědělo 52 respondentů, což je 41 %. Jelikož respondentů vlastníci studnu bylo pouze 30, mají povědomí o povolení i dotazovaní, kteří ji nevlastní. Zbýající většina (59 %) respondentů o zákonné povinnosti mít povolení k odběru nevěděla.

7.3.4 Odběr vody v období sucha

V oblasti odběru vody v období sucha byla respondentům položena jedna vědomostní otázka a jedna tipovací. Vědomostní otázka zkoumala znalost občanů o pravomoci vodoprávních úřadů omezit nebo zakázat odběr povrchové i podzemní vody v období dlouhotrvajícího sucha. Vydat **zákaz odběru vody** umožňuje vodoprávním úřadům § 6 odst. 4 vodního zákona, a to prostřednictvím opatření obecné povahy nebo rozhodnutím.

Správně označilo odpověď „ano“ 123 respondentů, což představuje skoro 97% všech dotazovaných. Špatnou odpověď vybraly pouze čtyři osoby. Grafické znázornění je v grafu 6. S přihlédnutím k situaci roku 2015, kdy ČR zasáhlo dlouhotrvající sucho a ve všech médiích bylo toto téma hodně probírané a byly v nich zveřejňovány informace o vydaných zákazech odběru vody, se dal tento výsledek očekávat.

Graf 6 Pravomoc omezit či zakázat odběr vody v období sucha

Zdroj: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/odber-a-nakladani-s-povrchov/>

Tipovací otázka byla zaměřena na výši pokuty, která by respondentům hrozila za porušení zákazu odběru povrchové vody v období sucha. Cílem byl zjistit názor respondentů o výši pokuty za tento přestupek. Dle vodního zákona § 116 odst. 2

písmeno a), mohou vodoprávní úřady udělit pokutu za porušení zákazu odběru vody v období sucha maximálně do výše 20 000 Kč. 36 % respondentů odhadovalo, že jim může být uložena pokuta maximálně do výše 10 000 Kč. Druhou nejčastější odpovědí byla pokuta do 50 000 Kč, kterou označilo necelých 24 % dotazovaných. Správně vyšší pokuty odhadlo nejméně respondentů, a to 18 % (23 jedinců). Může to být zapříčiněno skutečností, že lidé většinou očekávají tu nejvyšší možnou sazbu nebo naopak si myslí, že se nejedná o závažný přestupek a hrozí jim jen nízká pokuta.

Zajímavé je vyhodnotit odhadovanou výši pokuty dle dosaženého vzdělání respondentů. Zejména, zda osoby s vyšším dosaženým vzděláním mají lepší představu o možné sankci. Z šesti osob se základním vzděláním odhadl správnou odpověď pouze jeden respondent. Občanů se středním vzděláním odpovědělo nejvíce správně, a to 12 jedinců a nejvíce tipovali pokutu do výše 10 000 Kč. V kategorii vyššího odborného vzdělání správnou výši pokuty neodhadl nikdo. Respondenti s vysokoškolským vzděláním zvolili správnou odpověď v 10 případech a opět nejčastěji volili odpověď s maximální výší do 10 000 Kč. Nelze tedy jednoznačně říci, že by lidé s vyšším vzděláním měli lepší povědomí o této oblasti. Počet odpovědí u jednotlivých variant pokut je přehledně zpracován v tabulce 2.

Tabulka 2 Odhad výše pokuty vzhledem k dosaženému vzdělání

Dosažené vzdělání	Maximální výše pokuty v Kč				Všichni respondenti
	do 10 000	do 20 000	do 50 000	více než 50 000	
Základní	3	1	1	1	6
Střední	24	12	14	7	57
Vyšší odborné	3	0	0	3	6
Vysokoškolské	16	10	15	17	58
Celkem	46	23	30	28	127

Zdroj: Vlastní zpracování

7.3.5 Vyhodnocení stanovených předpokladů

Na základě uskutečněné dotazníku je možné zhodnotit stanovené hypotézy této práce a vyhodnotit, zda byly potvrzeny nebo vyvráceny.

Hypotéza č. 1: *„Respondenti vlastníci pozemek s přístupem k vodnímu zdroji vědí o možnosti obecného nakládání s vodou.“*

U této hypotézy byly hodnoceny a porovnávány odpovědi na otázky týkající se vlastnictví pozemku s přístupem k vodnímu zdroji a povědomí respondentů o obecném nakládání s vodami. Pozemek s přístupem k vodnímu zdroji z celkového počtu 127 respondentů vlastnilo 39. Z těchto 39 dotazovaných vědělo o zákonem povolené možnosti obecného nakládání s vodami necelých 72 %, což bylo 28 respondentů. Hypotézu lze tímto považovat za **potvrzenou**.

Hypotéza č. 2: *„Nejčastější vodní zdroj, ke kterému mají vlastníci pozemků přístup je studna.“*

Tato hypotéza již byla podrobněji hodnocena v předchozím textu. Z 39 respondentů vlastníci pozemek s vodním zdrojem uvedlo konkrétní zdroj 38. Ve 30 případech, tedy v 79 %, je tímto zdrojem studna. Předpoklad je tudíž **potvrzen**.

Hypotéza č. 3: *„Více než polovina dotazovaných nikdy neodebrala povrchovou vodu v rámci obecného nakládání.“*

Výsledky dotazníku ukázaly, že necelých 32 % dotazovaných, tedy 40 jedinců, již někdy odebralo povrchovou vodu pro účely zalití zahrádky či trávníku. 68 % respondentů nikdy vodu z rybníku nebo potoka v rámci obecného nakládání s vodami neodebralo. Stanovená hypotéza byla tudíž **potvrzena**.

Hypotéza č. 4: „Dotazovaní žijící na venkově vědí o nutnosti povolení odběru vody ze studny vybudované po roce 1955.“

Dotazovaných žijících na venkově bylo 45 (35 %) z celkového počtu 127. Dle výsledků dotazníku o nutnosti vlastnit povolení vodoprávního úřadu k odběru vody ze studny vybudované po roce 1955 nevědělo 55,5 % respondentů žijících na venkově. Tudíž dotazovaných, kteří věděli o nezbytnosti povolení, bylo pouze cca 45 %. Z tohoto výsledku je patrné, že ne všichni lidé žijící na venkově vědí o této zákonné povinnosti. Lze tedy konstatovat, že hypotéza **nebyla potvrzena**.

Hypotéza č. 5: „Více než polovina respondentů ví o pravomoci obcí zakázat nebo omezit odběr vody v období dlouhotrvajícího sucha.“

Odpověď „ano“ značící povědomí občanů o pravomoci vodoprávních úřadů zakázat odběr vody v období sucha označilo 123 respondentů, což představuje skoro 97% všech dotazovaných. Z toho je tedy patrné, že více než polovina respondentů o této možnosti ví a předpoklad byl **potvrzen**.

Hypotéza č. 6: „Dotazovaní s vyšším stupněm dosaženého vzdělání se lépe orientují v oblasti nelegálního odběru vody.“

Dotazovaných s vyšším stupněm vzdělání (vyšší odborné, vysokoškolské) bylo 64. 37 (58 %) těchto respondentů vědělo o nutnosti mít povolení k odběru vody pomocí technického zařízení. Avšak o povinnosti mít povolení k odběru vody ze studny vybudované po roce 1955 vědělo jen 23 (36 %) vysokoškolsky vzdělaných lidí. Naproti tomu lidí s nižším vzděláním o první uvedené znalosti vědělo 33 (52 %) a o druhé 29 (46 %) z celkových 63 respondentů. Na základě výše uvedených vyčíslení nelze jednoznačně konstatovat, že lidé s dosaženým vyšším stupněm vzdělání se lépe orientují v problematice nelegálních odběrů vody. Hypotéza **nebyla potvrzena ani vyvrácena**.

7.4 Vyhodnocení a rozbor dotazníku pro pracovníky obcí

Dotazník určený obcím (Příloha č. 5) byl rozeslán pracovníkům oddělení vodního hospodářství odborů životního prostředí 12 obcí z oblastí, které v roce 2015 nejvíce postihlo sucho. Jedná se o obce s různou velikostí správního obvodu i s odlišným počtem obyvatel. Vyplněných dotazníků se z celkového počtu vrátilo 7. Dotazník se skládá z 9 otázek. Z toho jsou tři uzavřené a je na ně možno odpovědět „ano“ či „ne“. Šest otázek je otevřených s možnou slovní nebo číselnou odpovědí. Jedna otevřená otázka je dobrovolná a má autorce napomoci při navrhování možných změn právních norem z oblasti ochrany vod. Obce budou dále označovány fiktivními názvy (obec A, obec B atd.), jelikož jim bylo přislíbeno, že nikde nebude uveden jejich název. Každá z obcí vydala v roce 2015 opatření obecné povahy, ve kterém v důsledku dlouhotrvajícího sucha zakázala odběr povrchové i podzemní vody.

Obec A se nachází na severozápadě ČR v Ústeckém kraji a je obcí s rozšířenou působností. K 1. 1. 2015 měla 15 674 obyvatel. V období 2014 – 2018 zastupitelstvo obce tvoří 21 členů a rada města se skládá ze 7 členů. Městem protéká říčka a v jeho územním obvodu se nachází několik menších vodních nádrží. **Obec B** se taktéž nachází v Ústeckém kraji a je statutárním městem. Počet obyvatel k 1. 1. 2015 činil 48 913. Ve funkčním období 2014 – 2018 tvoří zastupitelstvo obce 35 členů a radu obce 11 členů. Městem protéká menší řeka, vodní kanál a nachází se zde několik rybníků. V jeho správním obvodu se dále nalézají několik menších vodních toků i vodních nádrží. **Obec C** se nachází ve Středočeském kraji poblíž hlavního města Prahy. Počet obyvatel k 1. 1. 2015 byl 6 795. Je obcí s rozšířenou působností. Zastupitelstvo obce je pro funkční období 2014 – 2018 složeno z 21 členů a rada obce ze 7 členů. Obcí protéká významná řeka a malý potok. **Obec D** se rozprostírá v Královéhradeckém kraji. Jedná se o statutární město. K 1. 1. 2015 mělo město 92 808 obyvatel. Ve funkčním období 2014 – 2018 zastupitelstvo obce tvoří 37 členů a rada města se skládá z 11 členů. Územím města protékají dvě řeky a nachází se zde několik rybníků. **Obec E** se též nachází v Královéhradeckém kraji a jde o obec s rozšířenou působností. V současné době se rada obce skládá ze 7 členů a zastupitelstvo obce z 21 členů. Počet obyvatel k 1. 1. 2015 činil necelých 16 400 obyvatel. Městem protéká řeka a v jeho územním obvodu se nalézají 4 rybníky. V jeho správním obvodu se dále nachází

několik dalších rybníků a menších říček. **Obec F** je situována na východě ČR v Moravskoslezském kraji. Na začátku roku 2015 počet obyvatel této obce dosáhl skoro 60 000. Jedná se o statutární město, jehož územím protéká řeka a nachází se zde nespočet rybníků a jiných vodních nádrží. Zastupitelstvo obce se skládá ze 41 členů a rada obce z 11 členů. **Obec G** se nalézá ve Zlínském kraji a je obcí s rozšířenou působností. K 1. 1. 2015 měla obec přes 16 500 obyvatel. V období 2014 – 2018 zastupitelstvo obce tvoří 21 členů a rada města se skládá ze 7 členů. Obcí protéká řeka a několik potoků.

7.4.1 Počet provedených kontrol

Vodní zákon ukládá vodoprávním úřadům povinnost provádět **kontrolu dodržování** ustanovení **vodního zákona** a dalších právních předpisů vydaných podle něj. Dále jsou povinné kontrolovat dodržování jimi vydaných rozhodnutí a opatření obecné povahy. Vodoprávní úřady při výkonu dozoru postupují dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů pokud ve vodním zákoně není stanoveno jinak.

Pracovníci odboru životního prostředí obcí byli dotazováni na počet kontrol nepovolených odběrů podzemní nebo povrchové vody provedených za jeden kalendářní měsíc. Přesný **počet kontrol** uvedli pouze dvě obce. Obec A provede 3 kontroly za měsíc, což za kalendářní rok může činit cca 36 provedených kontrol. Obec D provede průměrně jednu kontrolu měsíčně a tedy přibližně 12 kontrol za rok. U zbývajících obcí již počet provedených kontrol není jednoznačný. Ve většině případů se shodly na tom, že dozor uskutečňují jen na základě přijatých podnětů od občanů, firem nebo Povodí. Obec G navíc uvedla, že kontroly vykonají na základě zjištění „*při místních šetřeních či pochůzkách po vodních tocích, které provádíme se správci vodních toků*“. Obec F doplnila, že v letních měsících roku 2015 byly provedeny **kontroly** dodržování podmínek povolení k odběru povrchové vody **u 4 organizací**. Pracovnice obce C odpověděla, že kontroly nelegálních odběrů vody v rámci své úřední činnosti na vodoprávním úřadě obce s rozšířenou působností **prakticky nedělá**. „*Nelegální odběry řeším pouze v případě podnětu na nelegální stavbu studny nebo odběrného objektu povrchových vod. Podnět získám buď v rámci žádosti o dodatečné povolení nebo jako stížnost jiných osob.*“ Věc, ale řeší jako nelegální stavbu, nikoli nelegální odběr.

7.4.2 Počet a nejčastější případy nelegálního odběru

V této kategorii byly pracovníkům vodoprávních úřadů kladeny dvě otázky. První zjišťovala **počet** zjištěných případů **nepovolených odběrů** vody a druhá o jaké **zdroje** využívané **bez povolení** se nejčastěji jedná.

Počet případů nepovoleného odběru vod byl zjišťován za období jednoho kalendářního roku. Jejich počet se u každé obce různil. U jedné obce nedošlo za uplynulý rok k žádnému odhalenému nelegálnímu odběru. Obec A zjistila z celkového počtu cca 36 kontrol provedených v jejích správním obvodu 8 nepovolených odběrů vody. Obec B, která uskutečňuje kontroly pouze na základě podnětu, uvádí, že průměrně za rok odhalí 2-5 případů. Obdobné rozmezí napsala i obec G. Ta však za rok přibližně zjistí 5-8 nelegálních odběrů vody. V souvislosti s předchozí odpovědí na počet prováděných kontrol pracovnice obce C, tedy že nepovolené odběry vod nekontrolují, neuvedla žádný počet zjištění. Další obec uvedla, že z průměrného počtu 12 kontrol ročně zjistí přibližně 1 pochybení. Poslední obec E neuvedla žádné konkrétní číslo, ale počet zjištěných případů nepovoleného odběru na jejím území se pohybuje v řádech desítek.

Pokud vodoprávní úřad zjistí případy nepovoleného odběru vody, přistoupí k řešení věci ve správním řízení. Při rozhodování o přestupcích fyzických osob a správních deliktech právnických osob se jako speciální úprava použijí ustanovení vodního zákona. Pro přestupkové řízení se podpůrně použije jako obecná procesní úprava přestupkový zákon (č. 200/1990 Sb.). V případě správních deliktů PO a podnikajících FO se obecně bude vycházet z ustanovení správního řádu (č. 500/2004 Sb.). **Nejčastěji** dle odpovědí z dotazníku dochází k nepovolenému odběru povrchových vod pro účely **zalévání zahrad** a **napouštění bazénů** především v letních měsících pomocí technického zařízení, na které je nutné mít povolení. Obec E uvedla, že nejvíce dochází k porušení zákona odběrem vody z menších zdrojů domácnostmi a malými provozovny. Hlavní příčinou je však nevědomost nikoliv úmysl. Obec D jako nejčastější přestupek (správní delikt) uvedla odběr podzemní vody za účelem závlahy větších ploch. Pracovnice obce C odpověděla na tuto otázku následovně: „*Domnívám se, že dochází zejména k nelegálním drobným odběrům jednotlivých občanů, to je k odběrům, které nejsou zpoplatněny. Nikdy se mi zatím nedonesla informace o velkém (zpoplatněném) nelegálním odběru.*“

7.4.3 Kontrola dodržování zákazu odběru vody v období sucha

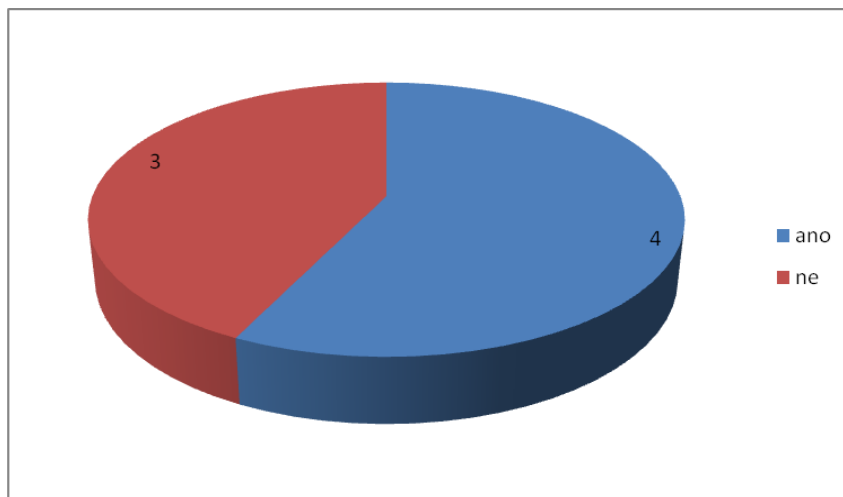
Další skupina otázek zahrnovala 4 položené otázky. Jednalo se oblast spojenou se **zákazem odběru povrchové i podzemní vody v období dlouhotrvajícího sucha**. Cílem bylo **zjistit**, zda se při zákazu odběru vody provádí **kontroly**, jestli dochází k porušování zákazu a jakým okruhem osob nejčastěji.

První otázka zkoumala, jestli vůbec vodoprávní úřady provádí kontroly dodržování opatření obecné povahy zákazu odběru povrchové a podzemní vody v období sucha. Ze sedmi dotázaných obcí kontroly provádí 4 obce, zbylé 3 nikoliv. Obec B poznamenala, že kontroly neprovádí, protože vše mají domluvené se správcem toku, který ze své povinnosti provádí pravidelné pochůzky na tocích. Grafické znázornění je provedeno v grafu 7. Druhá otázka se zabývala skutečností, zda při prováděných kontrolách dochází k porušování zákazu odběru vody v období sucha. Tři obce při kontrolách dodržování opatření zjistily, že k porušování dochází. Jedna obec nezjistila žádné porušení. Obec B uvedla, že kontroly v období sucha neprovádí, přesto však na otázku týkající se zjištěných porušení odpověděla „ano“. Pravděpodobně došlo ke špatnému pochopení otázky a pracovník obce se domníval, že se otázka vztahuje obecně k porušování zákazu odběru vod. Pracovnice obce C uvedla: „*Jestli byla porušována vydaná omezení v době sucha, se mi nedoneslo, kromě několika zneužití k vyřizování účtů mezi sousedy, které jsem neřešila. Větší firmy se myslím snaží nařízení dodržovat.*“

Další otázka byla zaměřena na okruh osob, které svým jednáním porušují zákaz odběru vody v období sucha. Okruh osob byl rozdělen na dvě možné odpovědi, a to občané (domácnosti) nebo podnikatelé (firmy). V jednotlivých obcích je zkušenost jiná. Pracovnice obec C odpověděla, že: „*Větší firmy se myslím snaží nařízení dodržovat. Obecně pravidla ve vodním hospodářství porušují více jednotliví občané než firmy, porušení jednotlivých občanů se zároveň méně řeší, musela by se posílit státní správa, což stojí peníze a efektivita je problematická.*“ V obcích A a G častěji zákaz porušují jednotliví občané respektive domácnosti. Podnikatelé nebo firmy nedodrželi zákaz odběru vod častěji v případě obcí D a F. Obec B na tuto otázku odpověděla, že obecně se více přestupků dopouštějí občané než podnikatelé. „*Skoro ve všech případech se jednalo*

o občany ve věku cca 80 a více, kteří nečetli vývěsku na úřední desce o zákazu odběru. Ty jen stačilo na místě domluvou upozornit a hadici odstranili.“

Graf 7 Provádění kontrol dodržování zákazu odběru vody v období sucha

Zdroj: Vlastní zpracování

Poslední otázka tohoto okruhu měla zjistit, jaké sankce jsou nejčastěji ukládány FO i PO za porušení zákazu odběru vody v období sucha, ale i za nepovolené odběry vody obecně. Dle předpokladu se vždy jednalo o pokutu případně pokutové bloky. Obec D uvedla, že nejčastěji ukládá pokutu do výše 2 000 Kč. Obec C vzhledem k tomu, že zjištěné případy nelegálního odběru vody většinou kvalifikuje jako nepovolenou stavbu, jelikož tento odběr je zjištěn při nahlášení nepovolené stavby studny, pokuty za nelegální odběr neuděluje. Obec G navíc uvádí, že ve většině případů vystačí s napomenutím, v ostatních případech uděluje pokutu.

7.4.4 Překážky výkonu činnosti

Cílem této otázky bylo zjistit, jaké **překážky** brání pracovníkům odborů životního prostředí obcí ve **výkonu** jejich **činnosti** na úseku ochrany vod. Především v provádění kontrol dodržování ustanovení vodního zákona o nakládání s vodami. Někteří pracovníci se roze-psali více a někteří jen pár slovy.

Ve většině případů se však shodli, že největší překážkou je **nedostatek pracovníků**. Tuto odpověď napsaly čtyři obce. Obec G uvedla, že největší problém je nedostatek

pracovníků v pro kontrolu důležitých měsících, kteří by byli neustále v terénu a prováděli kontroly. Obec F vidí jako největší překážku nutnost plnění a kontrol jiných povinností vyplývajících z ustanovení vodního zákona. Což úzce souvisí s nedostatkem pracovníků. Pracovníci obce C kontroly neprovádí v důsledku nedostatku času na nevyhnutné kontroly. Stejně tak pracovníci Obce B se domnívají, že největší překážkou je **nedostatek času**. „*Nejde ani tak o počet pracovníků, jako o to kolik času by obnášelo obcházení toků. Nemluví o obcházení domácností a hledání studní, protože to by už musela být zahájena kontrola dle kontrolního řádu. Toto je prováděno nejvíce u obcí, které nemají kanalizaci. Kontroluje se vypouštění jímek.*“ Obec E myslí, že největším problémem je nedostatek pracovníků a časová náročnost celého procesu, tedy hlavně „*dokazování, zda k odběru skutečné došlo a hlavně v jakém množství (není měřeno, výpočet dle tabulek je problematický, protože často těžko zjistíte potřebné údaje, řešením by byl často až výslech svědka...)*, protože sankce jsou za odebrané m³.“ Dále uvádí, že jelikož kontrolní činnost a ukládání sankcí není základní činností vodoprávního úřadu, je pro pracovníky značně zatěžující. Je náročnější na procesní a důkazní postupy, které se v některých aspektech odlišují od běžného vodoprávního řízení.

7.4.5 Změny právních předpisů dle pracovníků obcí

Poslední otázka dotazníku byla dobrovolná. Pracovníci vodoprávních úřadů mohli uvést svůj názor ohledně možných změn právních předpisů, které by dle jejich mínění napomohly ke zlepšení výkonu jejich činnosti, a tím pádem k lepší ochraně vod. Z celkového počtu sedmi obcí na výše zmíněnou otázku odpověděli tři pracovníci vodoprávních úřadů, a to obce G, E a C.

Pracovnice obce G si myslí, že právních předpisů v oblasti vodního hospodářství a ochrany vody je velké množství. Předpisy nejsou dostatečně vzájemně provázané a často na sebe **nenavazují**, tak jak by měly. Právní normy se jí také zdají velmi komplikované pro interpretaci a následné aplikování do praxe. Často jsou také **nejednoznačné**. Pracovnice obce E si taktéž myslí, že právní předpisy jsou málo srozumitelné a nejednoznačné. Jako příklad uvádí ponechání konečného řešení velkého množství případů na „posouzení vodoprávního úřadu“. Tím vznikají značné rozdíly mezi přístupy jednotlivých vodoprávních úřadů ke stejným situacím, a to vede k oprávněné nelibosti

občanů. Dále uvádí jako příklad nedostatečné právní úpravy případy vypouštění odpadních vod z jednotlivých domácností vymezené nařízením vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení nejsou jasně vymezeny možnosti postupů pro stanovení způsobu a podmínek pro vypouštění odpadních vod. Úřady mají postupovat přiměřeně. Co je však přiměřeně? Neadekvátní jí přijde i vedení orgánů státní správy nadřízenými orgány v oblasti některých legislativních změn. Velmi často se pracovníci úřadů tyto **změny dozvídají na poslední chvíli** nebo až po jejich účinnosti, proto **nemají dostatečný čas na proškolení**. Pracovnice obce C uvedla svůj názor ohledně povolování stavby studní. Je toho názoru, že by povolování domovních studní mělo být zrušeno. *„Mám názor, že by bylo lepší, kdyby stát lidem umožnil budovat domovní studny bez povolení a ve věci náhrady škody by rozhodoval občanskoprávní soud jako to je teď. V lidech se takto vyvolává mylný dojem, že stát je schopen nějak napravit a zjednat spravedlnost, když se domnívají, že jim někdo "strhl" pramen, ale v praxi to podle mě nefunguje... Kromě toho existuje hledisko, že voda v přírodě není předmětem vlastnictví a z jakého titulu tedy bránit jednům v přístupu k ní kvůli druhým, co mají v lokalitě studnu dříve? A protože hydrogeolog je na papíru schopen obhájit cokoli, o čem dokazování je?“*

Z výše uvedeného je patrné, že každý pracovník vodoprávního úřadu má jiné zkušenosti s nedostatečnou právní úpravou vodního hospodářství. Je tedy zřejmé, že pro zkvalitnění a zefektivnění ochrany vody jsou důležité určité legislativní změny.

8 Shrnutí a diskuse

Povědomí veřejnosti o zkoumané problematice se dle očekávání různí v návaznosti na různé ukazatele (věk, vzdělání, místo bydliště aj.) Názory a hlavně zkušenosti z praxe pracovníků vodoprávních úřadů sedmi obcí, kteří vyplnili dotazník, se ve většině otázek shodovaly, přestože se jedná o obce různých velikostí a z jiných oblastí republiky. Níže jsou shrnuty nejzajímavější a nejdůležitější zjištění z dotazníkových šetření určených veřejnosti a vodoprávních úřadů.

Nejvíce respondentů z řad veřejnosti patřilo do věkové kategorie 21 – 30 let. Více jak polovina respondentů žije ve městě a téměř 2/3 všech dotazovaných nevlastní pozemek s přístupem k vodnímu zdroji. Musí být ovšem přihlédnuto ke skutečnosti, že většinu respondentů tvořili studenti, kteří ještě žijí u rodičů či v podnájmu a tudíž nevlastní žádný pozemek. To znamená, že nemohli na otázku týkající se vlastnictví pozemku s přístupem k vodnímu zdroji kladně odpovědět. Výsledky průzkumu ukázaly, že i lidé žijící ve městě vlastní pozemek, který jim umožňuje přístup k některému druhu zdroje pitné nebo užitkové vody. V průzkumu nebylo zjišťováno, jaký konkrétní pozemek dotazovaní vlastní, ale podle obecného povědomí autorky se nejčastěji jedná o rodinný dům nebo rekreační objekt. Nejběžnějším zdrojem pitné a užitkové vody osob vlastnící pozemek je studna, což potvrdilo hypotézu stanovenou v cíli práce. Několik dotazovaných má přístup k rybníku, jiné vodní nádrži, potoku či řece.

Respondenti byli tázáni na oblast nakládání s vodami. Hlavně na institut obecného nakládání s vodou, kde bylo cílem zjistit, zda občané vědí, že takováto možnost existuje. Oproti předpokladu autorky více než polovina respondentů věděla, že je možné vodu pro určité účely odebírat a nakládat s ní i bez povolení příslušného úřadu. Zjištění potvrdila stanovenou hypotézu, která předpokládala, že lidé vlastnící pozemek s přístupem k vodnímu zdroji budou vědět o možnosti obecného nakládání s vodou. Vodu v rámci obecného nakládání (např. zalévání zahrádky) odebralo jen málo dotazovaných, což potvrdilo další stanovenou hypotézu. Tuto skutečnost je možné zobecnit na celé obyvatelstvo ČR. Lze tedy říci, že obyvatelé ČR vodu z povrchových vod za účelem zalévání zahrad apod. spíše neodebírají ať už z důvodu nevědomosti nebo nepotřebnosti vody pro výše uvedené záměry. Je zajímavé, že mezi respondenty, kteří nevěděli o možnosti odběru vody pro obecné nakládání s ní, se objevilo několik osob, které ji

odebraly. To znamená, že v případě, kdyby takové jednání nebylo zákonem povolené, dopustili by se přestupku nebo trestného činu. K odběru povrchové vody za použití technického zařízení je již potřeba povolení vodoprávního úřadu. Tuto skutečnost opět věděla více než polovina respondentů, avšak bylo hodně dotazovaných, kteří o nutnosti mít povolení nevěděli. O nutnosti povolení odběru vody ze studny vybudované po roce 1955 nevěděla převážná většina respondentů, do nichž patří i respondenti, kteří žijí na venkově. Nevědomost je možno přičíst skutečnosti, že většina dotazovaných žije ve městě, studnu nevlastní ani nemá prostor pro její vybudování. Nepotřebují tedy tuto informaci znát a v případě budoucí stavby tohoto vodního díla by si informaci o potřebném povolení určitě dohledali.

97% respondentů vědělo, že orgány obce mají pravomoc vydat zákaz odběru povrchové i podzemní vody v období dlouhotrvajícího sucha. Povědomí o této pravomoci obcí je možné přičíst i skutečnosti, že v souvislosti se suchem v roce 2015, bylo v různých médiích mnoho informací o zákazech odběru vody. V dotazníku byla zahrnuta i jedna otázka týkající se výše pokuty za porušení zákazu odběru vody. Cílem byl zjistit názor respondentů o výši pokuty za tento přestupek. Dotazovaní volili nejčastěji dvě krajní varianty, a to s nejnižší hodnotou pokuty a s nejvyšší hodnotou pokuty. Lidé totiž většinou očekávají buď nejvyšší možnou sazbu, nebo si naopak myslí, že se nejedná o závažný přestupek a hrozí jim jen nízká pokuta. Nejnižší možnou hodnotu pokuty nejvíce uvedli respondenti se středním vzděláním a nejvyšší pokutu odhadovalo více vysokoškolsky vzdělaných osob.

Z výše uvedených zjištění je zřejmé, že u občanů dochází nejčastěji k porušení zákonů, konkrétně zákonů vztahujících se k ochraně vody, z nevědomosti a neznalosti právní úpravy než z úmyslného jednání.

Pracovníci všech zúčastněných obcí se shodli na tom, že kontroly dodržování povinností plynoucích z vodního zákona, zejména v oblasti nepovoleného odběru povrchové i podzemní vody, provádí jen na základě podnětů od občanů, firem nebo správců povodí (především státních podniků Povodí). Počet provedených kontrol se v jednotlivých správních obvodech obcí různí právě s počtem podaných podnětů. Nejvíce kontrol za měsíc provede obec A, a to tři. Obec D uvádí, že provede zhruba jednu kontrolu měsíčně. Obce se opět shodují, že v období letních měsíců dochází k více kontrolám než ve

zbytku roku. Vzhledem k neustálému úbytku vody zapříčiněné suchem a častějšímu znečišťování vodních zdrojů, je ovšem otázkou, zda je počet provedených kontrol a jen na základě podnětů postačující. Pravdou je, že v současné době častěji dochází spíše k znečištění vodních zdrojů závadnými látkami než k nepovolenému odběru, což je mnohem nebezpečnější a závažnější problém pro zachování dobrého stavu vodních zdrojů.

V období jednoho kalendářního roku pracovníci dotazovaných vodoprávních úřadů zjistí průměrně mezi 0 – 8 případy nepovoleného odběru vody. Například obec A zjistila za rok 8 případů nepovoleného odběru, což je nejvíce ze zúčastněných obcí. Naproti tomu obec F neodhalila žádné porušení zákona ve sledované oblasti. Uvedená čísla byla ovšem jen za období roku 2015, tudíž nelze obecně říci, že tento počet zjištění je pravidlem. Nejčastěji podle výsledků průzkumu dochází k nepovolenému odběru povrchových vod pomocí technického zařízení pro účely zalévání zahrad a napouštění bazénů, a to především v letních měsících. Tím je porušeno ustanovení vodního zákona, konkrétně § 6, které stanoví, že při použití technického zařízení k odběru vody, je potřeba povolení vodoprávního úřadu. Hlavní příčinou je však nevědomost nikoliv úmysl, což se shoduje se zjištěními z dotazníkového šetření určeného veřejnosti. Obec D jako nejčastější správní delikt uvádí odběr podzemní vody za účelem závlahy větších ploch.

Dále bylo zjišťováno, zda vodoprávní úřady provádí kontroly dodržování opatření obecné povahy zákazu odběru povrchové i podzemní vody vyhlášené v období sucha. Zde se odpovědi rozdělují na dvě části. Čtyři vodoprávní úřady kontroly provádí a tři nikoliv. Hlavními důvody, proč pracovníci neprovádí kontroly, jsou předchozí domluva se správcem vodního toku, který dodržování kontroluje, nebo nastane nějaká překážka výkonu činnosti, kterou je nejčastěji nedostatek pracovníků. Bylo zjištěno, že v obcích, ve kterých jsou prováděny kontroly, dochází k porušování zákazu odběru vody. Obecně se porušení zákazu dopouštějí více jednotliví občané (domácnosti). Jak uvádí jedna z pracovníků: „*Skoro ve všech případech se jednalo o občany ve věku cca 80 let a více, kteří nečetli vývěsku na úřední desce.*“ Avšak v některých obcích zákaz spíše porušují podnikatelé, u kterých je toto jednání pro přírodu závažnější, jelikož pro svůj provoz odeberou mnohem více vody než jednotlivci. Nejběžnější sankcí za tento přestupek je pokuta pohybující se do 5 000 Kč. Mnohdy si však pracovníci vystačí pouze

s napomenutím, a to především v případě starších občanů, kteří svůj prohřešek okamžitě napraví (odstraní).

Hlavním cílem dotazníku pro vodoprávní úřady bylo zjistit, jaké překážky jim brání ve výkonu činnosti. Dle předpokladů se všechny obce shodly na dvou překážkách. První je nedostatek pracovníků, kteří by prováděli kontroly, ať už v letních měsících, kdy mají vodoprávní úřady velké množství práce, tak i po zbytek roku. Pokud by totiž všichni pracovníci byli neustále v terénu, nemohli by se věnovat ostatním povinnostem, které jim ukládají zákony. Druhou překážkou je nedostatek času, jelikož celý proces zahrnující samotnou kontrolu, dokazování a následné správní řízení, je časově velmi náročný. Tím pádem by neměli, jak je již výše uvedeno, čas na výkon ostatních povinností. Obě překážky spolu vzájemně souvisí a jsou propojené. Kdyby totiž vodoprávní úřady měly dostatek pracovníků, mohli by si jednotlivé činnosti mezi sebou rozdělit a měli by i více času na plnění ostatních povinností.

Samotní pracovníci vodoprávních úřadů mají své připomínky ke stávající právní úpravě ochrany vod. Právních předpisů upravující oblast vodního hospodářství a ochrany vody je velké množství. Pracovníci se shodují, že předpisy nejsou dostatečně vzájemně provázané, nenasazují na sebe a jsou nejednoznačné. Dále jsou velmi komplikované pro interpretaci a následné aplikování do praxe. Jako velký nedostatek, který úplně nesouvisí s nevyhovující právní úpravou, také považují nedostatečné a opožděné podávané informace o legislativních změnách od nadřízených orgánů. Pracovníci pak mají málo času na proškolení. Ze všech výše uvedených zjištění je zřejmé, že pro zkvalitnění a zefektivnění ochrany vody je důležité provedení určitých legislativních změn.

9 Závěr

V současné době je nezávadné vody ve většině částech světa nedostatek. Bez vody není života, proto je velmi důležité tuto složku životního prostředí chránit před negativními dopady lidské činnosti. Tato skutečnost se týká i České republiky, proto se ochrana vody státní správou i místní samosprávou v ČR stala tématem mé diplomové práce.

V teoretické části bylo mým cílem vysvětlit základní pojmy této problematiky, jako je podzemní a povrchová voda, rybníky, přehrady, jakost povrchových a podzemních vod. Nejrozsáhlejší úsek teoretické části byl věnován právní úpravě oblasti ochrany vody a celkově vodního hospodářství. Byly uvedeny veškeré právní předpisy EU týkající se této problematiky. Také byl vypracován komplexní přehled národních právních předpisů a následně byly nejdůležitější poznatky z těchto zákonů blíže rozpracovány. Nejvíce pak byl rozpracován stěžejní právní předpis ochrany vody, a to vodní zákon a následně i zákon o rybářství. Samostatně jsou zpracovány instituce ochrany vody dle vodního zákona, tedy vodoprávní úřady a Česká inspekce životního prostředí.

Celkově se dá říci, že právní úprava ochrany vod je velmi rozsáhlá a pro běžného občana hodně nepřehledná. Právní předpisy jsou v mnoha případech nejednoznačné, jak uvádí i samotní pracovníci vodoprávních úřadů. Jako příklady uvádí institut „posouzení vodoprávního úřadu“. Každý pracovník má k věci jiný přístup či si může zákon jinak vyložit, tím dochází ke značným rozdílům posouzení totožné situace jednotlivými vodoprávními úřady. To může následně vést k nespokojenosti občanů a stížnostem k nadřízeným orgánům. Dále uvádí jako příklad nedostatečné právní úpravy případy vypouštění odpadních vod z jednotlivých domácností vymezené nařízením vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod. V tomto nařízení nejsou jasně vymezeny možnosti postupů pro stanovení způsobu a podmínek pro vypouštění odpadních vod. Úřady mají postupovat přiměřeně. Ovšem každý si pod pojmem přiměřeně představí něco jiného, a pokud se pracovníci úřadů nemohou opřít o konkrétní možnost, je pro ně velmi komplikované ve věci rozhodnout. Některé pojmy ve vodním zákoně jsou nedostatečně vysvětleny a je těžké si pod nimi představit konkrétní situaci obzvláště pro osobu, která se v této problematice běžně neorientuje a nepřijde s ní za běžných situací do styku. Příkladem může být obecné nakládání s povrchovými vodami. Zákon uvádí: „*Každý může na vlastní nebezpečí bez*

povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat povrchové vody nebo s nimi jinak nakládat pro vlastní potřebu, není-li k tomu třeba zvláštního technického zařízení.“ Co konkrétně se má na mysli pojmem „pro vlastní potřebu“ již blíže uvedeno není. Opět si každý může představit něco jiného. Následně se dané osobě těžko vysvětluje, že došlo k porušení zákona, když v zákoně není přesně určeno, co již není pro vlastní potřebu. Další nedostatečně vysvětlený pojem se nachází ve stejném ustanovení i větě. Co je „zvláštním technickým zařízením“? Jde o čerpadlo, pumpu nebo jen konev na vodu. Příkladů by se v celém zákoně našlo mnohem více. Po prvním přečtení tohoto ustanovení jsem také nevěděla, co vlastně znamená a na co ho mohu aplikovat. K lepšímu pochopení mi pomohl až komentář vodního zákona. Možná, kdyby byly zákony více srozumitelné pro širokou veřejnost, docházelo by méně často k jejich porušování. Bohužel zjednodušení zákonů není v praxi reálné, proto bych navrhovala lepší zpracování důležitých pojmů a situací, hlavně jejich upřesnění. Nemusel by být uveden konkrétní případ přímo v ustanovení, ale mohlo by se jednat o odkaz na přílohu, podobně jako je tomu u odkazu na související zákony. Změny by byly sice časově i nákladově o něco náročnější, ale ve výsledku by to úředníkům i občanům ušetřilo mnoho práce a starostí.

Na základě výsledků dotazníkového šetření pro vodoprávní úřady byly zjištěny dvě překážky bránící provádění kontrol nepovolených odběrů vody a zákazů odběru vody v období sucha. Jedná se o nedostatek pracovníků a s tím související nedostatek času. Pracovníci vodoprávních úřadů se snaží provádět kontroly v rámci možností co nejvíce, avšak s přihlédnutím k výše uvedeným překážkám, se zabývají pouze kontrolami na základě podnětů od občanů či jiných institucí. Ovšem na zaměstnání více pracovníků nemá stát dostatek finančních prostředků a ani není toho názoru, že je jich zapotřebí. Tato situace by mohla být řešena například prostřednictvím posílení pracovníků v období, kdy je potřeba provádět nejvíce kontrol, tedy od jara do podzimu. Nemuselo by se jednat o pracovníky na plný úvazek, ale pouze o brigádníky či dobrovolníky. Ti by mohli být z řad vysokoškolských studentů oborů zaměřených na životní prostředí či blízkých oborů. Kontroly by mohli provádět i v rámci své odborné praxe. Tato možnost by však musela být ošetřena v příslušném právním předpise. Bylo by nutné upravit postupy pro přijímání těchto pracovníků, jejich pravomoci, prokazování brigádníků na místě a jejich odměňování. Brigádníci by museli být též řádně proškoleni. Pro úřady by toto řešení

nebylo tolik finančně zatěžující a stálí pracovníci by měli dostatek času na plnění svých dalších zákonem stanovených povinností. Otázkou je, zda by brigádníci budili důvěru u kontrolovaných subjektů.

Dále bylo zjištěno na základě obou provedených průzkumů, že právní předpisy na úseku ochrany vody jsou převážně dodržovány, i když se několikrát do roka objeví případ jejich porušení. Ve většině případů nepovolených odběrů vody jednotlivými občany se však jedná o nevědomost než úmyslné porušení zákona.

Vzhledem k současnému i předpokládanému vývoji klimatu a situaci loňského roku 2015, bych navrhovala novelizovat vodní zákon o oblast sucha. Konkrétně zapracovat ustanovení zabývající se prevencí a řešením důsledků sucha a nedostatku vody, podobným způsobem jako je tomu u povodní.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, zda jsou právní předpisy dostačující a zda jsou dodržovány. Též měly být identifikovány překážky výkonu činností vodoprávních úřadů a navrženy možné změny právních předpisů. Tyto stanovené cíle byly splněny.

10 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BAUEROVÁ, Daniela. *Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod: International cooperation of the Czech Republic in the area of water protection = Internationale Zusammenarbeit der Tschechischen Republik im Bereich des Gewässerschutzes*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010, 45 s. ISBN 978-80-7212-556-2.

BLAŽEK, Vladimír. *Voda v České republice*. Praha: Pro Ministerstvo zemědělství vydal Consult, 2006, 253 s. ISBN 80-903482-1-1.

DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xlvii, 629 s. ISBN 978-80-7400-338-7.

HORÁČEK, Zdeněk. KRÁL, Miroslav. STRNAD, Zdeněk. VYTEJČKOVÁ, Veronika. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. III. vydání. Praha: Sondy, 2015. ISBN 978-80-86846-57-6.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Podzemní vody České republiky*. Vyd. 1. Praha: Milpo media, 2012, 175 s. ISBN 978-80-87040-24-9.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Voda ve vesmíru, na zemi, v životě a v kultuře*. 1. vyd. V Praze: Radioservis, 2011, 665 s. ISBN 978-80-86212-98-2.

ŠÍMA, Alexander. *Zákon o rybářství: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, xi, 154 s. ISBN 978-80-7357-924-1.

Internetové zdroje

BURKETOVÁ, Radka. *Inspektoři ČIŽP prověřili vloni 146 malých vodních elektráren. Padly pokuty v řádu statisíců. Česká inspekce životního prostředí* [online]. 2016. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://www.cizp.cz/4415_Inspektoři-CIŽP-proverili-vloni-146-malych-vodnich-elektren-Padly-pokuty-v-radu-staticu

- CALLA, SDRUŽENÍ PRO ZÁCHRANU PROSTŘEDÍ. *Malé vodní elektrárny a životní prostředí* [online]. (PDF). [cit. 2015-12-20]. Dostupné z: <http://calla.cz/data/energetika/ostatni/VodaaZP.pdf>
- CÍSAŘ, Zdeněk. Odběry vod a zánik povolení. *Obec Šléglov* [online]. 2007. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.sleglov.cz/odbery-vod-a-zanik-povoleni/d-1006>
- COUNCIL OF EUROPE, *European Charter on Water Resources* [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680504d85
- ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Hydrologické sucho* [online]. 2016. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho#>
- ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Klimatické sucho* [online]. 2016. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho#>
- ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Půdní sucho* [online]. 2016. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho#>
- ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Sucho* [online]. 2016. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho>
- ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, *Vyhodnocení sucha na území České republiky v roce 2015* [online]. (PDF). [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/meteo/ok/SUCHO/zpravy/Sucho_2015_prosinec_2015.pdf
- ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Plán činnosti na rok 2015* [online]. (PDF). 2015. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://www.cizp.cz/files/=4521/P1%C3%A1n%20%C4%8Dinnosti_2015.pdf
- ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Plán činnosti na rok 2016* [online]. (PDF). 2016. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: http://www.cizp.cz/files/=5111/P1%C3%A1n%20%C4%8Dinnosti%20%C4%8CI%C5%BDP%202016_podpis.pdf

- ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, *Výroční zpráva 2014* [online]. (PDF). 2015. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/files/=4623/vyrocní%20zprava.pdf>
- ECHOMUTOV, *Kamencové jezero* [online]. [cit. 2015-10-17]. Dostupné z: <http://echomutov.cz/cs/turistika/atraktivita/kamencove-jezero>
- EVROPSKÁ KOMISE, *Právní předpisy* [online]. 2015. [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/legislation/index_cs.htm
- IUCN, *About the Water Programme* [online]. 2013. [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://www.iucn.org/about/work/programmes/water/>
- MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU ODRY PŘED ZNEČIŠTĚNÍM, *Ustavení, cíle a způsob práce* [online]. 2016. [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://www.mkoo.pl/index.php?mid=1&lang=CZ>
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2014* [online]. 2015. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/428075/Zprava_o_stavu_vodniho_hospodarstvi_Ceske_republiky_v_roce_2014.pdf
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Na Hromnice oslavíme Světový den mokřadů* [online]. 2015. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/news_150130_mokrady
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, *Ramsarská úmluva o mokřadech* [online]. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/ramsarska_umluva_o_mokradech
- NAŠE VODA, *Kvůli suchu uschly v jihočeských lesích statisíce sazenic dřevin* [online]. 2016. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.nase-voda.cz/kvuli-suchu-uschly-jihoceskyh-lesich-statisice-sazenic-drevin/>
- NAŠE VODA, *Rekordní sucho a teplo pomohlo v NP Podyjí řadě rostlin* [online]. 2015. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.nase-voda.cz/rekordni-sucho-teplo-pomohlo-np-podyji-rade-rostlin/>

PLECITY, Vojtěch. Při opravách rybníka odkryli pracovníci nelegální přípojky. *Berounský deník.cz* [online]. 2008. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: http://berounsky.denik.cz/zpravy_region/hor20081219rybnik.html

PROŠKOVÁ, Kristýna. KOTTOVÁ, Anna. Vláda nechá kvůli suchu prověřit možnou stavbu čtyř vodních nádrží. *Český rozhlas* [online]. 2016. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/1588959

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. [online]. [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32000L0060>

VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Mezirezortní komise voda – sucho* [online]. 2016. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.vuv.cz/index.php/cz/problematika-sucha/mezirezortni-komise-voda-sucho>

VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA, *Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody* [online]. (PDF). 2016. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: http://www.vuv.cz/files/pdf/problematika_sucha/koncepce_pro_zmirneni_dopadu_sucha_a_nedostatku_vody.pdf

Právní předpisy

Česko, Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů.

Česko, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Česko, Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Česko, Zákon č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č.334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Česko, Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

11 Přílohy

Příloha č. 1

European Charter on Water Resources

1. Fresh water resources must be used in keeping with the objectives of sustainable development, with due regard for the needs of present and future generations.
2. Water must be equitably and reasonably used in the public interest.
3. Water policy and law must protect the aquatic ecosystems and wetlands.
4. It is up to everyone to help conserve water resources and use them prudently, in conformity with this charter.
5. Everyone has the right to a sufficient quantity of water for his or her basic needs.
6. Public and private partners must introduce integrated management of surface water, ground water and related water that respects the environment as a whole, takes regional planning into account and is socially equitable and economically rational.
7. Integrated management must be based on an inventory of water resources and aim to ensure their protection, conservation and, if necessary, rehabilitation. In particular, any new deterioration and exhaustion of these resources must be prevented, the recycling of waste water encouraged and, where appropriate, limitations placed on certain uses.
8. Water policy and law must be based on the principles of prevention, precaution and correction at source as well as the “polluter-pays” principle. To this end, they must use regulatory instruments such as quality objectives, discharge standards, the best available technologies and economic instruments compatible with meeting the population’s basic needs.
9. Underground water resources must be the subject of special protection, and their use for human consumption must take priority.
10. Water resources must be regularly monitored and their general state periodically assessed.
11. The terms of water concessions must be compatible with this charter. Concessions must be granted for a limited duration and must be subject to periodic review.

12. Large-scale consumption of water in agricultural or industrial processes must be carefully assessed and monitored with a view to ensuring better protection of the environment and avoiding unsustainable utilisation.

13. At each state level, central, regional and local authorities must adopt and implement water management plans in a spirit of solidarity and co-operation. These plans should be based on the catchment basin.

14. Decisions on water must take into account the particular conditions at regional or local level and be implemented by the relevant authorities closest to the areas concerned in keeping with water management plans.

15. States must co-operate, preferably within permanent institutions, to agree on an equitable and reasonable method of managing international watercourses and other shared water resources in conformity with international law and the principles of this Charter.

16. The public must have access to information on the state of water resources.

17. The public must be informed in a timely and appropriate manner of water management plans and projects for the utilisation of water resources. It has the right to take an active part in planning and decision-making procedures concerning water.

18. The persons and bodies concerned must be able to appeal against any decision relating to water resources.

19. Without prejudice to the right to water to meet basic needs, the supply of water shall be subject to payment in order to cover financial costs associated with the production and utilisation of water resources.

Příloha č. 2

Jezera ČR

Jezero Laka

Zdroj: <http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=2525>

Zdroj: <http://gil.webnode.cz/images/200003002-9dcd09ec72-public/Laka+jezero.jpg>

Černé jezero

Zdroj: Jan Miklín, <http://www.janmiklin.cz/>

Zdroj: http://www.sumavanet.cz/ki/ha/tur_spt.asp

Čertovo jezero

Zdroj: Dan Materna, <http://www.danmaterna.cz/aero/>

Zdroj: <http://www.sumavskerozcesti.cz/vylety/10/>

Prášílské jezero

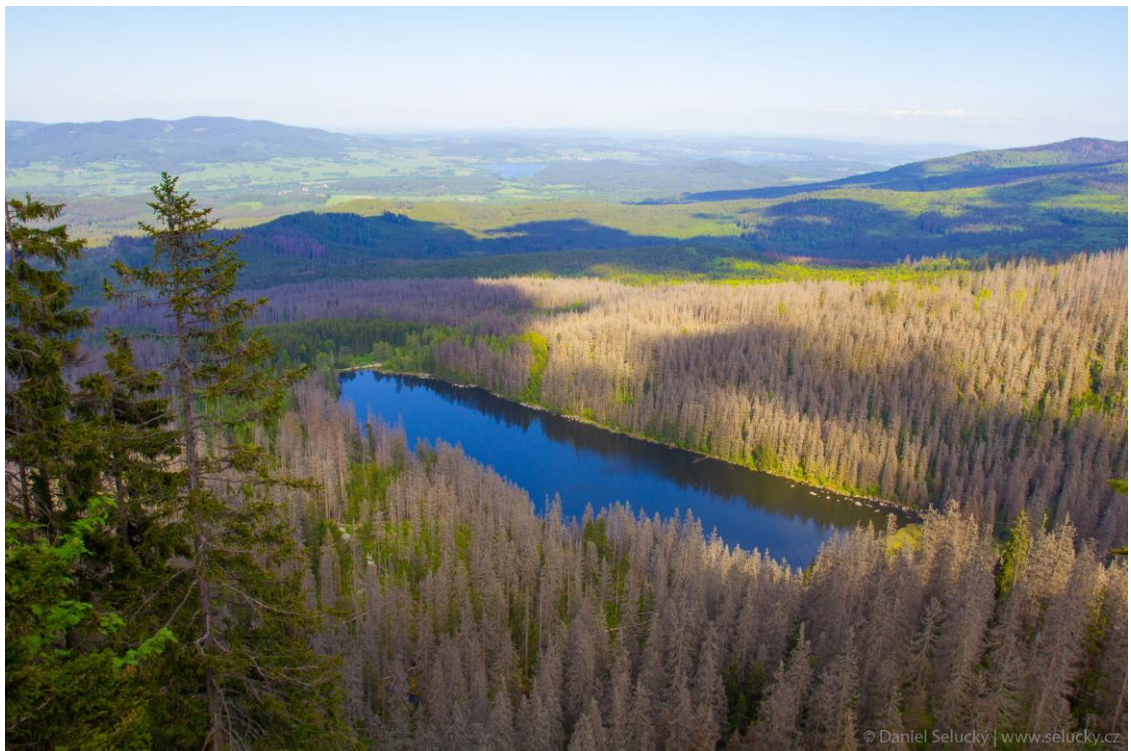

Zdroj: www.sumavago.cz

Zdroj: Jiří Šefrna, <http://www.fotosefrna.cz/sumava>

Plešné jezero

Zdroj: <http://www.apartmanyjezera.cz/vylety/>

Zdroj: http://www.vyletnik.cz/mistopisny-rejstrik/jizni-cechy/prachaticko/3816-plesne_jezero/

Mechové jezírko

Zdroj: <http://zlatehory.cz/pohled-na-velke-mechove-jezirko/g-3206/prehravac=1&p1=36194>

Zdroj: Jana Schlitzová, <http://www.kamsevydat.cz/narodni-prirodni-rezervace-rejviz/>

Mladotické jezero

Zdroj: Jaromír Loskot, <http://www.hydomagazin.cz/clanek/703-140-let-od-nejvetsi-povodne-na-strele>

Zdroj: scenturix, http://scenturix.rajce.idnes.cz/odlezelske_jezero/?order=create&src=0

Kamencové jezero

Zdroj: http://www.zelenice.net/gallery/2007/070612_moto_kamencove_jezero.htm

Zdroj: <http://www.kamencak.royalhotels.cz/cz/fotogalerie2>

Příloha č. 3

Prováděcí právní předpisy k vodnímu zákonu

- Vyhláška č.5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod.
- Vyhláška č.20/2002 Sb., o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vody.
- Vyhláška č.24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik.
- Vyhláška č.49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod.
- Vyhláška č.98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod.
- Vyhláška č.123/2012 Sb., o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových.
- Vyhláška č.125/2004 Sb., kterou se stanoví vzor poplatkového hlášení a vzor poplatkového přiznání pro účely výpočtu poplatku za odebrané množství podzemní vody.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č.137/1999 Sb., kterou se stanoví seznam vodárenských nádrží a zásady pro stanovení a změny ochranných pásem vodních zdrojů.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č.236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území.
- Vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy.
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č.432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu.
- Vyhláška č.450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.

- Vyhláška č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků.
- Vyhláška č. 393/2010 Sb., o oblastech povodí.
- Vyhláška č. 590/2002 Sb., o technických požadavcích pro vodní díla.
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 225/2002 Sb., o podrobném vymezení staveb k vodohospodářským melioracím pozemků a jejich částí a způsobu a rozsahu péče o ně.
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly.
- Vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení, k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci).
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci.
- Vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl.
- Vyhláška č. 46/2015 Sb., o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě.
- Vyhláška č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky.
- Vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání.
- Vyhláška č. 105/2012 Sb., o stanovení veřejných přístavů, ve kterých se rozrušují ledové celiny.
- Nařízení Vlády České socialistické republiky č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava a Žďárské vrchy.
- Nařízení Vlády České socialistické republiky č. 10/1979 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Brdy, Jablunkovsko, Krušné hory, Novohradské hory, Vsetínské vrchy a Žamberk-Králíky.

- Nařízení Vlády České socialistické republiky č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy.
- Nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod.
- Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu.
- Nařízení vlády č. 262/2007 Sb., o vyhlášení závazné části Plánu hlavních povodí České republiky.
- Nařízení vlády č. 203/2009 Sb., o postupu při zjišťování a uplatňování náhrady škody a postupu při určení její výše v územích určených k řízeným rozlivům povodní.
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády č. 143/2012 Sb., o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod.
- Nařízení vlády č. 416/2010 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních.

Příloha č. 4

Dotazník pro veřejnost

1. Jaký je Váš věk?

- 20 let a méně
- 21 – 30 let
- 31 – 50 let
- 51 – 65 let
- více než 65 let

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
- střední
- vyšší odborné
- vysokoškolské

Pozn.: střední vzdělání zahrnuje gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště

3. Žijete:

- ve městě
- na venkově

4. Do jaké velikostní kategorie spadá obec, ve které žijete?

- do 3 000 obyvatel
- 3 001 – 20 000 obyvatel
- 20 001 – 100 000 obyvatel
- více než 100 000 obyvatel

5. Vlastníte pozemek s přístupem k vodnímu zdroji (řeka, rybník, studna aj.)?

- ano
- ne

6. Pokud ano, k jakému?

- řeka, potok
- rybník, nádrž
- studna
- jiný zdroj (uved'te jaký)

7. Víte, že zákon o vodách umožňuje odebírat povrchovou vodu pro obecné nakládání i bez povolení k odběru (např. zalévání zahrad, zavlažování trávníků, napouštění bazénů apod.)?

- ano
- ne

Pozn.: do povrchové vody řadíme řeku, rybník, nádrž, potok, jezero aj.

8. Odebral(a) jste někdy povrchovou vodu pro účely uvedené v předchozí otázce?

- ano
- ne

9. Jste si vědom(a), že odběr povrchové vody pomocí technického zařízení (např. čerpadla) je bez povolení nelegální?

- ano
- ne

10. Jste si vědom(a), že v případě dlouhotrvajícího sucha mohou úřady omezit nebo zakázat odběr povrchových i podzemních vod?

- ano
- ne

11. V jaké výši, dle Vašeho názoru, Vám může být udělena pokuta za porušení zákazu odběru vody v období sucha?

- do 10 000 Kč
- 10 001 – 20 000 Kč
- 20 001 – 50 000 Kč
- více než 50 000 Kč

12. Víte, že k odběru vody ze studny vybudované po roce 1955 je potřeba povolení?

ano

ne

Příloha č. 5

Dotazník pro vodoprávní úřady

1. Kolikrát za měsíc provádíte kontrolu, zda nedochází k nepovoleným (nelegálním) odběrům povrchové a podzemní vody ve Vašem správním obvodu?
2. Kolik případů nepovoleného odběru vody ročně zjistíte?
3. K jakému nepovolenému odběru vody nejčastěji dochází?
4. Provádíte kontroly dodržování zákazu odběru vod v období sucha?

ano

ne

5. Dochází k porušování zákazu odběru vod v období sucha ze strany občanů a firem (tj. podnikatelů při jejich činnosti)?

ano

ne

6. U které výše uvedené skupiny častěji?

občané

podnikatelé (firmy)

7. Jaké sankce v případě porušení zákazu odběru vod nejčastěji udělujete?
8. Jaké překážky (finance, nedostatek pracovníků, nedostatečná právní úprava aj.) Vám brání v kontrolách nelegálního odběru vod?
9. Jaké legislativní změny by Vám nejvíce pomohly při výkonu Vaší činnosti?